

ZACHODNIOPOMORSKI **MAGAZYN** *Rolniczy*



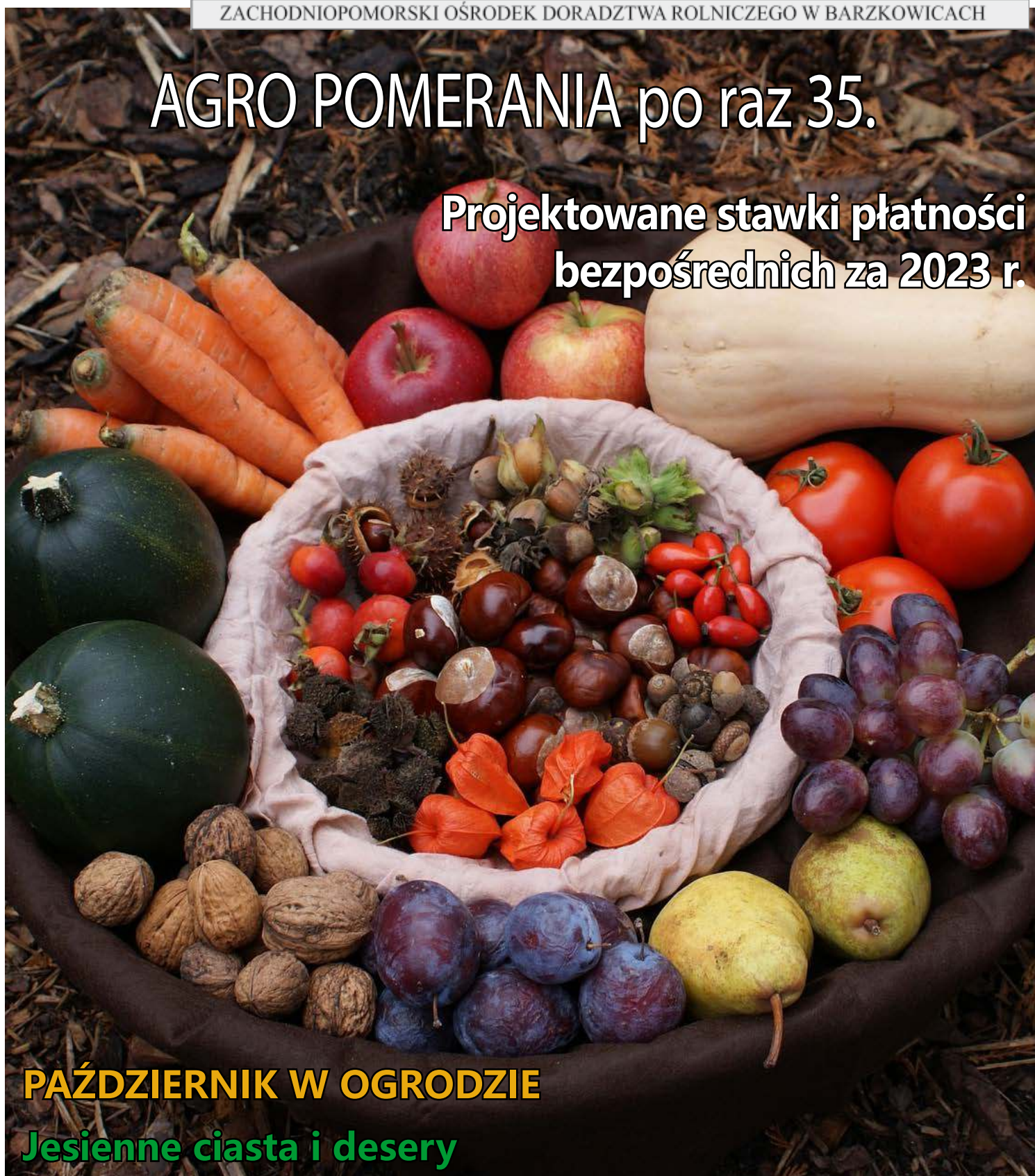
Nr 184
Październik 2023
ISSN 1734-6657

Cena 3,00 zł

ZACHODNIOPOMORSKI OŚRODEK DORADZTWA ROLNICZEGO W BARZKOWICACH

AGRO POMERANIA po raz 35.

Projektowane stawki płatności bezpośrednich za 2023 r.



PAŹDZIERNIK W OGRODZIE

Jesienne ciasta i desery

ZIMA BEZ NIESPODZIANEK



Nie pozwól, aby nieprzewidywalna pogoda zniszczyła Twoje rolne inwestycje. Kup polisę, która nie „marznie”. Ubezpiecz Uprawy w Generali i **zyskaj e-kod o wartości 150 zł** na zakupy oraz szansę na drugi za zakup ubezpieczenia Generali Gospodarstwo Rolne. Liczba e-kodów jest ograniczona. Więcej informacji znajdziesz na generaliagro.pl oraz i-rolnik.pl.

Materiał ma wyłącznie charakter informacyjny i nie stanowi oferty w rozumieniu art. 66 § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny. Akcja promocyjna, w ramach której można otrzymać e-kody na zakupy, jest skierowana do osób fizycznych i trwa od 25.09.2023 do 31.12.2023 r. lub do wyczerpania puli e-kodów. Szczegółowe warunki akcji znajdują się w regulaminie „Jesienne uprawy z e-kodem 2023”, dostępnym na generaliagro.pl/regulaminy i i-rolnik.pl. Szczegółowe warunki ubezpieczenia, w tym ograniczenia i wyłączenia odpowiedzialności z nimi związane, jak również informacje na temat zasad działania produktu określone są w obowiązujących Ogólnych Warunkach Ubezpieczenia zamieszczonych na www.generaliagro.pl.

Dziękujemy naszym wystawcom, sponsorom,
a przede wszystkim zwiedzającym,
którzy odwiedzili tegoroczne

XXXV Barzkowickie Targi Rolne AGRO POMERANIA.

To głównie dzięki Państwu impreza okazała się tak wielkim sukcesem.

Już dziś pragniemy zaprosić Państwa na przyszłoroczne targi,
które odbędą się w drugi weekend września 2024 roku.

Organizatorzy

W NUMERZE

SYGNAŁY - INFORMACJE

- 4/ Bronimy interesów polskich rolników
- 6/ AGRO POMERANIA po raz 35.
- 10/ XVII Międzynarodowa Wystawa Rękodzielnictwa
- 12/ XXVI Jesienne Biegi Przełajowe – Bieg z ekologią
- 14/ XI Przegląd Kapel Ludowych
- 16/ Rozwój retencji na obszarach wiejskich – możliwości i realizacja
- 18/ Barzkowickie Święto Plonów
- 20/ Doradca Roku
- 21/ Agroliga 2023
- 24/ Ach te baby i ich ryba
- 25/ Będziemy walczyć o zabezpieczenie terenów rolnych w wodę
- 26/ Magiczne miejsce w Będargowie
- 28/ Jesteśmy największą pasieką w województwie zachodniopomorskim
- 30/ Wózek widłowy w rolnictwie? Tak, ale...
- 33/ Zoo-zwierzenia zootechnika: Wsi spokojna, wsi wesoła, czyli opowieść w stylu retro



TECHNOLOGIA PRODUKCJI ROLNEJ

- 38/ Bioróżnorodność – najmniej doceniany skarb
- 42/ Zalecenia

PORADNIK GOSPODYNI

- 44/ Jesienne ciasta i desery
- 47/ Kalendarz biodynamiczny
- 48/ Październik w ogrodzie

EKONOMIKA DLA ROLNIKA

- 52/ Rozwój małych gospodarstw
- 52/ Projektowane stawki płatności bezpośrednich za 2023 r.
- 53/ Więcej czasu dla młodych rolników
- 53/ Pomoc dla poszkodowanych sadowników
- 54/ Informacja handlowo-rynkowa
- 57/ Rynki rolne





Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi



Bronimy interesów polskich rolników

Z Ministrem Rolnictwa i Rozwoju Wsi **ROBERTEM TELUSEM**
rozmawiała Magdalena Zapalcz z MRiRW.

Panie ministrze, objął pan urząd w czasie bardzo trudnym dla polskiego rolnictwa. Co było dla pana priorytetem w tym czasie, gdy rozpoczynał pan działania na nowym stanowisku?

Tak, ma pani rację, był to czas szczególnie trudny dla polskiego rolnictwa. Dwa lata pandemii Covid 19 oraz tocząca się tuż za naszymi granicami wojna na Ukrainie w sposób znaczący zaczęły wpływać na destabilizację rynków europejskich, a więc i także polskiego rynku rolnego. Szczególnie trudna sytuacja wystąpiła na rynku zbożowym. Dlatego od chwili objęcia przeze mnie stanowiska ministra w resorcie rolnictwa, przystąpiłem do konsekwentnej realizacji działań, aby istniejący kryzys na tym rynku zażegnać. Priorytetem stało się wówczas wypracowanie takich mechanizmów strategii kryzysowej, które zabezpieczałyby interesy polskiego rolnika, aby nie tracił on na wpływie do Polski produktów ukraińskich.

Równolegle skupiłem się na prowadzeniu dialogu z rolnikami oraz podmiotami branży rolnej, po to, aby zagwarantować zapewnienie płynności finansowej naszych, polskich rolników w tym czasie. Był to czas bardzo efektywny, ponieważ na skutek tego dialogu oraz przy wsparciu rządu, powstał największy w historii polskiego rolnictwa **pakiet pomocy dla sektora rolnego, wynoszący ponad 15 mld złotych ze środków krajowych.**

Jakie konkretnie środki wsparcia zostały uruchomione dla rolników w kwestii zboża?

Kluczowym działaniem w tamtym czasie było dla mnie ustabilizowanie rynku zbóż oraz zachęcenie rolników do sprzedaży zboża, zalegającego w magazynach. Założeniem było upłynnienie około 4 mln ton nadwyżki zboża znajdującego się w spichlerzach rolników. Uruchomiliśmy wówczas mechanizm wsparcia finansowego w formie dopłat do zboża.

Dopłata do sprzedanej pszenicy osiągnęła historyczny poziom 3025 zł na hektar, co w przeliczeniu dało około 550 zł dopłaty do tony sprzedanej pszenicy. Pomoc objęła też producentów pozostałych zbóż, tj. jęczmienia, pszenżyta, żyta, owsa, mieszanek zbożowych, kukurydzy oraz rzepaku i rzepiku. Przy oferowanych przez polski rząd dopłatami do zbóż założony cel został osiągnięty, a nawet podwojony, a rolnicy sprzedali nadwyżki zboża przed kolejnymi żniwami. ARiMR do tej pory wypłaciła rolnikom aż 2,661 mld złotych pomocy zbożowej!

Jakie, oprócz dopłat do zboża, inne formy wsparcia uruchomione zostały dla rolników?

Pakiet oferowanej pomocy jest bardzo szeroki. Jako jedyni w Unii Europejskiej zastosowaliśmy **dopłaty do nawozów**. W 2023 roku przeznaczono na ten cel 4,7 mld zł, a dopłata wynosiła 500 zł do 1 ha. Zaoferowane zostały **dopłaty do**

paliwa rolniczego w wysokości 2 zł do 1 litra zakupionego oleju napędowego. Oznacza to więc wzrost o 100% procent w stosunku do 2022 roku. **Uprościliśmy płatności dla gospodarstw do 5 ha.** Składając jedynie oświadczenie rolnik otrzyma 225 EUR do 1 ha. Zapewniliśmy **wsparcie producentom trzody chlewnej** umożliwiając hodowlę świń na własny użytek oraz **kontynuując Program Loch+**, w którym pomoc wyniesie 100 zł do każdej sztuki świni. Do 8 mln zł wzrósł limit dla pszczelarzy do przezimowanych rodzin pszczelarskich. Zagwarantowaliśmy linię **kredytów płynnościowych z niskim 2% oprocentowaniem** w celu poprawy płynności finansowej rolników. Uruchomiliśmy też **kredyt skupowy 2%** oferowany firmom w zakresie skupu, przechowywania lub przetwarzania płodów rolnych. Zagwarantowaliśmy **dołaty do kwalifikowanego materiału siewnego.** Pomoc w tym zakresie to 210 mln zł. Wprowadziliśmy także Fundusz Ochrony Rolnictwa, który ma zapewnić zapłatę rolnikom za sprzedany towar w przypadku niewypłacalności odbiorców towarów rolnych. To bardzo ważna sprawa w zakresie bezpieczeństwa finansowego rolników.

A co z eksportem towarów rolnych?

Trzeba podkreślić, że eksport produktów rolno-spożywczych systematycznie rośnie. Za ostatnie pół roku jego wartość eksportu wyniosła 25,6 mld euro, przy

dodatkim saldzie wymiany w wysokości 9,3 mld euro. Te wyniki świadczą jednoznacznie, że jesteśmy krajem o dużej produkcji rolnej i produkujemy znacznie więcej niż spożywamy.

Jakie są dalsze plany działania pana jako ministra na przyszłość w zakresie rolnictwa?

Najważniejszym celem obecnie jest odbudowa polskiego przetwórstwa, którego znaczna część, została wysprzedażona zachodnim koncernom. Musimy to przetwórstwo odbudować. To polski rolnik powinien decydować o cenie swoich produktów, a nie zachodnie koncerny. Skupiamy się także na odbudowie polskiej hodowli, w szczególności trzody chlewnej i na zwiększeniu liczebności stad polskich prosiąt.

A co z ostatnio ogłoszonym programem Lokalna Półka, czy uważa pan, że będzie on korzystny?

Program „Lokalna półka” zakłada wprowadzenie obowiązku, aby sklepy w swojej ofercie miały minimum dwie trzecie owoców, warzyw, produktów mlecznych i mięsnych oraz pieczywa pochodzących od lokalnych dostawców. Wzmocni to ich pozycję względem innych ogniw łańcucha dostaw żywności. Jest to propozycja bardzo korzystna dla klientów. Konsumentom chcą kupować tańszą, zdrową, dobrą polską żywność, a „lokalna półka”

uprości do niej dostęp. Skorzystają na tym też sklepy. Większe zainteresowanie klientów oznacza zwiększenie obrotów. Takie rozwiązanie będzie dobre również dla gospodarki. W czasach transformacji polityczno-gospodarczej znaczna część zakładów przetwórstwa rolnego została wyprzedana albo zlikwidowana. Nowy rządowy program stanie się impulsem do odtworzenia tego sektora rynku, który ma ogromne znaczenie dla regionalnego i lokalnego rozwoju. Skrócenie łańcucha dostaw, pominięcie pośredników spowoduje także, że zyskają rolnicy, na skutek ograniczenia kosztów transportu. Więcej środków finansowych trafi więc na konta rolników.

Jest pan zaskoczony decyzją Komisji Europejskiej o zniesieniu embarga na przywóz zboża z Ukrainy?

Nie jestem zaskoczony, ale rozczarowany. Liczyłem, że Bruksela podejmie odpowiedzialną i racjonalną decyzję, ale tak się nie stało. Podjęta została decyzja polityczna, a nie merytoryczna. Wobec bierności ze strony Brukseli, sami – chroniąc interesy polskiej wsi – zdecydowaliśmy o zakazie importu zbóż ukraińskich do Polski. Zrobiliśmy to, aby zadbać o interesy polskich rolników, aby ochronić nasz rynek przez zalewem ukraińskiego zboża.

Serdecznie dziękuję za wywiad panie ministrze.

KONKURS FILMOWY

NIE TYLKO DLA RYB

– jak Europejski Fundusz Morski i Rybacki zmienił moje otoczenie?

Masz smykałkę do filmowania? Zauważyłaś/eś zmiany w Twojej okolicy?

Ten konkurs jest dla Ciebie!

Daj znać jak Europejski Fundusz Morski i Rybacki zmienił Twoją okolicę.

Wyślij formularz zgłoszeniowy wraz z filmem na adres MYRYBY@minrol.gov.pl

Konkurs dla młodzieży 15-24 lat oraz dla osób dorosłych powyżej 24 r.ż.

Na zgłoszenia i filmy czekamy do **31.10.2023 r.**





Szczegóły na:
<https://www.gov.pl/web/rolnictwo/konkurs-filmowy-nie-tylko-dla-ryb>







AGRO POMERANIA po raz 35.

XX Wystawa Bydła Mlecznego,
VIII Regionalna Wystawa Bydła
Mięsnego, Pokaz Zwierząt
Futerkowych, Pokaz alpak,
XIX Zachodniopomorska Wystawa
Hodowlana Koni, XXVIII Zawody
Jeździeckie w Skokach, Konkurs
Młodego Hodowcy, Jesienne Biegi
przełajowe młodzieży, IX Przegląd
Kapel Ludowych, Korowód wieńców
dożynkowych, XVII Międzynarodowa
Wystawa Rękodzielnictwa - to główne
atrakcje tegorocznych targów.
Nie obyło się oczywiście bez nagród
dla wyróżniających się rolników, firm
i doradców.

SYLWIA LENARD, ZODR w Barzkowicach

NAJLEPSZY WYRÓB NA TARGACH – artykuły spożywcze

I miejsce – Smak Tradycji Irena Olejniczak
– *Kiełbasa po świniobiciu*
II miejsce – EkoAnka Anna Krawców – *oxymel, ocet ziołowy „4 złodziei”, ocet z czeremchy, ocet truskawkowy*
III miejsce – Starożuławski Czosnek Waldemar Fidut – *kiszony czosnek ze śliwką, pasta czosnkowa, mikstura czosnkowa, olej rzepakowo-czosnkowy*

Wyróżnienia:

- 4Bee Sp. z o.o. Sp.k. – *miód z miętą*
- Sery z Doliny Regi Magdalena Adamczewska RHD – *sery świeże, sery dojrzewające, jogurty, kefir*
- Maciej Pawlikowski Góralskie Smaki – *wyroby wędliniarskie*
- Mariola Krzysztofik – *Obwarzanki Tomaszowskie*
- Aneta i Stanisława Dobropolscy Rolniczy Handel Detaliczny – *Zakwas Buraczany z Dębna i wypieki z pieca chlebowego*
- Pasieka Kuś – *miód lipowy*
- Asprod S.A. – *rzemieślnicza kawa ziarnista, świeżo palona*
- Ol-Mat Sp. z o.o. – *Ryba w zalewie – karp*

NAJLEPSZY WYRÓB NA TARGACH – środki produkcji

I miejsce – Obrol Kulczyński Sp.k. – *Biopreparat Supraza NPK*
II miejsce – Innvigo Sp. z o.o. – *Tudor 114 OD (środek chemiczny do zwalczania chwastów w kukurydzy)*
III miejsce – Nordkalk Sp. z o.o. – *wapno sypkie Fast Cal*
Wyróżnienia:
- BNP Paribas Bank Polska S.A. – *preferencyjny kredyt płynnościowy 2%*
- Makosh Polska – *nawóz mineralny Makosh 18+*

NAJLEPSZY WYRÓB NA TARGACH – maszyny, urządzenia, technologie

I miejsce – Bamartech Sp. J. B. Czub, M. Wolnik – *oczyszczalnia ACTIV SOLID-R*
II miejsce – Agravis Technik Polska Sp. z o.o. – *Ciągnik Fendt serii 700 gen7, Valtra Q*
III miejsce – AGROLEX Sp. z o.o. – *opryskiwacz samojezdny HARDI ALFA evo*

Wyróżnienia:

- Technomaszbud – *peleciarka PELLET-NIK-200, rozdrabniacz RD-250*
- Agro-Milk S.C. Ilona Zjawin, Marlena Jaroni, Radosław Wyrwa – *Robot udojowy Lely Astronaut A5*
- Talisman ZPUH Krzysztof Tomaszewicz – *ładowarka elektryczna dla rolnictwa Kingway Volt 500*
- Petryko Ireneusz Petrykowski – *opony do wszystkich pojazdów*
- PHU JAROL Barwice – *Agregat podorywkowy RUNNER 3,0 AGRO MASZ*

Dodatkowe wyróżnienia

- GRAND PRIX MINISTRA ROLNICTWA dla najlepszego wystawcy XXXV Barzkowickich Targów Rolnych AGRO POMERANIA 2023 – Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe „JAROL” Barwice
- NAGRODA WOJEWODY ZACHODNIOPOMORSKIEGO dla najlepszej firmy na Targach – AGROLEX Sp. z o.o. z Pyrzyce
- NAGRODA WOJEWODY ZACHODNIOPOMORSKIEGO za Najlepszego Wyrób na Targach – Sery z Doliny Regi – ser dojrzewający PORTOWY z Reska
- NAGRODA STAROSTY Stargardzkiego za Najlepszego Wyrób na Targach – „Dyńowie

Pole” Pęzino

- Nagroda Wójta Gminy Stargard dla najlepszej firmy na Targach – Szkoła Tańca Savethebeat w Klepinie
- Nagroda Wójta Gminy Stargard za Najlepszego Wyrób na Targach – Gospodarstwo Rolne Kaciupa w Pęzinie „Dyńowie Pole”
- Nagroda Dyrektora Zachodniopomorskiego Oddziału Regionalnego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa dla najlepszej firmy na Targach – „EKOANKA” Anna Krawców
- Nagroda Prezesa Zachodniopomorskiej Izby Rolniczej dla najlepszej firmy na Targach – Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe „JAROL” Barwice
- Nagroda Prezesa Zachodniopomorskiej Izby Rolniczej za Najlepszego Wyrób na Targach – Gospodarstwo ekologiczne „SEDINA” Bożena i Ryszard Jaszczowscy
- Nagroda NSZZ RI „SOLIDARNOŚĆ” dla najlepszej firmy na Targach – Firma „Vulk Service” Piotr Kałużiak
- Nagroda Dyrektora Zachodniopomorskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Barzkowicach dla najlepszej firmy na Targach – Pasieka Kuś z Nakła nad Notecią, Miód Lipowy

XX Ogólnokrajowy Konkurs

Bezpieczne Gospodarstwo Rolne

I miejsce – Iwona i Lech Kacprzyk z Mosiny
II miejsce – Patrycja i Łukasz Leśniewscy z Trzebozra
III miejsce – Wacław Klukowski z Letnina

Ogólnopolski konkurs „Najlepszy Doradca Ekologiczny”

– etap wojewódzki

I miejsce – Helena Lech, PZDR w Świdwinie
II miejsce – Adrianna Tomczyk z PZDR w Kamieniu Pomorskim,
III miejsce – Natalia Białobrzaska z PZDR w Wałczu,
Wyróżnienia:
- Beata Burtniak, PZDR w Myśliborzu
- Joanna Surgiel z PZDR w Stawnie

Agro-Eko-Turystyczne „Zielone Lato” 2023

Kategoria I – GOSPODARSTWO ROLNE

I miejsce – Anna Britzen – Alte Farm



Rusowo, gm. Ustronie Morskie, pow. Kołobrzeski

II miejsce – Irena Olesiejuk – Agroturystyka „W Jabłoniowym Sadzie”, Jeżyce, gm. Darłowo, pow. Sławieński

III miejsce – Janusz Broda – Agroturystyka „Na skraju lasu”, Warnino, gm. Tychowo, pow. białogardzki

Kategoria II – OŚRODEK

I miejsce – Małgorzata Śnieżek – „Dwór Białe Wino”, Smołęcín, gm. Kołbaskowo, pow. Policki

II miejsce – Marek Gul – „Stary Młyn Strzeszyn”, Strzeszyn, gm. Borne Sulino, pow. Szczeciński

III miejsce – Bartłomiej Górski – „Ranczo Radzicz”, Radzicz, gm. Dębno, pow. myśliborski

Mistrzowie Agro

Podczas targów rozstrzygnięty został plebiscyt Głosu Dziennika Pomorza – Mistrzowie Agro 2023. Konkurs przebiegał w kilku kategoriach, a laureatów wyłoniono dzięki głosowaniu SMS oraz SMS oraz głosom oddanym na stronie organizatora.

Kategoria „Sołtys Roku”

I miejsce Zbigniew Kurzyński, powiat stargardzki, gmina Dobrzany, Sołectwo Krzemień

II miejsce Katarzyna Ulanowska, powiat pyrzycki, gmina Lipiany, Sołectwo Osetna

III miejsce Katarzyna Fedak, powiat gołeniewski, gmina Maszewo, Sołectwo Darż

Kategoria „Sołectwo Roku”

I miejsce Sołectwo Bronikowo, powiat wałecki

II miejsce Sołectwo Nętkowo, powiat choszczeński

III miejsce Sołectwo Ostrowąsy, powiat szczeciński

Kategoria „Rolnik Roku”

I miejsce Przemysław Kamoda, powiat sławieński, Warszkwówo

II miejsce Andrzej Szaszkowski, powiat kamieński, Wrzosowo

III miejsce Zdzisław Sułkowski, powiat wałecki, Witankowo

Kategoria „Liderka/Lider Społeczności”

I miejsce Dominika Nagła, Region szczeciński

II miejsce Joanna Łojewska, Region szczeciński

III miejsce Edyta Soboń, Region stargardzki

Kategoria „Koło Gospodyń Wiejskich”

I miejsce KGW Sami Swoi w Mącznie, powiat wałecki

II miejsce KGW Przecmianki w Przecmianie, powiat kołobrzeski

ex aequo drugie miejsce KGW Razem Prusinowo, powiat gryficki

Kategoria „Agroturystyka Roku”

I miejsce Alpakowy Gaj, powiat policki i Szczecin

II miejsce Camping Dominikana, powiat choszczeński

III miejsce Folwark Paprotno, powiat gryficki

Patronatem honorowym tegoroczne targi objęli: Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi Robert Telus, Minister Klimatu i Środowiska Anna Moskwa, Wojewoda Zachodniopomorski Zbigniew Bogucki, Marszałek Województwa Zachodniopomorskiego Olgierd Geblewicz, Starosta Powiatu Stargardzkiego Iwona Wiśniewska, Wójt Gminy Stargard Jerzy Makowski, Zachodniopomorski Wojewódzki Inspektor Transportu Drogowego Bartłomiej Budzisz, Prezes Zachodniopomorskiej Izby Rolniczej Andrzej Karbowy, Przewodniczący NSZZ „Solidarność” RI Czesław Bukowiec, Prezes Wojewódzkiego Związku Pszczelarzy w Szczecinie Michał Bociarski, Dyrektor Instytutu Ochrony Roślin - Państwowego Instytutu Badawczego dr hab. Roman Kierzek

PARTNER EKOLOGICZNY – Prezes Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie – Marek Subocz

KONSULTANT MERYTORYCZNY – Wojewódzki Inspektor Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Koszalinie – Barbara Hawrył

PATRONATY BRANŻOWE: Prezydent Polskiej Federacji Hodowców Bydła i Producentów Mleka Leszek Hądzlik, Prezes Okręgowego Związku Hodowców Bydła w Koszalinie Emil Szczegielniak, Prezes Szczecińskiego Związku Hodowców Bydła Andrzej Syczewski, BNP Paribas Bank Polski S.A., Dyrektor Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa OT w Szczecinie Agnieszka Śpiwak

PARTNER GŁÓWNY: GRUPA AZOTY S.A.

PARTNER BRANŻOWY: AGRO Ubezpieczenia – Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych
PATRONATY MEDIALNE: Prezes Zarządu Polskiego Radia Szczecin SA Wojciech Włodarski, Dyrektor, Redaktor Naczelny Telewizji Polska S.A. Oddział w Szczecinie Piotr Dziemiańczuk, Redaktor Naczelny Głosu Szczecińskiego Przemysław Szymańczyk, Redaktor Naczelny Portalu „Kurier Pszczelarski” Adam Prusaczyk, Redaktor Naczelny Portalu Pszczelarskiego Marcin Balana

SPONSORZY TARGÓW: GRUPA AZOTY S.A.; AGRO Ubezpieczenia-Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych, Infra-Port sp. z o.o., Zarząd Morskich Portów Szczecin i Świnoujście S.A.

PATRONAT HONOROWY:



PARTNER GŁÓWNY:



PARTNER BRANŻOWY:



PARTNER EKOLOGICZNY:



PATRONAT MEDIALNY:



PATRONAT BRANŻOWY:



XVII Międzynarodowa Wystawa Rękodzielnictwa

Już po raz siedemnasty Zachodniopomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Barzkowicach podczas Barzkowickich Targów Rolnych AGRO POMERANIA gościł wszystkich sympatyków i miłośników rękodzieła artystycznego.

GRAŻYNA FALANDYSZ, ZODR w Barzkowicach

Ideą organizowanej wystawy była prezentacja sztuki ludowej, rękodzieła i rzemiosła artystycznego oraz wspieranie i propagowanie tradycji rękodzieła w różnych dziedzinach sztuki, m.in. rzeźbiarstwa, malarstwa, plecionkarstwa, ceramiki i szkła, metaloplastyki, haftu, koronkarstwa, tkactwa i wiele innych dziedzin. Ekspozycja powstała z myślą o ludziach poszukujących pomysłu na życie, tworzących atrakcyjne rzeczy dla upiększania otoczenia.

Rękodzieło, mimo że uważane jest przez wielu za nie trendy i nie na czasie – pozwala uczyć ogromnej cierpliwości i pokory, a także uświadamia, iż każdy z nas, przy odrobinie chęci, jest w stanie wyczarować coś z niczego, nie wydając przy tym ogromnych pieniędzy. Warto mieć pasję i hobby, ponieważ dodatkowo rozwija naszą kreatywność, a radość z każdego wykonanego dzieła oraz możliwość wręczenia go bliskiej osobie daje nieocenioną satysfakcję, dumę oraz szczęście. Wystawa została zaaranżowana w celu spotkania się twórców i odbiorców w bezpośredniej konfrontacji, wymiany doświadczeń i poglądów oraz dyskusji o sztuce. I w tym roku nie zabrakło chętnych do udziału w trzydniowym wydarzeniu.

W dniach 8-10 września gościliśmy na Międzynarodowej Wystawie Rękodzielnictwa 104 wystawców. Wszystkie prezentowane prace to dzieła twórców z: Koła Gospodyń Wiejskich „Białozdrójanki” z Białego Zdroju (Katarzyny Hor-

by, Sylwii Stefanów), Koła Gospodyń Wiejskich ze Smolenia (Justyny Andryszczak, Anny Władyczak, Aleksandry Ałoksy, Grażyny Kaczmarek), Koła Gospodyń Wiejskich z Sulina (Jolanty Lipińskiej, Marii Krakowiak), Koła Gospodyń Wiejskich z Żarowa (Teresy Wojciechowskiej, Elżbiety Jankowskiej), Koła Gospodyń Wiejskich z Barzkowic (Ewy Michoń, Doroty Balcerzak), Koła Gospodyń Wiejskich „Słodzianki” ze Słodka (Renaty Barszcz, Haliny Kajcsy, Henryki Hołubowskiej, Krystyny Grygiel, Małgorzaty Delidy, Mileny Hołubowskiej, Elżbiety Malińskiej, Beaty Sulejewskiej), Koła Gospodyń Wiejskich „Mała Ina” z Przewłok (Jadwigi Zielińskiej, Heleny Olczyk, Stanisławy Rogalskiej, Sylwestry Gajewskiej, Elżbiety Piotrowskiej, Alicji Antkiewicz, Jolanty Bodys, Moniki Komady), Koła Gospodyń Wiejskich z Lisowa (Teresy Niżałowskiej, Mirosławy Macherowskiej, Grażyny Mroczek, Anny Penczak, Anety Niżałowskiej), Koła Gospodyń Wiejskich z Krąpiele (Reginy Wróbel, Małgorzaty Kowalczyk, Mai Lis, Wiesławy Madejak, Pauliny Mazur, Jolanty Rajewskiej, Anny Musik), Koła Gospodyń Wiejskich „Rogowanie” z Rogowa, (Wioletty Zientek, Magdaleny Kołodziejskiej, Małgorzaty Przygodzkiej-Grelak, Małgorzaty Diak, Jana Haracewiał), Koła Twórców Regionalnych „Siedlisko” z Trzebieży (Teresy Kulik, Janiny Wróblewskiej, Agaty Tomaszewskiej, Elżbiety Kruszyńskiej, Agnieszki Kruszyńskiej), Uniwersytetu Trzeciego Wieku ze Stargardu (Ryszardy Szofińskiej, Krystyny Kaczorowskiej, Danuty Poznańskiej, Leokadii Mickiewicz, Danuty Gajek-Krychowskiej, Krystyny Ozgi-Skunecznej, Alicji Sochackiej, Zofii Gołdy, Krystyny Kłusewicz, Joanny Szlijan, Erminy Silickiej), ze Stowarzyszenia Polskich Plecionkarzy Chrusty (Ewy Świątkowskiej-Papińskiej, Grzegorza Papińskiego, Danuty Graczyk, Maliny Wojciechowskiej, Andrzeja Świątkowskiego, Wojciecha Świątkowskiego, Małgorzaty Dąlek, Julii Kindzińskiej, Włodzimierza Kocura, Krzysztofa Zwolińskiego) oraz rękodzielniczek: Anny Michalik, Anny

Mąkowskiej, Aleksandry Kotschendorff, Arletty Dutkiewicz, Ireny Kotuły, Joanny Sykały, Joanny Fink, Agnieszki Wróbel, Teresy Kuźmińskiej, Reginy Stetner-Baranowskiej, Justyny Popardowskiej, Danuty Lebiody, Krystyny Sarzały, Wandy Obedzińskiej, Izabeli Bijak, Emilii Kwiatkowskiej, Katarzyny Worobiej, Krystyny Prokopowicz, Emilii Rozynek, Moniki Paterskiej, Marii Stolarczyk, Katarzyny Witt, Agnieszki Szymkowiak, Katarzyny Wawrowicz, Andrzeja Wójcika, Grzegorza Witkowskiego, Stanisława Ołasa, Krzysztofa Ramosa, Bogusława Goćko, Michała Ścibiora, a także przedstawiciele z Landfrauenverband Uecker-Randow e.V. Pasewalk – pań z Projektu Związku Kobiet Wiejskich e.V. wspólnie ze Związkiem pracowite pszczołki z Pomorza e.V. oraz Christina Lüdke ze Związku Kobiet Wiejskich e.V.

Dziękujemy wystawcom oraz odwiedzającym za wspólnie spędzony czas, wyjątkową atmosferę oraz liczne przybycie. Wszystkich zainteresowanych wystawą rękodzieła artystycznego zapraszamy na XVIII Międzynarodową Wystawę Rękodzielnictwa, która odbędzie się w drugi weekend września 2024 roku. ■





XXVI Jesienne Biegi Przełajowe – Bieg z ekologią

8 września zorganizowano XXX edycję biegów przełajowych – jako imprezę od lat towarzyszącą Barzkowickim Targom Rolnym AGRO POMERANIA. Wystartowało 430 zawodników.

ANDRZEJ KAMIŃSKI, ZODR w Barzkowicach

Jesienne biegi przełajowe są coroczną atrakcją Barzkowickich Targów Rolnych AGRO POMERANIA. Ich uczestnikami są dzieci i młodzież z obszarów wiejskich województwa zachodniopomorskiego. Biegi są ważnym wydarzeniem o charakterze sportowym i edukacyjnym. Organizowane w formie rywalizacji i sportowego współzawodnictwa, stają się ciekawym przeżyciem i doświadczeniem w życiu młodego człowieka oraz przyczyniają się do krzewienia kultury fizycznej i sportu.

W organizowanych zawodach sportowych udział biorą dzieci i młodzież z całego województwa w kategoriach: szkoły podstawowe i szkoły ponadpodstawowe. Trasa biegów przygotowana jest w malowniczej scenerii przyrody i pól uprawnych w Barzkowicach, które sąsiadują z Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego.

Uroczyste zakończenie imprezy odbyło się z udziałem licznie przybyłych przedstawicieli, sponsorów oraz dyrekcji ZODR Barzkowice.

W biegach udział wzięły następujące szkoły podstawowe: NSP Gogolewo, SP z OI Pyrzyce, SP Stara Dąbrowa, SP im. Korczaka Pyrzyce, SP Pęczino, SP Dobra, SP Marianowo, SP Dolice, SP Grzędzice, SP Suchań, SP nr. 3 Stargard, ZSP w Dobrzanach.

Klasyfikacja Zespołowa Szkół – SZKOŁY PODSTAWOWE

- I miejsce SP nr 3 ze Stargardu
II miejsce SP z OI (z oddziałami integracyjnymi) w Pyrzycach
III miejsce SP z Grzędzic

W biegach udział też wzięły szkoły ponadpodstawowe: Zespół Szkół Budowlano Techniczna Stargard, Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolnicza w Szczecinie, Zespół Szkół Rolniczych CKZ w Świdwinie, Zespół Szkół CKR w Mieszkowicach, II LO Stargard, ZS nr 2 CKU Pyrzyce, ZS nr 1 Pyrzyce, ZS CKR Bonin, ZS Nr 2 Stargard.

Klasyfikacja Zespołowa Szkół – SZKOŁY PONADPODSTAWOWE

- I miejsce II LO Stargard
II miejsce ZS CKR Szczecin Zdroje
III miejsce ZS Budowlano-Technicznych ze Stargardu

ZESTAWIENIE INDYWIDUALNE

SZKOŁA PODSTAWOWA KLASA V – KOBIETY

1. Melania Wróblewska, SP z OI Pyrzyce
2. Łucja Prządkowska, SP z OI Pyrzyce
3. Malwina Bułanowska, SP z OI Pyrzyce
4. Alicja Golonka SP, im. Korczaka Pyrzyce
5. Lena Urbaniak, SP z OI Pyrzyce
6. Natalia Karkoszka, SP im. Korczaka Pyrzyce

SZKOŁA PODSTAWOWA V KLASA – MĘŻCZYŹNI

1. Tymoteusz Woźniak, SP Grzędzice
2. Alan Ligęza, SP Dobra
3. Hubert Kulasza, SP 3 Stargard
4. Oliwier Ligęza, SP Dobra
5. Mateusz Kapłon, SP z OI Pyrzyce
6. Gracjan Cielek, SP z OI Pyrzyce

SZKOŁA PODSTAWOWA KLASA VI – KOBIETY

1. Dorota Nowicka, SP Dobra
2. Iga Kaniewska, SP z OI Pyrzyce
3. Nell Gudewicz, SP Suchań
4. Alicja Agebel, SP Grzędzice
5. Aleksandra Andrzejczak, SP Dobra
6. Julia Wojtkun, SP Grzędzice

SZKOŁA PODSTAWOWA KLASA VI – MĘŻCZYŹNI

1. Dominik Ruć, SP Grzędzice
2. Ksawer Szcześniak, SP Pęczino
3. Stanisław Elwart, SP Dobra
4. Marcel Sławęcki, SP Dolice
5. Mateusz Pluta, SP z OI Pyrzyce
6. Antoni Leszczyński, SP Marianowo

SZKOŁA PODSTAWOWA KLASA VII - KOBIETY

1. Karolina Machnio, SP z OI Pyrzyce

2. Julia Piwon, SP z OI Pyrzyce
3. Maja Prządkowska, SP z OI Pyrzyce
4. Lena Madej, SP z OI Pyrzyce
5. Nadia Pławska, SP z OI Pyrzyce
6. Hanna Pasikowska, SP z OI Pyrzyce

SZKOŁA PODSTAWOWA KLASA VII – MĘŻCZYŹNI

1. Olivier Allert, SP z OI Pyrzyce
2. Olaf Urban, SP z OI Pyrzyce
3. Kacper Głowacki, SP Pęczino
4. Patryk Bohdziewicz, SP 3 Stargard
5. Jakub Rybak, SP Pęczino
6. Filip Nawojski, NSP Gogolewo

SZKOŁA PODSTAWOWA KLASA VIII – KOBIETY

1. Dominika Płuciennik, SP Pęczino
2. Pola Brodowicz, SP Pęczino
3. Klaudia Ronowicz-Kalinowska, SP Grzędzice
4. Martyna Adamczyk, SP Marianowo
5. Amelia Reformat, ZSP Dobrzany
6. Sandra Bińkowska, SP 3 Stargard

SZKOŁA PODSTAWOWA KLASA VIII – MĘŻCZYŹNI

1. Kacper Gierycz, SP Dolice
2. Aleksander Szubert, SP Suchań
3. Miłosz Madej, SP 3 Stargard
4. Jakub Lis, ZSP Dobrzany
5. Bartek Tuszyński, SP z OI Pyrzyce
6. Dawid Jezierski, SP3 Stargard

SZKOŁA PONADPODSTAWOWA – KOBIETY

1. Hanna Łyjak, ZS Nr 1 Pyrzyce
2. Oliwia Markitoń, ZS CKR Szczecin
3. Nikola Matuła, ZS Budowlano-Technicznych Stargard
4. Maja Zielińska, II LO Stargard
5. JULIA KNAPE, II LO Stargard
6. Roksana Węgielnik, ZS CKR Szczecin

SZKOŁA PONADPODSTAWOWA – MĘŻCZYŹNI

1. Antoni Jarosz, ZS Nr 2 Stargard
2. Maks Lisiecki, ZS Nr 2 Stargard
3. Dominik Rybicki, ZS Nr 2 Stargard
4. Hubert Wiatrzyk, ZS NR 2 CKU Pyrzyce
5. Bartosz Hołubowski, II LO Stargard
6. Dawid Kobielski, II LO Stargard

Wyłoniono 3 osoby w kategorii „Nadzieja Olimpijska:

1. Maks Lisiecki, ZS Nr 2 Stargard
2. Antoni Jarosz, ZS Nr 2 Stargard
3. Hanna Łyjak, ZS Nr 1 Pyrzyce



Sponsorami nagród byli: Zachodniopomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Barzkowicach dyplomy, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, Starosta Powiatowe w Stargardzie. PUCHARY ufundowali: Wójt Gminy Stargard, Wójt Gminy Suchań, Wójt Gminy Marianowo, Prezes WFOŚiGW w Szczecinie, Wojewoda Zachodniopomorski, Starosta Powiatu Stargardzkiego

Fot. Marek Piguła



XI Przegląd Kapel Ludowych

9 września, podczas XXXV Barzkowickich Targów Rolnych AGRO POMERANIA odbył się XI Przegląd Kapel Ludowych.

IZABELA ŚWIGOŃ, ZODR w Barzkowicach

Do tegorocznego konkursu przystąpiło 10 kapel z województwa zachodniopomorskiego. Najliczniej reprezentowany był powiat stargardzki, skąd przyjechały Kapela „Chabry” Uniwersytet Trzeciego Wieku ze Stargardu, Zespół Pieśni i Tańca „Prząśniczka” z Pęcina, Zespół Ludowy „Biesiada” z Szadzka, Zespół Ludowy „Suchaniani” z Suchania, Zespół Folklorystyczny „Kalina” z Kobylanki, Zespół Ludowo-Muzyczny „Sami Swoi” z Chociwla oraz Zespół Śpiewaczy „Złota Jesień” z Dolic. Po jednym przedstawicielu miały powiaty: choszczeński – Chór „Pogodna Jesień” z Choszczna, drawski – „Zespół Śpiewaczy „Drawianki” z Drawna i policki – Zespół Folklorystyczny „Mierzynianki” z Mierzyna.

Wszystkie zespoły prezentowały barwny repertuar pieśni ludowych, dbając o dobór strojów i powiązanie utworów z regionem. Występy kapel dostarczyły amatorom ludowego folkloru wielu wrażeń estetycznych i muzycznych.

Komisja konkursowa pracowała w składzie: Aleksandra Hawryluk – kierownik muzyczny Zespołu Pieśni i Tańca Pyrzyce, członek Zespołu Wokalnego „Cantus Delicium”, Joanna Suwińska – kierownik artystyczny w Zespole Pieśni i Tańca Pyrzyce, dyplomowany pedagog tańca oraz Izabela Świgoń – starszy specjalista w Dziale Technologii Produkcji Rolniczej ZODR w Barzkowicach.

Jury podczas XI Przeglądu Kapel Ludowych przyznało laur zwycięstwa Zespołowi Ludowemu „Biesiada” z Szadzka, drugie miejsce zajął Zespół Ludowy „Suchaniani” z Suchania, natomiast trzecie miejsce przypadło Zespołowi Folklorystycznemu „Kalina” z Kobylanki. Wyróżnienie Wojewody Zachodniopomorskiego otrzymał najmłodszy uczestnik konkursu – Zespół Ludowo-Muzyczny „Sami Swoi” z Chociwla.

Nagrody w konkursie ufundowała GRUPA AZOTY S.A. oraz ARI-MR ZOR w Szczecinie, wyróżnienie Wojewoda Zachodniopomorski, a upominki dla wszystkich uczestników przygotowała Grupa Mojsiuk. List gratulacyjny dla uczestników XI Przeglądu Kapel Ludowych oraz wyróżnienie wręczył Wojewoda Zachodniopomorski Zbigniew Bogucki, pamiątkowe dyplomy i puchary wręczyła Dyrekcja ZODR w Barzkowicach, nagrody za miejsca I-III Wioletta Jaz Dyrektor ARI-MR oraz wyróżnienia NSZZR „Solidarność” Rolników Indywidualnych wręczył Edward Kosmal. ■



Zespół Śpiewaczy „Złota Jesień” z Dolic



Kapela „Chabry” Uniwersytet Trzeciego Wieku ze Stargardu



Komisja konkursowa – Izabela Świgoń, Joanna Suwińska, Aleksandra Hawryluk



Zespół Ludowy „Biesiada” z Szadzka- laureat I miejsca



Zespół Ludowo-Muzyczny „Sami Swoi” z Chociwła
– laureat wyróżnienia Wojewody Zachodniopomorskiego



Zespół Folklorystyczny „Mierzynianki” z Mierzyna



Zespół Pieśni i Tańca „Prząśniczka” z Pęczyna



Zespół Ludowy „Suchaniani” z Suchania- laureat II miejsca



Chór „Pogodna Jesień” z Choszczyna



Zespół Folklorystyczny „Kalina” z Kobyłanki - laureat III miejsca



Zespół Śpiewaczy „Drawnianki” z Drawna



Rozwój retencji na obszarach wiejskich – możliwości i realizacja

8 września, podczas XXXV Barzkowickich Targów Rolnych AGRO POMERANIA odbyła się konferencja „Rozwój retencji na obszarach wiejskich – możliwości i realizacja”.

IZABELA ŚWIGOŃ, koordynator LPW województwa zachodniopomorskiego, ZODR w Barzkowicach

Konferencja zorganizowana została we współpracy z PGW WP RZGW w Szczecinie w ramach projektu „Tworzenie Lokalnych Partnerstw ds. Wody (LPW)”, realizowanego przez MRiRW we współpracy z CDR w Brwinowie i WODR. Skierowana była do członków Lokalnych Partnerstw ds. Wody (LPW), przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego województwa zachodniopomorskiego, PGW WP, RZSW, RDLP, WFOŚiGW, RDOŚ, ARiMR, ZIR oraz organizacji i podmiotów zainteresowanych tematyką.

W związku z zainteresowaniem realizacją projektów dotyczących retencji i racjonalnego gospodarowania wodą ważne jest wskazanie przykładów dobrych rozwiązań w zakresie oszczędzania wody oraz potencjalnych źródeł finansowania. Organizowana konferencja miała służyć temu celowi. Naszym zadaniem, jako instytucji koordynującej projekt „Tworzenie Lokalnych Partnerstw ds. Wody”, jest nie tylko upowszechnianie wiedzy z zakresu działań służących prze-

ciwdziałaniu zmianom klimatu, ale również pokazanie dobrych przykładów.

Konferencję otworzyła Beata Wilk, I Zastępca Dyrektora ZODR w Barzkowicach, która powitała zgromadzonych gości, uczestników, sympatyków i zainteresowanych tematem retencji na obszarach wiejskich. Szczególne powitanie skierowane zostało do Ireneusza Drozdowskiego, Dyrektora Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie, który jako pierwszy prelegent przedstawił „Rolę Ośrodków Doradztwa Rolniczego w rozwijaniu świadomości społecznej w zakresie przeciwdziałania zmianom klimatu” - Lokalne Partnerstwa ds. Wody. O „Rozwoju retencji na obszarach wiejskich - możliwościach i realizacji” mówił dr inż. Grzegorz Jarnuszewski z Wydziału Kształtowania Środowiska i Rolnictwa, Katedry Łącznictwa i Melioracji Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie. Kolejnym prelegentem był Emil Chyjek z Zachodniopomorskiego Oddziału Regionalnego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Szczecinie, który przedstawił „Informacje na temat realizowanych inwestycji w ramach Modernizacji gospodarstw rolnych PROW 2014–2020 obszar E (nawadnianie) działanie 4.1.3.” Kolejne wystąpienie to „Retencja – przepisy i praktyka”, którą omówił Krzysztof Żuprański, kierownik Nadzoru Wodnego w Szczecinku, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie,

Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Bydgoszczy, Zarząd Zlewni w Pile. „Kompleksowe działania podejmowane przez RDLP w Szczecinie na rzecz siedlisk hydrogenicznych i gatunków z nimi związanych” były tematem kolejnej prelekcji, którą przedstawił dr inż. Aleksander Smoliga, Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Szczecinie. O „Działalności Rejonowego Związku Spółek Wodnych w Szczecinku” mówił Sebastian Bogucki, sekretarz Rejonowego Związku Spółek Wodnych w Szczecinku. Ostatnim prelegentem był Artur Furdyna z Towarzystwa Przyjaciół Rzeki Iny i Gowenicy, który przedstawił wykład na temat „Zatrzymać deszcz, by wody było wystarczająco”.

Na zakończenie konferencji zaplanowany został panel dyskusyjny, którego moderatorem była Izabela Świgoń, koordynator LPW województwa zachodniopomorskiego, ZODR w Barzkowicach, a podsumowania konferencji dokonał Ireneusz Drozdowski, Dyrektor Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie.

Na uwagę zasługuje obecność podczas konferencji Marka Subocza, Prezesa Zarządu Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie oraz Marka Gróbarczyka, Sekretarza Stanu w Ministerstwie Infrastruktury, pełnomocnika rządu ds. gospodarki wodą oraz inwestycji w gospodarce morskiej i wodnej. ■

Fot. I. Świgoń



Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie



Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa



Barzkowickie Święto Plonów

Dożynki to tradycyjne polskie święto ludowe, które obchodzone jest na wsiach i w miastach jako forma dziękczynienia za zakończenie zniw i zbiorów rolnych. Ich głównym celem jest podziękowanie za obfite plony, a także uczczenie trudu rolników i wspólnoty lokalnej.

10 września, podczas trzeciego dnia targów, tradycyjnie odbyły się w Barzkowicach obchody Święta Plonów. Nie zabrakło również konkursu na „Najładniejszy wieniec dożynkowy”, który jest stałym elementem dożynek.

EWELINA PAWŁOWICZ, ZODR w Barzkowicach

W tym roku do Barzkowic przyjechali reprezentanci 34 sołectw. Prezentowali wieńce dożynkowe wykonane w dwóch kategoriach – formie dowolnej i tradycyjnej, a oceniała je komisja konkursowa w składzie: Iwona Karwowska (reprezentująca Muzeum Narodowe w Szczecinie), Renata Rojek (Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego), Danuta Lebioda (Zachodniopomorska Izba Rolnicza), Sławomira Rogalewska (ZODR).

LAUREACI

TRADYCYJNY WIENIEC DOŻYNKOWY

I miejsce	sołectwo SMOLEŃ gmina Choszczno
II miejsce	sołectwo Krześnica gmina Dębno
III miejsce	sołectwo Dębogard gmina Dygowo
Wyróżnienie	sołectwo Chłopowo gmina Krzęcin

WIENIEC DOŻYNKOWY - FORMA DOWOLNA

I miejsce	sołectwo RADUŃ gmina Choszczno
II miejsce	sołectwo Kolsk gmina Bierzwnik
III miejsce	sołectwo Wiechowo gmina Marianowo
Wyróżnienie	sołectwo Strumienno Gmina Bierzwnik

Udział w konkursie wzięły również sołectwa: Grabowo (gm. Stargard), Błądkowo (gm. Dobra), Suchlica (gm. Dębno), Grzędzice (gm. Stargard), Warnice (gm. Dębno), Lisowo (gm. Chociwel), Piotrowice (gm. Dygowo), Dyszno (gm. Dębno), Krzęcin (gm. Krzęcin), Kowańcz (gm. Karolino), Różańsko (gm. Dębno), Piaseczno (gm. Banie), Wojcieszyn (gm. Nowogard), Dominikowo (gm. Drawno), Drawno (gm. Drawno), Goszków (gm. Mieszkowice), Plany (gm. Mieszkowice), Troszyn (gm. Mieszkowice), Biały Zdrój (gm. Kalisz Po-

CELE KONKURSU:

- kultywowanie oraz popularyzacja tradycji i twórczości ludowej,
- prezentacja bogactwa plonów wplecionych w wieniec dożynkowy,
- wyłonienie prac o wysokich walorach etnograficznych i artystycznych.

morski), Bytowo (gm. Dobrzany), Wysoka Gryfińska (gm. Gryfino), Sulino (gm. Marianowo), Tychowo (gm. Stargard), Kołbacz (gm. Stare Czarnowo), Poczernin (gm. Stargard), Radaczewo (gm. Choszczno).

Dziękujemy za pielęgnowanie i kontynuowanie dziedzictwa kulturowego w duchu wzajemnego zrozumienia oraz poczucia solidarności. Życzymy wszystkim rolnikom zdrowia i wytrwałości w codziennej pracy. ■

Nagrody dla uczestników ufundowali: Wojewoda Zachodniopomorski, Grupa Azoty, Zachodniopomorska Izba Rolnicza w Szczecinie, Firma Mojsiuk, Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa Oddział Terenowy w Szczecinie, Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Rolników Indywidualnych „Solidarność”. Jednocześnie dla wszystkich delegacji wieńcowych przygotowane i wręczone zostały listy gratulacyjne od Wojewody Zachodniopomorskiego Zbigniewa Boguckiego.







Doradca Roku

Podczas targów poznaliśmy laureatów wojewódzkiego etapu IV edycji Ogólnopolskiego Konkursu „Doradca Roku”.

AGATA BIENIEK, ZODR w Barzkowicach

Konkurs przebiega w dwóch etapach. I etap to wybór najlepszego doradcy w województwie, II etap – wybór najlepszego doradcy na szczeblu krajowym. Wybór najlepszego doradcy w naszym województwie odbył na posiedzeniu komisji 29 czerwca. Oceniano osiągnięcia doradcy z roku poprzedzającego rok zgłoszenia do konkursu według kryteriów określonych w Regulaminie. W składzie komisji konkursowej w etapie wojewódzkim znaleźli się: Andrzej Karbowy – prezes Zachodniopomorskiej Izby Rolniczej w Szczecinie, Małgorzata Szewczuk – prodziekan ds. studenckich i kształcenia, Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie oraz Beata Wilk - zastępca dyrektora Zachodniopomorskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Barzkowicach.

Po wnikliwej analizie zgłoszeń komisja konkursowa dokonała wyboru najlepszego doradcy. I miejsce przypadło **Adrianie Czarnik-Półtorak** z Powiatowego Zespo-



tu Doradztwa Rolniczego w Choszczynie. Na II miejscu uplasowała się Barbara Podolak z Powiatowego Zespołu Doradztwa Rolniczego w Koszalinie, a III miejsce przypadło Helenie Lech z Powiatowego Zespołu Doradztwa Rolniczego w Świdwinie.

Organizatorem konkursu jest Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie, a realizatorem Centrum Doradztwa Rol-

niczego w Brwinowie Oddział w Poznaniu. Współorganizatorami konkursu są: Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego. Głównym celem konkursu jest popularyzacja i promowanie osiągnięć doradców rolniczych, w tym innowacyjnych praktyk rolniczych, promowanie usług doradczych oraz podnoszenie jakości i efektywności usług doradczych.

Nagrody pieniężne dla laureatów I-III miejsca etapu krajowego oraz zwycięzców konkursu na szczeblu wojewódzkim finansowane są przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, dla laureatów II i III miejsca etapu wojewódzkiego finansowane są ze środków pieniężnych otrzymanych w ramach operacji własnej CDR współfinansowanej ze środków Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, w ramach Planu Operacyjnego Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na lata 2022-2023, Schematu II Pomocy Technicznej „Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.





AGROLIGA 2023 – zwycięzcy konkursu w województwie zachodniopomorskim

SYLWIA LENARD, ZODR w Barzkowicach

Kolejna edycja konkursu AGROLIGA za nami. W tym roku operacja pn. „Konkurs AGROLIGA 2023 – etap wojewódzki”, była realizowana w ramach Planu Działania Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, plan operacyjny na lata 2022-2023 przez Zachodniopomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Barzkowicach. Konkurs miał na celu wyłonienie i promowanie najlepszych polskich rolników oraz najprężniej działających polskich firm związanych z rolnictwem. Konkurs AGROLIGA 2023 – etap wojewódzki finansowany był z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: „Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

28 września 2023 r., w Hotelu Biały Domek w Wałczu odbyła się uroczysta gala podsumowująca konkurs AGROLIGA 2023 na etapie wojewódzkim. Wśród zaproszonych na seminarium gości pojawili się rolnicy, mieszkańcy obszarów wiejskich, przedstawiciele instytucji działających na rzecz rolnictwa, właściciele gospodarstw rolnych, przedstawiciele firm branży rolniczej – dla których dedykowany był ten konkurs.

Uczestnicy seminarium wysłuchali wykładu dr Arkadiusza Malkowskiego na temat „Zarządzania rozwojem w sektorze rolnym – wzrostu konkurencyjności, innowacyjności i nowych technologii w rolnictwie”. W części artystycznej

gali goście mogli obejrzeć występ dzieci z Zespołu Pieśni i Tańca Ziemi Szczecińskiej „Krag”.

W ramach gali zaprezentowano mistrzów i laureatów konkursu z województwa zachodniopomorskiego. Po prezentacjach odbyło się dokonanie uroczystego wręczenia pucharów, nagród oraz wyróżnień.

Konkurs AGROLIGA ukazuje dorobek rolnictwa i firm funkcjonujących w branży rolniczej z terenu województw biorących udział w projekcie. Konkurs odbył się w dwóch kategoriach: ROLNIK i FIRMA. Uczestnikami konkursu byli rolnicy i przedstawiciele agro-przedsiębiorstw, którzy wyróżniają się osiąganymi efektami technologicznymi i ekonomicznymi, rozwijają swoją działalność przy pomocy funduszy unijnych oraz wykazują zaangażowanie w życie lokalnej społeczności. Uzyskanie tytułu laureata



to sukces i prestiż. Zwycięzcy konkursu są utożsamiani z kreowaniem wzorców i przesłanką do naśladowania. Przyczynia się to do rozwoju sektora rolnego, zwiększenia rentowności i wzrostu konkurencyjności rolnictwa polskiego.

Komisja wojewódzka, składająca się z przedstawicieli Zachodniopomorskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego, Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Oddziału w Koszalinie oraz Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa Oddziału w Koszalinie oceniła wyróżnione podmioty i postanowiła przyznać:





w kategorii ROLNIK:

tytuł Mistrza zdobyło Gospodarstwo rolne Daniel Jączkowski

Trzebiszyn 10 a, 78-220 Tychowo, gmina Tychowo/powiat białogardzki. Powierzchnia użytków rolnych: 240 ha. Główny kierunek produkcji: produkcja mleka. Najważniejszym wyróżnikiem farmy są 2 holenderskie roboty Lely oraz samojezdne maszyny sprzątające oborę. W gospodarstwie genomuje się jałówki A2A2 (mleko nie uczuła).

tytuł Wicemistrza zdobyło Gospodarstwo rolne Tadeusz Matwiejewski

Gromnik I, 78-320 Połczyn-Zdrój, gmina Połczyn-Zdrój, powiat świdwiński. Powierzchnia użytków rolnych: 199,35 ha. Główne kierunki produkcji: towarowa produkcja roślinna – uprawa pszenicy ozimej, pszenżyta ozimego, rzepaku i kukurydzy na nasiona, agroturystyka - wynajem domków letniskowych, sali konferencyjnej. Budynki gospodarcze zostały przebudowane i zmodernizowane pod cele agroturystyki i innych usług. Powstały pokoje pod wynajem dla turystów oraz sala konferencyjno-telewizyjna. Teren wokół gospodarstwa uporządkowano do celów rekreacyjnych – powstały domki letniskowe.



Wyróżnienie Dyrektora ZODR w kategorii ROLNIK otrzymało Gospodarstwo rolne Piotr Wiaźliński

Radusz 18, 78-450 Grzmiąca, gmina Grzmiąca/powiat szczeciński. Powierzchnia użytków rolnych: 103 ha. Główny kierunek produkcji rolniczej: produkcja ekologiczna zbóż i roślin podstawowych, hodowla bydła mięsnego, krowy mamki. W roku 2021 na gruntach w obrębie gospodarstwa postawiono stację pogodową w ramach platformy eDWIN.



Wyróżnienia w kategorii ROLNIK otrzymali:

Gospodarstwo rolne Magdalena Małejczyk

Grzybno 21, 74-500 Chojna, gmina Chojna/ powiat gryfiński. Gospodarstwo młodego rolnika o powierzchni 49 ha. Główny kierunek produkcji rolniczej: produkcja zbóż (pszenica, jęczmień, pszenżyto), rzepaku, kukurydzy.

Gospodarstwo rolne Jarosław Śliwka

Strzelczyn 42, 74-500 Chojna, gmina Chojna/powiat gryfiński. Powierzchnia użytków rolnych: 285 ha. Główne kierunki produkcji: produkcja roślinna – uprawa zbóż, rzepaku, produkcja zwierzęca – tucz brojlera kurzego.



Gospodarstwo rolne Juliusz Sawczuk
Wyszyna 9d, 74-407 Boleszkowice, gmina Boleszkowice/powiat myśliborski. Powierzchnia użytków rolnych: 207,89 ha. Gospodarstwo jest w systemie Integrowanej Produkcji Roślin. Głównym kierunkiem jest produkcja roślinna. Wiodącymi uprawami są: kukurydza na ziarno, pszenżyto ozime oraz rzepak ozimy.

Gospodarstwo rolne Thomas Meyer im Hagen

ul. Lipowa 7 a, 78-123 Siemyśl, gmina Siemyśl/powiat kołobrzeski. Powierzchnia użytków rolnych: 200 ha. Główne kierunki produkcji rolniczej: ziemniaki, pszenica, bobik i pszenżyto.

Gospodarstwo rolne Milena Gałka

76-142 Malechowo 27, gmina Malechowo/powiat sławieński. Powierzchnia gospodarstwa: 90 ha. Główny kierunek produkcji rolniczej: hodowla bydła mlecznego. W gospodarstwie jest ogółem 120 sztuk bydła, 80 sztuk to krowy mleczne. W czasie wolnym pani Milena wytwarza różnego rodzaju sery ekologiczne.

Gospodarstwo rolne Ireneusz Strzechmiński

78-125 Rzesznikowo 12a, gmina Rymań/powiat kołobrzeski. Powierzchnia użytków rolnych: 110 ha. Główny kierunek produkcji rolniczej: produkcja roślinna, produkcja zwierzęca: trzoda chlewna, bydło mięsne.

W kategorii FIRMA:

tytuł Mistrza zdobyło Gospodarstwo agroturystyczne „Stajnia Brzózki” Maja Polikowska

Brzózki 30, 72-022 Nowe Warpno, gmina Nowe Warpno/powiat policki. Gospodarstwo agroturystyczne, posiadające 26 ha trwałych użytków zielonych, 55 koni własnych oraz hotelowych. Hotel, miejsce organizacji imprez okolicznościowych, takich jak urodziny, wesela,



imprezy integracyjnie, obozy survivalowe. Certyfikowany ośrodek jeździecki. Oferuje naukę jazdy konnej, wczasy w siodle, obozy jeździeckie, pobyty weekendowe. Organizuje zielone szkoły, a na nich m.in. warsztaty jeździeckie, kulinarne, ekologiczne, survivalowe, z rękodzielnictwa itd.

tytuł Wicemistrza zdobyła „Willa Polanka” Anna Osiadacz

Robuń 60, 78-120 Gościno, gmina Gościno/powiat kołobrzeski. Powierzchnia gospodarstwa: 66 ha gruntów ornych. Kierunki produkcji rolniczej: uprawa grochu, zbóż, rzepaku ozimego. Willa Polanka jest kameralnym, całorocznym, rodzinnym domem wypoczynkowym do 55 miejsc noclegowych. W obiekcie świadczone są usługi cateringowe. Organizowane są tu imprezy okolicznościowe.

Wyróżnienie Dyrektora ZODR w kategorii FIRMA otrzymało Gospodarstwo edukacyjne „W LABIRYNTACH” Iwona Rybicka

Paproty 8, 76-142 Malechowo, gmina Malechowo/powiat sławieński. Gospodarstwo świadczy usługi dla grup zorganizowanych i osób indywidualnych. Organizowane są tu imprezy szkolne, urodzinowe, eventy, imprezy integracyjne.

Wszystkim laureatom gratulujemy oraz życzymy powodzenia i dalszych sukcesów!

**Odwiedź portal KSOW – www.ksow.pl
Zostań Partnerem Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich**

Za treść merytoryczną odpowiada Zachodniopomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Barzkowicach.



Unia Europejska



Pomorze
Zachodnie



Krajowa Sieć
Obszarów Wiejskich



Program
Rozwoju
Obszarów
Wiejskich
na lata 2014-2020

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Operacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Schematu II Pomocy Technicznej
„Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

Odwiedź portal KSOW - www.ksow.pl
Zostań Partnerem Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich

Ach te baby i ich ryba

II etap Bitwy Regionów w województwie zachodniopomorskim został rozstrzygnięty. 17 września w Zespole Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. W. Witosa w Boninie w kulinarnych zmaganiach uczestniczyło 13 Kół Gospodyń Wiejskich – laureatek zmagani powiatowych. Piękna pogoda, występy zespołów ludowych, starannie przygotowane stoiska, pełne smaku i aromatu regionalne potrawy, które zachwyciły jurorów, stworzyły niesamowitą atmosferę.

Komisja konkursowa w składzie: Szymon Skierka – Ekspert Kulinaryny, Michał Mętlewicz – Zastępca Dyrektora OT KOWR w Koszalinie, Agnieszka Śpiwak – Dyrektor OT KOWR w Szczecinie, Piotr Pierzyński – Zastępca Dyrektora ARiMR w Szczecinie, Michał Chalecki – przedstawiciel Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, po rzetelnej ocenie wyłoniła zwycięskie KGW.

I miejsce – KGW „Ach te baby”, Kłanino – *Ryba w ogniu z kwaśnikiem*

II miejsce – KGW Rusowo – *Pijane golonko z jabłkową kiszanką*

III miejsce – Koło Gospodyń Wiejskich „Fregata” w Międzywodziu – *Zupa Rybna*

Wyróżnienie – Koło Gospodyń Wiejskich w Boleszewie – *Beksa w marynacie z aromatycznego czosnku niedźwiedziego oraz lokalnego miodu.*

Ogólnopolski finał odbędzie się 7 października w Tomaszowie Mazowieckim.

Źródło: www.facebook.com/kowrkoszali



RED



Będziemy walczyć o zabezpieczenie terenów rolnych w wodę

Wywiady
Cecylii Wojnik



Rozmowa z **MARKIEM GRÓBARCZYKIEM**, Sekretarzem stanu, pełnomocnikiem rządu ds. gospodarki wodą oraz inwestycji w gospodarce morskiej i wodnej

Jak pan odbiera Targi Rolne Agro Pomerania?

To jest fantastyczne wydarzenie. Od wielu lat uczestniczę w tych targach, zdarzyło mi się być fundatorem jednej z nagród dla kół gospodyń wiejskich. To jak rozwijają się te targi, a przede wszystkim to, jaki się tu tworzy potencjał wystawienniczy budzi pełne uznanie dla ZODR za organizację i stworzenie tak przyjaznej atmosfery.

Dziękuję w imieniu Dyrekcji oraz pracowników firmy. Chciałabym zapytać jak wygląda obecnie wsparcie polskiego rolnictwa w stosunku do sytuacji, jaką mamy na Ukrainie?

Ja jestem przede wszystkim odpowiedzialny za funkcjonowanie portów w zakresie eksportu i importu produktów agro. Mieliliśmy kryzys na początku roku 2023, próbowano stwarzać atmosferę grozy w przypadku węgla, podobnie było w przypadku zboża. Porty, które mają zdolność około miliona ton przeładunku w przeciągu miesiąca poradziły sobie doskonale z tym problemem. Mało tego – Zachodnie Pomorze, a przede wszystkim Port Szczecin-Świnoujście miał w 50% puste magazyny i był gotowy obsłużyć rolników. Przygotowaliśmy rozwiązanie, które pomoże w przyszłości w sytuacji zwiększonych przeładunków, bo zakładamy, że większość produktów agro będzie w tranzycie jechać z tym założeniem, żeby nie zaburzało naszego rynku. Z tego powodu będziemy budować w Świnoujściu terminal agro i ta budowa jest dla nas elementem kluczowym.

Jakie są perspektywy Lokalnych Partnerstw Wody w związku z brakiem na nie środków z KPO?

Podczas tegorocznych Barzkowickich Targów Rolnych AGRO POMERANIA brałem udział w konferencji z lokalnymi partnerstwami i sprostowa-

łem tę sytuację. Przygotowaliśmy program działań w każdym województwie, w oparciu o środki przeznaczone na retencję w Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa i czekamy na ogłoszenie tego konkursu. Projekt będzie oferował 200 milionów euro, które będą do wydatkowania w przeciągu krótkiego okresu czasu. Jest w tym projekcie jedna trudna rzecz, z którą sobie poradzimy – przetargi mają być organizowane do kwoty 10 milionów złotych. Przygotowaliśmy bardzo wiele działań w całej Polsce, między innymi na Zachodnim Pomorzu, natomiast trzeba będzie bardzo wiele przetargów zorganizować i rozstrzygnąć, ponieważ 10 milionów złotych to przykładowy koszt małej zastawki na dopływie. Przede wszystkim walczyć będziemy o zabezpieczenie terenów rolnych w wodę na zasadzie współpracy ze spółkami wodnymi, ale i zabezpieczać będziemy przede wszystkim w okresach wiosennych na obszarach upraw odpowiednią ilość wody.

Jakie działania są podejmowane w związku z niekorzystnymi warunkami pogodowymi w rolnictwie?

Przygotowaliśmy bardzo kompleksowy program rozwiązań, które ma spowodować, że każdy rolnik będzie zabezpieczony w wodę. W naszym rozwiązaniu mamy budowę około 310 zbiorników na wodę na terenie całej Polski, oraz modernizację i budowę nowych rzek, dopływów, wszelkiego rodzaju łączników, tak aby pod każde pole produkcyjne doprowadzić wodę. Zakładamy, że program ten będzie kosztował około 44 miliardy złotych i będzie zrealizowany w okresie ośmiu lat. Co istotne, program będzie oparty również o dużą retencję, bo wszystkie pola będą zasilane z dużych zbiorników wodnych, których obecnie rozpoczyna się budowa w ramach przetargów. Te zbiorniki będą zasilają właśnie te małe zbiorniki, a małe zbiorniki będą rozprowadzać wodę do poszczególnych obszarów produkcji rolnej. Wyłapujemy wodę na wiosnę i w zimie, dystrybuujemy ją w lecie. Jeżeli pogoda okaże się kapryśna i będziemy mieć powódzie – system będzie odbierał wodę i gromadził ją w zbiornikach. Jest to zabezpieczenie przeciwpowodziowe, ale i przeciwsuszowe, i jest to kluczowym projektem na kolejne lata w działaniach naszego rządu.

Dziękuję za rozmowę.

Fot. A. Czarnik



Magiczne miejsce w Będargowie



Jak aktywnie spędzić z dziećmi cały dzień, mając jednocześnie kilka chwil wytchnienia dla siebie? Jak nie nadwyreżając budżetu domowego odpocząć i spędzić wakacje bez dalekich wyjazdów?

JUSTYNA POPARDOWSKA, PZDR w Szczecinie

Rozwiązaniem na powyższe dylematy są coraz częściej doceniane tereny wiejskie. Szukamy miejsc, gdzie możemy „naładować akumulatory”, odpocząć od codziennego tempa życia, spędzając jednocześnie mile i aktywnie czas z najbliższymi. Jednym z takich miejsc jest agroturystyka **Leszczynowy Sad** w Będargowie (gm. Kołbaskowo), z którego właścicielką, **Danutą Zamoic** rozmawiała Justyna Popardowska.

Dzień dobry. Pani Danuto, jak zaczęła się pani przygoda z agroturystyką?

Do agroturystyki namówiła mnie moja serdeczna koleżanka, pięć lat temu, kiedy jeszcze pracowałam zawodowo. Miałam teren, staw, ale w tamtej chwili mogłam pozwolić sobie tylko na wynajem pokoi. Z biegiem czasu różnorodne sytuacje zaczęły wymuszać dalszy rozwój naszej agroturystyki. Przyjeżdżający goście mieli coraz większe potrzeby, np. plac zabaw dla dzieci.

Czy mogłaby pani przybliżyć nam jakie atrakcje oferujecie?

Wynajmujemy 3 pokoje, każdy z gości może korzystać z części rekreacyjnej, ale istnieje również możliwość wynajęcia samego terenu. Od maja do października można zorganizować wszelakie imprezy okolicznościowe, jak i firmowe na świeżym powietrzu. Mamy plac zabaw, kuchnię letnią, dwie altany, staw i oczywiście zwierzęta. W tle widnieje ogród z uprawami roślinnymi i namioty foliowe. W każdej chwili można podejść, zobaczyć jak rosną i prezentują się uprawy.

A jak to się stało, że trafiły do was zwierzęta?

Wiele lat temu, jak córka była jeszcze dzieckiem, miałam konie, na których jeździła. W sumie to już wtedy zaświtała mi myśl, że można stworzyć miejsce, które zachęci ludzi do jazdy konnej. Wtedy nie myślałam w ogóle o wynajmie czy agroturystyce.

Czyli tak naprawdę zrealizowała pani swoje marzenie, tylko w poszerzonej wersji?

Tak mi się wydaje, że tak. Sama nigdy nie jeździłam konno, próbowałam kilka razy, ale okazało się, że nie jest to takie proste na jakie wygląda (śmiech). Może dlatego padł wybór na agroturystykę (śmiech).

Wróć jeszcze do zwierząt – z roku na rok powiększacie swój dobytek?

Tak, to prawda, pierwsze kupiliśmy kuce – Faunę, później do towarzystwa nabyliśmy Gardenię. Kolejne były barany – Cynamon i Wiedźmin. Jedną kozę – Barbie – dostaliśmy, natomiast drugą – Sosnę, zwaną Matyldą, dokupiliśmy. W tym roku dołączyły do nas kózki miniaturki Luno i Ptyś. Posiadamy jeszcze króliki nowozelandzkie, papużki, ale jeszcze imion nie mają (śmiech).

Chyba najbardziej zadowoleni ze zwierząt są najmłodszy?

To prawda, chociaż dorośli również zaglądają do nich. Najbardziej lubiane są kozy miniaturki.

Czy ma pani jakieś plany na przyszłość?

W sumie myślę o jakimś zadaszeniu, mogłabym stworzyć zagrodę edukacyjną po to, żeby organizować tematyczne warsztaty dla dzieci, ale wiem, że musiałabym się posiłkować pomocą. Mam uprawy różnych warzyw, w tym ziemniaków, mogłabym zorganizować dni ziemniaka albo innego warzywa. Zbliża się zima, pora, jak będę miała mniej zajęć to będzie czas na przemyślenia i snucie planów.

Kończąc naszą rozmowę, jak zachęciłaby pani wszystkich do skorzystania z waszej agroturystyki?

Chciałabym, żeby każdy mój gość skorzystał z walorów tego miejsca, ciszy i spokoju, tak aby w pełni wypoczął od dzisiejszego pędu. Wiele osób mówi, że wchodząc w część zewnętrzną czuje emanujący spokój. Ostatnio mój klient powiedział mi, że to magiczne miejsce i to nie jest fałszem, to czysta prawda.

Mam nadzieję, że zdaje sobie pani sprawę z tego, że swoją osobą dodaje magii temu miejscu?

Wydaje mi się, że tak, coś tam wprowadzam, trochę (śmiech).

Dziękuję serdecznie za poświęcony czas i życzę powodzenia w realizacji dalszych planów.





Jesteśmy największą pasieką w województwie zachodniopomorskim



Wywiady
Cecylii Wojnik

Rozmowa z **RAFAŁEM SZPAKIEM**, przedstawicielem firmy Gospodarstwo pasieczne MAJA R.K. Bondaruk, Miody Pojezierza Drawskiego

Gospodarstwo Pasieczne „MAJA”, znane także jako Miody Pojezierza Drawskiego, to firma zajmująca się wytwarzaniem Produktu Tradycyjnego Pomorza Zachodniego oraz posiadająca miody wpisane do Dziedzictwa Kulinarne Pomorza Zachodniego. Szeroka oferta firmy, a także duża dostępność produktów na rynku zachęca do próbowania tych słodczy natury.

Jaka jest historia pasieki Maja?

W okolicach roku 1996 właściciel firmy Radosław Bondaruk zaczął przygodę z pszczołami. W rejonie, w którym mieszka, czyli na obrzeżach Czaplinka, a dokładnie w miejscowości Czarne Wielkie, przyjeżdżał pszczelarz z bogatym doświadczeniem zawodowym, który wzbudził zainteresowanie tym tematem. Pan Radosław zakupił na początku kilka uli i systematycznie powiększał swoją wiedzę z zakresu pszczelarstwa. Początkowo było to tylko hobby, a z czasem przybrało formę firmy i na ten moment sędzę, że jesteśmy największą pasieką w województwie zachodniopomorskim.

Jakiego rodzaju miody oferuje państwa firma?

Mamy szeroki asortyment. Posiadamy około piętnastu gatunków miodu, ale posiadamy także pierzgę, propolis, pyłek kwiatowy. Jeśli chodzi o same rodzaje miodu to wiadomo, że większość miłośników tej słodczy natury zna miody wielokwiatowe, rzepakowe, gryczane, faceliowe i coraz bardziej znane wrzoso-we. Ale miody, które nas wyróżniają, to miody ostropestowe, chabrowe, nostrykowe. Te miody są trudno spotykane, a my je oferujemy.

Skąd wiadomo, że miód jest miodem nostrykowym?

Najprościej jest zrobić badanie miodu po jego pozyskaniu i wówczas wiadomo co się znajduje w takim miodzie. Natomiast nasza pasieka jest pasieką wędrowną, wożoną na konkretny duży areal rośliny i tu pszczoły najprostszą drogą trafiają na wybrany przez nas pożytek. Są też takie miody jak miód lipowo-gryczany, gdzie pszczoły były wywożone na pożytek lipy, a okazało się, że przynosiły też grykę. Miód gryczany jest miodem charakterystycznym, ostrym w smaku, więc w tej lipie od razu dało się go wyczuć.

A przy czystości miodu już będąc czy to jest tak, że miód chabrowy oznacza miód z przewagą chabru, który przecież rośnie w towarzystwie innych kwiatów?
Dokładnie, jednak są restrykcyjne normy, które określają ile procent musi być danej rośliny, by miód mógł być nazwany miodem z tej konkretnej rośliny.

Ile rodzin liczy pasieka Maja?

Licząc całość, bo także i nasze rodziny wychowujące, bo zajmujemy się także hodowlą matek pszczelich dla pszczelarzy, mamy 2 tysiące uli. Same ule są ulami styropianowymi, przenośnymi.

Wspomniał pan także o tym, że państwa pasieka jest największą w województwie zachodniopomorskim. A jaka jest wielkość państwa produkcji?
Produkujemy dziesiątki ton.



Rok 2023 był na tyle specyficznym rokiem w produkcji rolnej i okolorolniczej, że mieliśmy do czynienia zarówno z suszą, jak i z deszczami nawalnymi. Czy te anomalie pogodowe miały wpływ na wielkość produkcji?

Rzeczywiście, ten rok był specyficzny, chociaż każdy rok w naszej produkcji jest inny. Rok 2023 nie był dla nas złym rokiem, choć te anomalie pogodowe były odczuwalne dla naszych pszczół.

A gdzie zimują pszczoły? Czy jest jakieś jedno stałe miejsce?

Oprócz pasieki posiadamy swoje działki rolne, na których rokrocznie nasze pszczoły zimują. Takie miejsce zimowania musi spełniać konkretne warunki, tak aby pszczoły się w nich dobrze czuły. Na miejsca zimowania nie można wybierać miejsc wietrznych, najlepiej aby były nieopodal lasu, i takowe posiadamy w niedalekiej odległości od siedziby naszej firmy.

Czy borykają się państwo z typowymi chorobami pszczół, jak waroza?

Nie narzekamy na problemy z pszczołami. Faktycznie waroza jest najbardziej popularnym wśród pszczół szkodnikiem, aczkolwiek są na tą przypadłość leki, które stosujemy w razie potrzeby, tak aby nie zaszkodzić produktowi końcowemu ani pszczołom.

Czy produkujecie państwo także miody kremowane?

Oczywiście. Jeżeli chodzi o miody kremowane to kremujemy w zasadzie jeden gatunek, czyli miód rzepakowy, z uwagi na to, że ten miód bardzo szybko krystalizuje i robi się twardy. Oprócz czystego miodu rzepakowego posiadamy w swojej ofercie także miód rzepakowy z pierzgą, z pyłkiem i z propolisem.

Który z tych miodów jest najbardziej popularny wśród klientów?

Z naszych wszystkich miodów miód gryczany jest jednym z najbardziej popularnych miodów, ale dobrze się sprzedaje także ostropestowy, faceliowy, lipowy.

Gdzie można zakupić wasze miody?

Zapraszamy do odwiedzenia naszej strony www.miodypojezierzadrawskiego.pl, gdzie znajdą państwo naszą pełną ofertę w sprzedaży internetowej. Jeżeli zamówienie wpłynie do nas w dni robocze do godziny 12, to jest ogromna szansa na to, że na drugi dzień będzie już w domu zamawiającego. Oczywiście nie tyczy się to zamówień dokonanych w piątki. Zapraszamy także do odwiedzenia samej naszej firmy, która mieści się w miejscowości

wości Czarne Wielkie 49, gdzie znajduje się nasz sklep firmowy. Odwiedzając nas w tej lokalizacji można zobaczyć naszą pracę na pasiece i przekonać się, że kupić od nas można naturalny miód z pasieki.

A czy myśleli państwo o wprowadzeniu produkcji miodów pitnych?

Jak najbardziej, myślimy o takiej produkcji. Wdrożenie procedury produkcji produktów alkoholowych jest czasochłonne, należy wystąpić o pozwolenia, akcyzy i tego typu sprawy.

Czy państwa miody zdobyły wyróżnienia bądź nagrody w konkursach na produkty pszczele?

Oczywiście. Takimi ostatnimi nagrodami możemy się pochwalić – otrzymaliśmy

nagrodę główną za miód gryczany na festiwalu Miodu w Grucznie. Otrzymaliśmy także wyróżnienia za miód lipowy na Festiwalu Miodu w Przemkowie, a także złoty medal na Targach w Poznaniu za miód wrzosowy.

Wasza firma jest także wpisana do Europejskiej Sieci Regionalnego Dziedzictwa Kulinarного i na listę Produktów Tradycyjnych Pomorza Zachodniego.

Tak, w 2018 roku nasze produkty zostały wpisane na Listę Produktów Tradycyjnych Pomorza Zachodniego, rok później dołączyliśmy do Sieci Dziedzictwa Kulinarного. To są nasze dwa największe wyróżnienia.

Dziękuję za rozmowę.



Wózek widłowy w rolnictwie?

Tak, ale...

Rozmowa z **DARIUSZEM SZYNDLAREWICZEM**, dyrektorem handlowym firmy TomTech Sp. z o.o.



Wywiady
Cecylii Wojnik

Firma „Tomtech” od prawie 20 lat utrzymuje pozycję lidera w sprzedaży używanych wózków widłowych na terenie województwa zachodniopomorskiego. Siedziba firmy znajduje się w dzielnicy Szczecin Podjuchy, a – jak twierdzą sami pracownicy firmy – usługi na najwyższym poziomie i zadowolenie klienta jest jej głównym.

Czym dokładnie zajmuje się firma „Tomtech”?

Świadczymy usługi serwisowe, najmowe, sprzedajemy wózki widłowe zarówno nowe, jak i używane, jak również części zamienne. Jesteśmy autoryzowanym przedstawicielem takich renomowanych marek jak: Toyota, Linde, Hyundai i Hangcha. Można u nas kupić wózki widłowe elektryczne, gazowe lub z napędem diesel.

Jaka jest historia firmy i dlaczego akurat wózki widłowe?

Tomtech wywodzi się ze Szczecina i istnieje na rynku już ponad 20 lat. Właściciel, Tomasz Spychała przed założeniem własnej działalności pracował w przedsiębiorstwie o tym samym profilu, dzięki czemu, nabył wiedzę, umiejętności oraz kontakty, i postanowił założyć własną firmę. Z roku na rok staramy się rozbudowywać potencjał firmy, poszerzamy działalność, zatrudniamy większą liczbę pracowników, dzięki temu otwierają się przed nami nowe możliwości. Branża wózków jest obszarem stale rozwijającym się, z dużym zapotrzebowaniem zarówno dla dostawców, jak i nabywców.

A czy zajmują się państwo także sprzedażą części do wózków widłowych?

Tak, oczywiście, zajmuje się tym dział sprzedaży części zamiennych. Poza sprzedażą części, jesteśmy również dystrybutorem osprzętu takiego jak: pozycjonery, paletyzery, przesuwory oraz widły.

Na jakim obszarze działacie?

W przypadku sprzedaży wózków widłowych działamy na terenie całej Polski. Natomiast usługi serwisowe świadczymy głównie w województwie zachodniopomorskim i zachodniej części lubuskiego.

Będąc przy naprawach gwarancyjnych i pogwarancyjnych – jak wygląda taka obsługa?

Jak wcześniej wspomniałem, umowa gwarancyjna jest zawarta w formie pisemnej. W jej skład wchodzi zapis gwarancyjny, które określają sposób działania w przypadku awarii wózka. W czasie do 48 godzin jesteśmy zobowiązani do reakcji serwisowej, czyli dojeżdżamy do klienta, diagnozujemy problem i jeżeli jest możliwość wykonania naprawy na miejscu, to ją wykonujemy. Natomiast jeśli wystąpiła awaria, której nie jesteśmy w stanie usunąć, wówczas zabieramy sprzęt, a w jego miejsce podstawiamy nieodpłatnie wózek zastępczy do czasu zakończenia naprawy. To zapewnia klientowi ciągłość pracy. Jeśli zaś uszkodzenie wózka będzie uszkodzeniem mechanicznym, wynikającym z nieprawidłowego

użytkowania wózka, wówczas klient może ubiegać się o wózek zastępczy jedynie odpłatnie. Warto także podkreślić, że nasza gwarancja to 24 miesiące zamienne na 1000 motogodzin, w zależności co pierwsze nastąpi. Istnieje także możliwość przedłużenia gwarancji do 36 miesięcy lub 2000 motogodzin.

Czas reakcji po zgłoszeniu awarii wózka to, jak pan powiedział, 24 godziny. Co w sytuacji, jeśli klient mieszka daleko, poza województwem zachodniopomorskim?

W takiej sytuacji nic się nie zmienia i wciąż naszą usługę musimy wykonać w ciągu 48 godzin. Jeśli sprzedajemy wózek klientowi zamieszkałemu w dużej odległości od naszej siedziby, to musimy ustalić naprawę z firmą podwykonawczą z danego regionu.

Co się dzieje z serwisem takiego wózka widłowego po zakończeniu czasu gwarancji?

Po upływie czasu gwarancji właściciel wózka ma możliwość przedłużenia współpracy dotyczącej serwisu. Musimy pamiętać o tym, że usługi serwisowe są niezbędne dla prawidłowego działania wózka widłowego.



Jaka jest wielkość sprzedaży wózków w państwa firmie i jak duża konkurencja panuje na rynku sprzedażowym?

Sprzedajemy rocznie pomiędzy 100 a 130 wózków widłowych. Warto podkreślić, że na taką ilość klientów jedynie 5 lub 7 nie przedłuża z nami umowy na usługi serwisowe i naprawcze. Rynek jest mocno nasycony firmami zajmującymi się sprzedażą i serwisem wózków widłowych. Każda z tych firm różni się wachlarzem usług.

Czym wyróżnia się Tomtech?

Z całą pewnością dużym atutem naszej firmy jest oferowana 24-miesięczna gwarancja na sprzedaż wózków używanych, a także szybki czas reakcji usług serwisowych. Na naszą korzyść przemawia również fakt, że w wyjątkowych przypadkach reagujemy na awarię w dni wolne od pracy. Dysponujemy dużą ilością załóg serwisowych, nasi serwisanci nieustannie podnoszą swoje kwalifikacje, by nadążać za potrzebami rynku. Jesteśmy również firmą, która jako wsparcie techniczne cyklicznie uczestniczy w różnych wydarzeniach organizowanych przez miasto Szczecin. W okresie 8 lat wspieraliśmy takie wydarzenia jak: Mistrzostwa Europy w Gimnastyce Artystycznej, The Tall Ship Races, międzynarodowy pokaz sztucznych ogni Pyromagic. Obsługujemy także imprezy, tj. Męskie Granie, Eska Music Awards, wszystkie wydarzenia w Netto Arenie, tj. KSW, FEN MMA, oraz wydarzenia w Teatrze Letnim. Dzięki wsparciu tak dużych przedsięwzięć zwiększyła się rozpoznawalność naszej firmy zarówno na rynku lokalnym, jak również ogólnopolskim.

A czy rolnicy również są państwa klientami?

Rolnicy są dosyć specyficzną grupą odbiorców, ponieważ w większości przypadków preferują zakup maszyn stricte rolniczych. W ostatnim okresie zwiększa się ilość zapytań od tej grupy klientów, którzy są zainteresowani zakupem wózków widłowych na potrzeby swoich gospodarstw rolnych.

Dziękuję za rozmowę.

Fot. A. Czarnik





100 litrów krwi na 100-lecie doradztwa rolniczego w Polsce

Rok 2023 jest rokiem dedykowanym obchodom 100-lecia doradztwa rolniczego w Polsce.

Rolnicy, doradcy rolniczy oraz mieszkańcy obszarów wiejskich mogą w sposób szczególny uczcić tę rocznicę - oddając symboliczną kroplę swojej krwi.

Od 1 lutego br. Akcję podjęły wszystkie Oddziały Terenowe Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa na terenie całego kraju.

Krew lub jej składniki mogą oddawać osoby od 18 do 65 roku życia, które ważą co najmniej 50 kilogramów. Stan zdrowia krwiodawcy powinien odpowiadać niezbędnym wymaganiom zdrowotnym, aby pobranie krwi nie wywołało ewentualnych ujemnych skutków dla zdrowia zarówno dawcy, jak i przyszłego biorcy.

Gorąco zachęcamy więc do zgłaszania się w Oddziałach Terenowych CKiK oraz w punktach mobilnych lub stacjonarnych poboru krwi. Można oddawać krew na hasło „ODR” lub kod „290” przypisany dla Zachodniopomorskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Barzkowicach. Akcja ta prowadzona będzie przez wszystkie Ośrodki Doradztwa Rolniczego w Polsce i potrwa do 01 września.

Na terenie województwa zachodniopomorskiego funkcjonują Oddziały Terenowe w Drawsku Pomorskim, Gryficach, Kołobrzegu, Koszalinie, Szczecinie, Szczecinku i Świnoujściu. Ekipowe Pobieranie Krwi prowadzone jest także w Barlinku, Gryfinie i Stargardzie.

Zachęcamy wszystkich, a w szczególności rolników i ich rodziny, mieszkańców obszarów wiejskich i oczywiście doradców rolniczych, by odwiedzili najbliższy punkt krwiodawstwa w ramach naszej Akcji.

Zebrana podczas Akcji krew zostanie zapisana jako dar rolników, ludzi wsi i doradców rolniczych dla potrzebujących. To najcenniejszy i jedyny w swoim rodzaju lek, ratujący zdrowie i życie, którym możemy podzielić się z innymi. Tym bardziej warto właśnie w ten sposób uczcić nasze święto.





ZOO-zwierzenia zootechnika

Wsi spokojna, wsi wesoła, czyli opowieść w stylu retro

PIOTR WŁÓDARCZAK

„Wsi spokojna, wsi wesoła, który głos Twej chwały zdoła?” – tak pisał słynny Jan Kochanowski w „Pieśni świętojańskiej o Sobótce”. Tamtej wsi już nie ma, tak samo jak nie ma wsi sprzed 30-40 lat, w której spędzałem wakacje u dziadków. W tamtych czasach świnki żyły w chlewikach, nie było współczesnych ferm przemysłowych, które rozwinęły się dla biznesu, ale i z potrzeby chwili. Skoro dzisiaj wieś to często rekreacja dla mieszczuchów, trudno spotkać w niej zwierzęta gospodarskie.

Wioska – bohaterka opowieści

Niedaleko Krotoszyna, Raszkowa i Ostrowa Wlkp. jest taka wieś o nazwie Ligota, która leży na ziemi kaliskiej. Położona jest w linii pomiędzy innymi wioskami – sąsiadkami o nazwach: Koryta i Korytnica. To tam właśnie odbywały się moje liczne wiejskie przygody. Spędzałem tam wszystkie szkolne wakacje: letnie i zimowe, przyjeżdżałem jako student i w tzw. życiu dorosłym. We wsi Ligota mieszkała moja babcia Zosia i jej mąż – znany i ceniony w okolicy kowal, imieniem Józef. W Korytnicy mieszkało trzech braci mojej babci, którzy mieli duże gospodarstwa rolne, stada krów, świń, konie, co dla mnie – pulchnego mieszczucha – było czymś fascynującym. W Korytnicy urodził się też mój akademicki wkladowca, a potem minister rolnictwa w rządzie Tadeusza Mazowieckiego, niejaki Czesław Janicki.

Kowalski fach ze świńskim zacięciem

Do dzisiaj centralną częścią posesji, pozostałej po moich nieżyjących już dziadkach, jest kuźnia, którą rodzina odrestaurowała. Na ścianach wiszą

narzędzia oraz zdjęcia z tamtej epoki, a na nich mój dziadek w pracy. Dziadek reprezentował fach – rzemiosło, które dzisiaj, w zasadzie, wyginęło, może dlatego, że nie ma już koni pociągowych ani drewnianych wozów z kołami, na które należało nałożyć metalowe obręcze. Nie ma pługów lemieszowych, nikt nie robi już artystycznych płotów, tak samo kójców dla świń za pomocą stalowych prętów i spawarki. Mój dziadek robił takie kójce od podstaw, z małych metalowych elementów, które kształtował w gorącym ogniu, rozpalając je do czerwoności. A potem godzinami spawał, łącząc wszystko w jedną całość.

Kto dzisiaj tak robi? Pamiętam, że mój dziadek Józef pracował codziennie, poza niedzielami, od świtu do późnego wieczora i nigdy się nie skarżył na swój los. Odgłos młota walącego o metalowe kowadło był naszym codziennym rytmem dnia i budził mnie w łóżku już o 6 rano.

Dziadek podkuwał ogromną ilość koni. Godzinami gapiłem się na korekcję kopyt, przymiarek podków i ich obróbkę w ogniu kuźni. Najlepsze były nerwowe konie, które dostarczały nam mnóstwo rozrywki i adrenaliny. Gdy właściciel usiłował podnieść kończynę takiego delikwenta, ten wymierzał nimi razy na lewo

i prawo, stawał dęba i wprawiał wszystko w lot koszący w promieniu trzech metrów. A gdy było nudno i nic się nie działo, wtedy z ukrycia strzelałem pestką od brzoskwini z procy w zad konia. Efekt był piorunujący. Koń wierzgał jak byk na rodeo w Missouri. Nierzadko poczęstował swojego właściciela kopytami w plecy i ten lądował w rowie. Ależ zabawa. Przednia. A właściciel zachodził w głowę co się stało? „Un zawsze taki spokojny był” – mówił do dziadka z przeproszącym gestem.

Podczas wojny, dzięki swojemu fachowi, dziadek mógł zostać we wsi, gdyż Niemcy potrzebowali kuć konie. Miał tylko słynny problem z jedną Niemką, gdy jej koń podczas swoich wariacji przy podkuwaniu cofnął się i brzuchem nadział się na lemiesz pługa odwróconego dołem do góry i jego niemieckie wnętrzności wyleciały na podwórko, ku ucieście drobiu, który wywlekł ich kawałki i rozwlekł po okolicy. W ten sposób dziadka oskarżono o sabotaż i osłabienie III Rzeszy, ale jakoś się uratował. Potem, kiedy Armia Czerwona nacierała ze swoją ofensywą patrzył wraz z sąsiadem na śmigające pociski, które z przeraźliwym gwizdem spadały na wiejskie chaty. Zakładali się w jaką budę trafią lub wychodek?





Wiejskie wycieczki

Miałem z dziadkiem taki układ, że każdy klient, który przyjechał do kuźni wozem konnym lub ciągnikiem, musiał mnie przy wyjeździe koniecznie zabrać do określonego miejsca, w zależności od kierunku. Stamtąd wracałem do domu już pieszo. Tak więc jeździłem z różnymi chłopami po kilka razy dziennie na przejażdżki i miałem zajęcie. Potem upatrzyłem sobie kilku sąsiadów, którzy po południu zaprzęgali konie i jeździli po zielonkę na pole. Zacząłem z nimi jeździć, a nawet powozić końmi, nikt nie mógł wyjechać beze mnie. Moją ulubioną sąsiadką była pani Kozalowa, która mieszkała w charakterystycznym kamiennym domu, a ona i jej zwierzęta mieszkaly w nim szeregowo, obok siebie.

Wystarczyło, że otworzyła drzwi w kuchni i już była w chlewie. Dlatego często wyrzucała świniom odpadki pozostałe z obiadu, a raz rzucając kaszę powiedziała do mnie: „widzisz Piotruś, tak się robi kaszanke, świnia zje sobie kaszę, a jutro ją pokroimy i będzie kaszanka”. A ja głupi jej uwierzyłem. Pamiętam też panią Biernatkę, która dożyła 106 lat, a była mieszkanką „Piekła”, bo tak nazywali jej domek nad stawem. Oni wszyscy nie wiedzieli co to jest ASF, nie czytali ulotek kolportowanych przez powiatową PIW.

Kłopoty z inwentarzem

W Ligocie hodowałem nieprzeliczone ilości królików i gołębi, które wyludzałem od pijaków. Spędzałem z nimi wolny czas, bo nikt już nie miał do nich cierpliwości, a oni głaskali mnie po główce i obiecywali, że jutro dadzą mi gołębia albo królika. I tak też było, a cały żywy inwentarz znosiłem do domu dziadka, który musiał szybko sklecić jakieś klatki dla moich nowych pupili. Cho-

ciaż jeden pijak mnie oszukał, bo obiecał mi cielaka i małego żrebaka, jednak nigdy nie wywiązał się ze swojej obietnicy, co bardzo ucieszyło dziadka, bo to moje znoszenie zwierząt do domu nabierało nadmiernego rozmachu. Dziadek lubił małe stworzonka i hodował sobie małe pszczołki w trzech lub czterech ulach.

No a potem nadeszły problemy z drobiem i zatargi z babcią Zosią... Były to czasy fascynacji Winnetou i po lekturze o nieprzeliczonych przygodach bohaterów powieści, brałem do ręki łuk zrobiony przez dziadka i ruszałem na polowanie na bizona. Bizona nie mieściły się w małym gospodarstwie babci, ale w mojej wyobraźni to kury były bizonami. Goniłem je bez opamiętania i strzelałem do nich z łuku. Wszystko było fajnie, ale na obiad codziennie był rosół, który nawet lubię, ale wszystko ma swoje granice.

– Kiedy na obiad będzie coś innego niż rosół? – pytałem babcię

– Wtedy, gdy przestaniesz strzelać do kur – odpowiadała staruszka i po kilku dniach, w których wykazała się ogromną cierpliwością patrząc jak jej stado drastycznie maleje, proceder się zakończył. W końcu chciałem zjeść coś innego i chyba to rozumiecie?

Jednak nadszedł dzień, gdy znów był rosół. Była taka biała kura, nakrapiana brązowymi łatkami, która nieustannie przefruwała przez płot do babcińskiego ogródka warzywnego i z rozkoszą pazurami grzebała sobie w grządkach, dokonując w nich nielicznych spustoszeń. Babcia wpadała w furję i przycinała kurze lotki w skrzydłach, żeby nie mogła fruwać, ale to nie pomagało. Jak nie górą to dołem – pod płotem – ptaszysko z uporem maniaka parło na babcię uprawy. A ogródek był oczkiem w babci głowie, poza warzywami miała mnóstwo kwiatów i we wiosce słynęła ze swoich pięknych, ko-

lorowych róż. Nieraz widziałem jak babcia goniła wściekłą kurę po ogrodzie, a potem się nam żaliła:

– Ryje świnia jak kret!

Z początku trudno było się zorientować, jakie zwierzę ma konkretnie na myśli. Ale gdy zlokalizowałem problem, postanowiłem pomóc. Odnalazłem łuk i odstrzeliłem kolejnego bizona dwoma strzałami. Babcia nic nie powiedziała, a na obiad z rosółu zrobiła pomidorową z makaronem. Ale zastrzegła, że z kolejnego przymusowego rosółu zrobi czerninę. Więc miny nam zrzedły. Krwi jeść nie będziemy. I z czego? Z kury? To mama mojej matki nie wie z czego robi się czerninę? Z kaczkę przecież. Hm... takie były wtedy czasy, że każda gospodyni trzymała w domu kury, kaczki białe i francuskie, perliczki, indyki, nawet gęsi, których się bałem, bo sycząc goniły mnie i kasały w łydki, gdy na moim rowerku przejeżdżałem obok. Ale jeszcze bardziej się bałem...

...wiejskiej świni

Dziadek miał trzy tuczniki w małym chlewiku i gdy wchodziłem do środka, na wąski ganek, świniaki zaraz wspinały się po metalowej drabince – froncie kojca – i ryjami trącały mnie w ramię. Straszne! A jak kwiczały i charczały, nie mogłem zrozumieć, dlaczego takie duże zwierzęta mogą drzeć się takim wysokim i przenikliwym głosem, który świdrował moje uszy na wylot i wywoływał ciarki na moich plecach, zamiast porządnym spokojnym basem. Codziennie rano nadzorowałem proces, w którym babcia gotowała na parze i w wielkim garze ziemniaki dla świń, które potem w chlewiku siekała i mieszała z paszą treściwą. Co to były za ziemniaki! Niby dla świń, ale jak one pachniały i smakowały. Pomimo protestów babci, zawsze starałem się wykraść kilka ugotowanych sztuk i potem zajadałem się nimi z masłem. Nie rozumiałem, dlaczego babcia na obiad daje nam takie niedobre, a świnie jedzą lepsze – w mundurkach.

Widzieliście dziecko, które żywi się świńską karmą? Oto ja! Świnia gospodarska miała dużo tłuszczu i słoniny, tuczył trwał o kilkanaście tygodni dłużej niż w obecnych czasach. Dzisiejsza trzoda w zasadzie jest „lean”, czyli szczupła – nie ma grubej warstwy słoniny, a tłuszcz jest niepożądany. Współczesna genetyka mainstreamowa wyprodukowała świnie, która rodzi nadmiar prosiąt, z których wiele z nich ginie w procesie produkcyjnym i naraża Cię to na koszty, która tuczy się szybko. Niestety, jej mięso nie należy do smacznych, bo smak wieprzowiny zależy od marblingu – pasemek tłuszczu środ-

mięśniowego. Samo mięso z kolei wiąże wodę (to też cecha genetyczna, którą podbijają firmy trzodowe dostarczające loszki), więc podczas smażenia mięsa na patelni wydziela się z niego mnóstwo wody. Dzięki wodzie mięso jest też cięższe i można sprzedać więcej ton.

Mięso wiejskiej świni, choć bardziej zdrowe dla człowieka, nie ma atrakcyjnego wyglądu, jest brunatne i jakby „brudne”, co odstrasza konsumentów, choć twierdzą, że chcą odżywiać się właśnie naturalnie. Dzieje się tak dlatego, że utleniają się jony żelaza (tak samo podczas smażenia), zawarte w białku mioglobinie występującym w mięśniach świni i magazynującym dla niej rezerwową tlen. Podobnie działa hemoglobina w krwi, ale zanim krwiociąg dostarczyłby tlen do mięśni, które muszą pracować, trwałoby to za długo. Po to jest właśnie mioglobina, która pierwsza dostarcza tlen. Z tego powodu wieprzowinę nazywa się mięsem czerwonym.

Konsumenci lubią różowawy kolor mięsa, bo wtedy wydaje im się, że jest ono świeże. W ten sposób zakłady mięsne lekko nas oszukują, bo barwią mięso na pożądany kolor za pomocą azotynów sodu i potasu, którą konserwują surowiec. W lodówce mamy wtedy to, co ładne, ale niekoniecznie zdrowe, bo te związki azotu reagują z kwasem żołądkowym po spożyciu wędlin i wytwarzają się związki rakotwórcze. Im bardziej pokrojone mięso, tym więcej mają azotynów, dlatego krojona szynka z marketu jest bardziej szkodliwa niż schabowy. Ale o tych wszystkich meandrach współczesności nasza wiejska świnią nie miała pojęcia.

Wieś sielska, spokojna i wesoła

Ligota na zawsze pozostanie w moich myślach i sercu. Wspaniałe lasy i pola pokryte szumiącymi łąkami zbóż, pędziłem pośród nich na rowerze, a na polnych piaszczystych krzyżówkach stały małe wiejskie krzyże i kapliczki udekorowane kwiatami. Gdy byłem dzieckiem, nie było jeszcze na wsi łązienki, latem kąpaliśmy się wieczorami na dworze w stalowej wannie, a wodę ogrzewaliśmy na słońcu. Brudni byliśmy jak diabły wcielone, łążąc całe dni po drzewach (mieliśmy upatrzoną rozłożystą jabłoń, na której każdy wnuk miał swoją gałąź – według hierarchii w stadzie, na najwyższej siedział Boss). Biegaliśmy po polach, strychach i tarzaliśmy się w ziemi, ile wlezie, bawiliśmy się w kapsle na ziemi upstrzonej nieczystościami kur i kaczek, które nawet porywały nam nasze precjoza, wypasaliśmy krowy i kozy na łąkach, więc gdy w jednej wannie umyło się potem kilkoro

wnuków – w kolejności od najmłodszego do najstarszego, to w wannie pozostała istna żybura. Przez długie lata ja byłem najmłodszym wnukiem, więc przynajmniej myłem się w czystej wodzie.

Potem wspaniałe ligockie kolacyjki, soczyste pomidory z ogródka, z cebulą, szczypiorkiem, wiejski chleb i słone masło własnej roboty, kiszzone ogórki i jajecznicą z kielbasą. Orgazm kulinarny. Przy jedzeniu oglądaliśmy dzienniki telewizyjne i dowiadaliśmy się jak komunistyczne państwo polskie zmierza do dobrobytu. Ale jakoś go nie zauważałem, w mieście, musiałem stać po szkole w kilkugodzinnych kolejkach do rzeźnika i do innych przybytków z pustymi półkami, do których czasem dowożono jakiś towar. Za to w Ligocie po południu zawsze był dobry placuszek na podwieczorek, który jedliśmy na podwórzu i obserwowaliśmy kłócące się na dachu gołębie.

Ligota również w zimie dostarczała nam wspaniałych wrażeń. Zimy były wówczas z trzaskającym mrozem i zwałami śniegu, a my – z kuzynami – chadzaliśmy po trzy kilometry pieszo do wiejskiego kościoła, np. nocą na pasterkę podczas Bożego Narodzenia, a potem powrót i wielkie żarcie o trzeciej w nocy, i spanie w lodowatym pokoju, pod grubą, puchową pierzyną w wielkim drewnianym wyrze. Wigilie na wsi były najpiękniejsze, zjeżdżała się cała rodzina z różnych stron Polski, a potem żyliśmy na kupie w niedużym domu. Wieźliśmy biedne karpie w siatce powieszonych za oknem pędzącego pociągu, co wprowadzało je w stan hibernacji. Chadzaliśmy też po 5-6 km piechotą na pociąg do pobliskiego Bronowa. W czasach, gdy byłem w podstawówce, we wsi nikt nie miał samochodu, poza jednym piekarzem-cukiernikiem, który woził mieszkańców Ligoty na stację i ich z niej odbierał, co zajmowało mu mnóstwo czasu. Tyrał dla całej wioski,

a w zamian mieszkańcy kupowali u niego placki drożdżowe i chleby. Za dnia polowaliśmy na kuropatwy usiłując spić je ziarnem namoczone w wodce, no i organizowaliśmy sobie konne kuligi, które z bezpieczeństwem na drodze niewiele miały wspólnego.

Ta epoka już nigdy nie powróci, bo pokolenie moich dziadków wymarło bezpowrotnie, nie ma już babci i jej koleżanek, które całe życie spędzały w jednym kolorowym fartuchu z motywami kwiatowymi, a przebierały się tylko w niedzielę. Dzisiaj w podwórzu domostwa hula wiatr, ceglane ściany kuźni i chlewu pokrywa mech, a w powietrzu czuć wiatr... upadku całej rodziny, upadku tamtych czasów. Miałem szczęście, że dane mi było zaznać jeszcze takiej wsi, o jakiej współczesne dzieci mogą tylko marzyć, a skazane są na swoje komórki i komputery, i nie wiedzą co to są kijanki żyjące w wiejskim stawie, w którym się kąpaliśmy z krowami, i jak wyglądają krowie placki rozpląszone na asfalcie.

W obecnych czasach można, oczywiście, w Ligocie wypocząć, poleżeć w leżaku, poczytać książkę, zjeść słynnego loda robionego na śmietanie według starej receptury, a przede wszystkim pojeździć rowerem po okolicy. Mamy taką stałą rytualną trasę (14 km) przez miejscowe lasy, a punktem historycznym po drodze był pomnik zabitych po wojnie PPR-owców przez reakcyjne podziemie, ale dopadł go czas dekomunizacji. Gdy umarł najstarszy brat mojej babci ze wsi Korytnica, okazało się, że jako członek podziemnego AK organizował broń na zamach na tych PPR-owców. Historia odeszła wraz z nimi. Można też wybrać się do niedalekiej Dobrzycy, żeby zwiedzić pałac – muzeum ziemiaństwa i pochodzić po miejscowym ogrodzie. A potem na obiad, na dobrego schabowego z porządną wieprzowiną. Polecam!





Finale

VIII EDYCJI KONKURSU DLA KÓŁ GOSPODYŃ WIEJSKICH „BITWA REGIONÓW”

KIEDY? —————
7 PAŹDZIERNIKA 2023 R.
START O GODZ. 14:00

GDZIE?
NA ARENIE ŁODOWEJ
W TOMASZOWIE MAZOWIECKIM
UL. STRZELECKA 24/26

WYDARZENIE POPROWADZI TOMASZ KAMMEL.

14:00 - UROCZYSTE OTWARCIE KONKURSU
„BITWA REGIONÓW”

14:30 - WYSTĘP AGNES VIOLIN

15:00 - PREZENTACJA POTRAW KONKURSOWYCH

16:40 - POKAZ KULINARNY KAROLA OKRASY

17:40 - OGŁOSZENIE WYNIKÓW KONKURSU
„BITWA REGIONÓW”

18:00 - WYSTĘP ZESPOŁU BAYER-FULL

19:00 - WYSTĘP ZESPOŁU PIĘKNI I MŁODZI
DAWID NAROŻNY



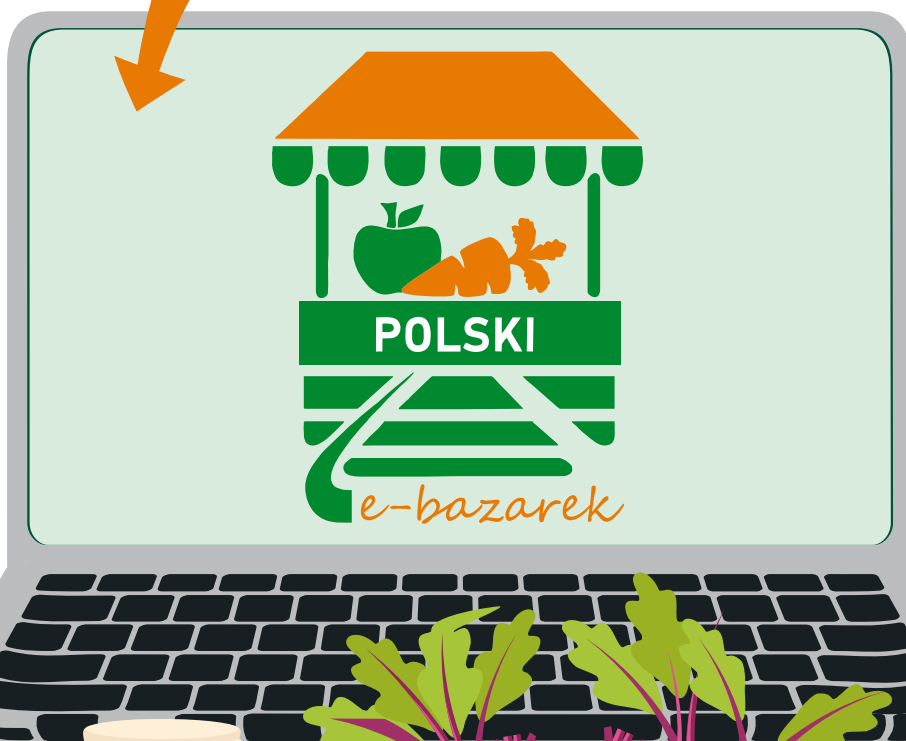
Cudze chwalicie, swoje poznajcie!

Rolniku!

Chcesz sprzedać swoje produkty?

Konsumencie!

Chcesz kupić polskie produkty najwyższej jakości?



wejdź na stronę www.polskiebazarek.pl

Na **polski ebazarek** zaprasza Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi wraz z jednostkami doradztwa rolniczego



MINISTERSTWO
ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI



Województwo Śląskie
Obszary Wiejskie



Program
Rozwoju
Obszarów
Wiejskich
na lata 2014-2020



„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”



Bioróżnorodność – najmniej doceniany skarb

Różnorodność biologiczna to największy skarb, jaki mamy, choć jednocześnie chyba najmniej przez nas doceniany. Polscy rolnicy, jako użytkownicy ok. 60% powierzchni kraju, mają duży wpływ na ochronę jej zasobów.

JOANNA SKOCZYŁAS-GROMEK, ZODR w Barzkowicach

Pragnąc rozwiązać problemy środowiskowe musimy stosować działania chroniące życie na wszystkich szczeblach jego organizacji. Większość dziedzin światowej gospodarki, takich jak rolnictwo, hodowla, medycyna, przemysł opartych jest na zasobach naturalnych. Na co dzień nie zastanawiamy się nawet, że na każdym kroku korzystamy z usług świadczonych przez przyrodę, np. zapylania, formowania gleby, produkcji żywności czy wiązania

CO₂. Dlatego tak ważne jest, abyśmy nauczyli się korzystać z bogactw świata żywego, tak aby nie uszczuplać jednocześnie jego zasobów.

Życie na naszej planecie jest wielką siecią powiązań. My, ludzie, jesteśmy jedną z nitek tej sieci, równie ważną, co pozostałe, i uzależnioną od istnienia innych. Gwarancją naszego przetrwania i bezpieczeństwa na Ziemi jest więc zachowanie różnorodności biologicznej na różnych szczeblach życia – genetycznym, gatunkowym i ekosystemowym. Albo to zrozumiemy i pocujemy, że jesteśmy częścią przyrody, albo zniszczymy wiele gatunków, relacji między nimi, a ostatecznie i siebie.

Czym jest bioróżnorodność?

Bioróżnorodność to najprościej mówiąc bogactwo życia na Ziemi na wszelkich poziomach jego organizacji, od najmniejszej bakterii po największe drzewa. Różnorodność biologiczna to

pojęcie, które zostało wprowadzone do międzynarodowego obiegu w końcu lat 80. XX w. przez amerykańskiego biologa profesora Edwarda Osborna Wilsona.

3 formy różnorodności

1 Genetyczna

Wyraża zmienność genów i informacji, które one niosą. Dzięki temu poszczególne organizmy różnią się między sobą i mają możliwość dostosowywania do zmiennych warunków siedliskowych. Możliwe jest prowadzenie hodowli i uzyskanie coraz to nowszych odmian roślin, wyżej plonujących czy odpornych na choroby. Potrzeba ochrony zasobów genów realizowana jest m.in. poprzez utrzymanie zachowawcze ras zwierząt, ale także banki nasion. Nowe odmiany pożądane cechy zawdzięczają często właśnie starszym, często zapomnianym poprzednikom.

2 Gatunkowa

Mówi o liczbie wszystkich gatunków i innych żywych istot wraz ze zróżnicowaniem interakcji, jakie pomiędzy nimi zachodzą. W skali świata liczba gatunków zwiększa się przy zbliżaniu do równika. W lasach równikowych żyje 40 tys. gatunków roślin, w Polsce jest za to tylko 1% światowej flory. Różnorodność gatunków uprawnych pozwoliła człowiekowi na wybranie tych, które najlepiej wykorzystywały środki produkcji. Fakt, że poznaliśmy i opisaliśmy nadal mniejszą połowę organizmów żyjących na Ziemi, świadczy o bogactwie gatunkowym na naszej planecie.

3 Ekosystemowa

Wyraża zmienność siedlisk, w których organizmy żyją i wchodzą ze sobą w interakcje. Łąki, lasy, pola uprawne itp. stwarzają różne warunki wzrostu roślin, dzięki czemu możliwa jest także obecność organizmów o zróżnicowanych wymaganiach, ale także urozmaicających naszą dietę.

Umowa społeczności międzynarodowej – Konwencja o różnorodności biologicznej

Znaczenie różnorodności biologicznej wypromowała *Konwencja o różnorodności biologicznej*, ustanowiona podczas konferencji Szczyt Ziemi w Rio de Janeiro w 1992 r., nakładająca na sygnatariuszy (195 państw i kraje Unii Europejskiej) obowiązek podejmowania działań zmierzających do ochrony bioróżnorodności (United Nation 1992). Zgodnie z tą konwencją różnorodność biologiczna powinna być chroniona w obrębie gatunków (różnorodność genetyczna), na poziomie gatunkowym (różnorodność gatunkowa) oraz ekosystemów.

Kolejnym ważnym dokumentem z zakresu ochrony bioróżnorodności jest *Międzynarodowy traktat o zasobach genetycznych roślin dla żywienia i rolnictwa*, przyjęty w 2001 r. na sesji Konferencji ONZ ds. Żywienia i Rolnictwa (FAO), w którym sygnatariusze podkreślili szczególną rolę zasobów genetycznych roślin dla żywienia i rolnictwa oraz zaniepokojenie trwałą erozją tych zasobów. Uznali, że wszystkie państwa w znacznym stopniu uzależnione są od zasobów genetycznych roślin pochodzących z obcych terytoriów i w związku z tym powinny być one objęte wspólną troską wszystkich państw. Celami traktatu jest ochrona i zrówno-

ważone użytkowanie zasobów genetycznych roślin oraz sprawiedliwy podział korzyści wynikających z ich użytkowania, które realizowane są zgodnie z *Konwencją o różnorodności biologicznej*, na rzecz zrównoważonego rolnictwa i bezpieczeństwa żywnościowego. Na mocy traktatu powstał globalny wielostronny system udostępniania zasobów genetycznych roślin, który zapewnia rolnikom, hodowcom roślin i naukowcom dostęp do materiału genetycznego roślin do celów związanych z żywnością, edukacją i rolnictwem.

Na poziomie Unii Europejskiej ważnymi aktami prawnymi z zakresu ochrony bioróżnorodności są: *Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE w sprawie ochrony dzikiego ptactwa*, zwana *Dyrektywą ptasią* i *Dyrektywa Rady 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej flory i fauny*, zwana *Dyrektywą siedliskową*. Stanowiły one podstawę do utworzenia Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000, która obejmuje tereny UE o najcenniejszych walorach przyrodniczych. W skład sieci wchodzić tzw. obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO), dla których podstawę prawną stanowi Dyrektywa ptasia oraz specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO), wyznaczone na podstawie Dyrektywy siedliskowej. Obszary „ptasie” i „siedliskowe” obejmują w Polsce ok. 1/3 powierzchni użytków rolnych. Rolnicy gospodarujący na obszarach „ptasich” sieci Natura 2000 powinni stosować się do zasad ochrony dzikiego ptactwa wymienionego w Dyrektywie ptasiej (m.in. batalion, błotniak łąkowy, bocian biały, derkacz, dubelt, ortolan, rybitwa, wodniczka). Przepisy Dyrektywy zakazują niszczenia ich siedlisk i ostoi oraz umyślnego wyrządzenia krzywdy ptakom (chwywania, zabijania, płoszenia w okresie lęgowym, niszczenia jaj i gniazd oraz polowania poza wyznaczonymi okresami). Na obszarach „siedliskowych” sieci Natura 2000 ochronie podlegają określone siedliska przyrodnicze oraz gatunki dzikiej flory i fauny, wymienione z załącznikami do Dyrektywy siedliskowej. Na tych obszarach obowiązują plany ochrony lub plany zadań ochronnych dla danego siedliska lub gatunku. Działalność rolnicza na tych terenach musi być tak prowadzona, aby nie pogarszać stanu tych siedlisk. Gatunków roślin objętych ochroną nie wolno zrywać i niszczyć, podobnie jak nie można zabijać gatunków dzikiej fauny wymienionej w dyrektywie (m.in. kozica, niedźwiedź brunatny, żubr, suseł perełkowany).

Po 20 latach od konferencji Szczyt Ziemi w Rio de Janeiro i podpisania Konwencji o różnorodności biologicznej, na ponownym spotkaniu w 2012 r. na konferencji Rio+20 przedstawiciele państw – sygnatariuszy stwierdzili, że działania na rzecz powstrzymania utraty bioróżnorodności są wciąż niewystarczające. Uwzględniając powyższe wnioski, kraje UE opracowały *Unijną Strategię ochrony różnorodności biologicznej do 2020 r.*, która miała na celu powstrzymanie utraty różnorodności biologicznej i degradacji ekosystemów poprzez realizację 6 celów priorytetowych:

- ✓ ochrona i przywrócenie stanu przyrody,
- ✓ utrzymanie i wzmocnienie ekosystemów i ich funkcji,
- ✓ zapewnienie zrównoważonego rozwoju rolnictwa i leśnictwa,
- ✓ zapewnienie zrównoważonego wykorzystania zasobów rybnych,
- ✓ zwalczanie inwazyjnych gatunków obcych,
- ✓ podjęcie kwestii światowego kryzysu różnorodności biologicznej.

20 maja 2020 r. Komisja Europejska zaprezentowała Komunikat do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów Unijną strategię na rzecz bioróżnorodności 2030 „Przywracanie przyrody do naszego życia”. Dokument ten stanowi element realizacji Europejskiego Zielonego Ładu, w którym obok zmian klimatu wskazuje utratę różnorodności biologicznej jako jednakowo istotne zjawisko, którego rozwiązanie jest częścią zadania stojącego przed obecnym pokoleniem, wprowadzając tym samym problematykę różnorodności biologicznej do priorytetów strategicznych UE

Główne zobowiązania do 2030 r. w zakresie ochrony i przywracania dobrego stanu przyrody

Unijna strategia na rzecz bioróżnorodności 2030 proponuje następujące główne zobowiązania do 2030 r. w zakresie ochrony i przywracania dobrego stanu przyrody w Unii Europejskiej:

- ✓ W odniesieniu do sieci obszarów chronionych

1. Objęcie co najmniej 30% unijnych obszarów lądowych i 30% unijnych obszarów morskich ochroną prawną i wprowadzenie korytarzy ekologicznych w ramach realnej transeuropejskiej sieci Natura.

2. Ścisła ochrona co najmniej 1/3 unij-

nych obszarów chronionych, w tym wszystkich pozostałych w UE lasów pierwotnych i starodrzewów.

3. Skuteczne zarządzanie wszystkimi obszarami chronionymi, określenie jasnych celów i środków ochrony oraz ich odpowiednie monitorowanie.

✓ W odniesieniu do unijnego planu odtworzenia zasobów przyrodniczych – ekosystemów lądowych i morskich

1. Zaproponowanie w 2021 r. prawnie wiążących celów UE w zakresie odbudowy zasobów przyrodniczych, które to cele będą objęte oceną skutków. Przywrócenie do 2030 r. istotnych obszarów zdegradowanych i bogatych w węgiel ekosystemów; niepogorszenie się tendencji w zakresie ochrony lub stanu siedlisk i gatunków; oraz osiągnięcie przez co najmniej 30% z nich właściwego stanu ochrony lub wykazywanie co najmniej pozytywnej tendencji.

2. Odwrócenie spadku liczebności owadów zapylających.

3. Ograniczenie o 50% stosowania pestycydów chemicznych i związanego z tym ryzyka oraz ograniczenie o 50% stosowania bardziej niebezpiecznych pestycydów.

4. Obecność elementów krajobrazu o wysokiej różnorodności na co najmniej 10% użytków rolnych.

5. Objęcie co najmniej 25% gruntów rolnych rolnictwem ekologicznym i uzyskanie znacznie wyższego poziomu stosowania praktyk agroekologicznych.

6. Zasadzenie w UE trzech mld nowych drzew, z pełnym poszanowaniem zasad ekologicznych.

7. Osiągnięcie znacznego postępu w rekultywacji miejsc z zanieczyszczoną glebą.

8. Przywrócenie co najmniej 25 000 km rzek do stanu swobodnego przepływu.

9. Ograniczenie o 50% liczby gatunków z czerwonej księgi, dla których zagrożenie stanowią inwazyjne gatunki obce.

10. Ograniczenie o 50% utraty składników odżywczych, co doprowadzi do ograniczenia stosowania nawozów o co najmniej 20%.

11. Ambitny plan zazieleniania obszarów miejskich dla miast z co najmniej 20 000 mieszkańców.

12. Niestosowanie żadnych pestycydów chemicznych na obszarach wrażliwych, takich jak miejskie obszary zielone w UE.

13. Znaczne ograniczenie negatywnego wpływu działalności połowowej i wydobywczej na wrażliwe gatunki i siedli-

ska, w tym na siedliska dna morskiego, w celu osiągnięcia dobrego stanu środowiska.

14. Wyeliminowanie przyłowu lub jego ograniczenie do poziomu umożliwiającego odbudowę i zachowanie gatunków.

Działania na rzecz ochrony i zachowania bioróżnorodności należą także do priorytetów polityki krajowej i zostały uwzględnione w Strategii zrównoważonego rozwoju Polski do 2025 r. oraz w *Programie ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z Planem działań na lata 2015-2020*.

Od 2023 r. obowiązują nowe przepisy unijne, które wprowadziły zmiany w rodzajach dostępnego wsparcia oraz w zasadach przyznawania wsparcia w ramach Wspólnej Polityki Rolnej (WPR). Bardzo ważnym, nowym prośrodowiskowym elementem płatności bezpośrednich są ekoschematy, czyli roczne, płatne praktyki, dostosowane do warunków i potrzeb krajowych, służące realizacji celów środowiskowych i klimatycznych nowej WPR – ochrony zasobów gleby, wód, klimatu, dobrostanu zwierząt, różnorodności biologicznej w produkcji rolnej. ■

Bioróżnorodność to najprościej mówiąc bogactwo życia na Ziemi na wszelkich poziomach jego organizacji, od najmniejszej bakterii po największe drzewa.



HALE NAMIOTOWE I STALOWE KONSTRUKCJE STALOWE

www.fourtech.pl

HALE
ROLNICZE

HALE
NA PŁODY ROLNE

MAGAZYN
ZBOŻOWE

HALE
NA MASZYNY
ROLNICZE



PN-EN ISO
3834-3:2007

FourTech

SZYBKI KONTAKT: +48 668 412 122
E-MAIL: HALE@FOURTECH.PL

eprasa.pl 03f9531524

STANISŁAW ZARZYCKI, ZODR w Barzkowicach

Październik to miesiąc intensywnej ochrony plantacji rzepaku. Zwalczanie chwastów wyeliminuje konkurenta od wykorzystywania składników pokarmowych z gleby. Pozwoli to wzmocnić plantację przed zimą. Do zwalczania chwastów dwuliściennych w fazie od 4 do 6 liści (BBCH14-16) wykorzystać można herbicydy, w których substancją czynną jest chlopyralid, np. Major 300 SL. Można też wykorzystać Metazanex 500 S.C. z Navigatorem 360 SL lub Galerą 334 SL, czy Zorro/Pikas 300 SL.

Do zwalczania chwastów jednoliściennych i samosiewów zbóż wykorzystać możemy graminicidy, które w swoim składzie zawierają propachizafop (Agil S 100 EC) lub cykloksydym (Focus Ultra 100 EC). Tych substancji czynnych można używać od fazy pierwszej pary liści do końca wegetacji jesiennej (BBCH 11 – KWJ).

Drugi bardzo ważny element w jesiennej ochronie rzepaku ozimego to ochrona plantacji przed chorobami grzybowymi – sucha zgnilizna kapustnych i czern krzyżowych. Na plantacjach rzepaku od fazy 4 liści do fazy rozety zapobiegawczo lub po zauważeniu objawów chorób można zastosować preparaty należące do grupy triazoli – Tebu 250 EW (s.a. tebukonazol), Toprex 375 S.C. czy Dafne 250 EC (s.a. difenokonazol), Caramba 60 SL (s.a. metkonazol), Caryx 240 SL (s.a. metkonazol, chlorek mepikwatu). Oprócz działania jako fungicydy, poprawiają one zimotrwałość rzepaku przez pobudzenie systemu korzeniowego i zahamowanie wzrostu łodyg. Mieszańcowe odmiany rzepaku ozimego charakteryzujące się intensywnym wzrostem jesiennym mogą wymagać dodatkowej regulacji pokroju roślin, zastosowanie preparatu zawierającego chlorek mekikwatu, np. Mepik 300 SL, Stabilan 750 SL, w fazie 4-6 liści będzie zapobiegać wyleganiu.

Obserwując plantacje rzepaku ozimego szczególną uwagę należy zwrócić na ewentualne pojawienie się szkodników takich jak: pchełka rzepakowa, pchełka ziemna, gnatarz rzepakowiec czy chowacz galasówek. W przypadku stwierdzenia obecności szkodników na plantacji powyżej progów ekonomicznej szkodliwości należy wykonać oprysk insektycydem dobrze działającym w niższych temperaturach, np. Karate Zeon czy Decis z Mospilanem.

W celu poprawienia kondycji roślin rzepaku jesienią, a co się z tym wiąże lep-

szego przezimowania, można zastosować dolistne dokarmianie mikroelementami, takimi jak bor, mangan, molibden oraz makroelementy: magnez i siarka.

Nie możemy pominąć także odchwaszczania zbóż ozimych. One również są skazane na rywalizację o składniki pokarmowe z chwastami. Eliminacja chwastów z plantacji pozwoli roślinom zbudować silny system korzeniowy i w lepszej kondycji wejść w stan spoczynku zimowego. W zależności od gatunku oziminy oraz występujących gatunków chwastów dobieramy odpowiedni herbicyd w celu skutecznego ich zwalczania.

Orki zimowe należy rozpoczynać od gleb najcięższych, w warunkach optymalnego uwilgotnienia gleby. Najlepiej orki wykonać do końca października.

Jeżeli mamy możliwość jesiennego nawożenia pól obornikiem to najpóźniej

następnego dnia przykrywamy go glebą, na przykład wykonując orkę na głębokość 20-25 cm, płyciej na glebach cięższych.

Buraki cukrowe powinno się zbierać w fazie pełnej dojrzałości, w terminach uzgodnionych z odbiorcami.

Ziemniaki przemysłowe powinno się zbierać do połowy października. Późniejszy termin zbioru jest ryzykowny z uwagi na ewentualną możliwość wystąpienia przymrozków. Do przechowania winny trafić wyłącznie bulwy suche, dojrzałe, nieuszkodzone i zdrowe.

Przynajmniej raz w rotacji zmianowania powinna być wykonana orka przedzimowa. Głębokość orki jest uzależniona od miąższości warstwy ornej na danym polu.

Październik to miesiąc zbioru kukurydzy na kiszonkę o wilgotności 30-40%, natomiast na ziarno, jeżeli uda się osiągnąć – wilgotność 14,5%. Jeżeli nie – to można jeszcze poczekać lub zdecydować się na dosuszanie.





Grupa Azoty to zdecydowany lider w Polsce i jedna z kluczowych grup kapitałowych branży nawozowo-chemicznej w Europie.

Jako wiodący producent nawozów mineralnych Grupa Azoty tworzy nowe formuły nawozowe, dostosowane do różnych rodzajów gleby i różnych upraw.

Realizując założenia Europejskiego Zielonego Ładu, opracowuje nowoczesne ekologiczne formuły nawozowe, które ograniczają emisyjność i poprawiają efektywność nawożenia.

grupaazoty.com



Jesienne ciasta i desery

Jesień to czas soczystych i pełnych słońca owoców i warzyw, z których można wyczarować niejedno wspaniałe danie, pyszne ciasta, a także niepowtarzalne smaczne jesienne desery. Symbol jesieni to jabłka, gruszki, dynie oraz orzechy. Zdecydowanie to idealna pora roku nie tylko dla łasuchów, ale również niejadków – przecież nikt nie oprze się jesiennym przysmakom.

GRAŻYNA FALANDYSZ, ZODR w Barzkowicach

PIECZONE JABŁKA Z SERKIEM MASCARPONE

4 jabłka, sok z cytryny, 150 g rodzynek, 150 g posiekanych orzechów włoskich, 25 ml rumu, 100 g sera mascarpone, 100 ml śmietany 30%, łyżeczka cynamonu, łyżeczka cukru pudru, 3 łyżeczki miodu

Jabłka dokładnie myjemy, odcinamy górne części jabłka, tzw. czapeczki, usuwamy gniazda nasienne, np. łyżeczką. Wnętrze jabłek skrapiamy sokiem z cytryny. Rodzynki zalewamy wrzątkiem, po 5 minutach dokładnie odcedzamy i zalewamy rumem. Bakalie mieszamy z cynamonem oraz miodem, po czym kolejno wypełniamy nimi środek jabłka. Jabłka układamy na blasze, wstawiamy do piekarnika nagrzanego do 170°C, pieczemy około 30 minut aż będą miękkie i rumiane. Śmietankę ubijamy na sztywno, pod koniec ubijania dodajemy cukier puder. Do ubitej śmietany dodajemy stopniowo serek mascarpone i na wolnych obrotach miksera łączymy w krem o lekkiej konsystencji. Krem nakładamy na upieczone jabłka, oprósza my szczyptą cynamonu i czapeczką.

PIECZONE JABŁKA Z MIODEM

2 jabłka, 3 łyżeczki rodzynek, 2 łyżki miodu, po szczypcie: cynamonu, mielonych goździków, gałki

muszkatołowej, mielonego kardamonu oraz imbiru

Piekarnik rozgrzewamy do 180°C. Umyte i osuszone jabłka przekrajamy na $\frac{3}{4}$ wysokości i wycinamy gniazda nasienne. Do jabłka wkładamy rodzynki, miód i przyprawy, układamy je na blasze wyłożonej papierem do pieczenia, przykrywamy, odciętą górną częścią jabłka, wstawiamy do piekarnika. Pieczemy przez 30 minut, aż skórka się zarumieni (w razie potrzeby dłużej, im większe jabłka tym dłużej pieczemy).



MUFFINKI DYNIOWO-ORZECHOWE Z CZEKOLADĄ
200 g gęstego puree z dyni Hokkaido, 3 jajka, 2/3 szklanki cukru trzcinowego, 2/3 szklanki oleju, 2/3 szklanki mleka 3,2% (w temp. pokojowej), łyżeczka ekstraktu waniliowego, 260 g mąki pszennej, łyżeczka proszku do pieczenia, 1/3 łyżeczki sody oczyszczonej, płaska łyżeczka cynamonu, szczypta mielonego imbiru, 1/2 łyżeczki soli, 80 g czekolady, dwie garści orzechów

Jajka, cukier, olej, mleko, ekstrakt waniliowy oraz puree dyniowe łączymy w garnku za pomocą blendera (do uzyskania jednolitej konsystencji). W osobnym naczyniu mieszamy składniki sypkie: mąkę, proszek do pieczenia, sodę, cynamon, imbir oraz sól. Czekoladę kroimy w drobną kostkę. Część orzechów siekamy. Składniki sypkie łączymy ze składnikami mokrymi, dodajemy czekoladę. Mieszamy krótko łyżką lub szpatułką, tylko do czasu połączenia się wszystkich składników. Formę na muffiny wykładamy papierowymi papilotkami. Do każdej z nich nakładamy porcję ciasta (do pełna). Wierzch ozdabiamy kawałkami czekolady i połówkami prażonych orzechów. Wstawiamy do piekarnika nagrzanego do 180°C na około 25 minut (do suchego patyczka).

Puree dyni Hokkaido szykujemy dzień wcześniej. Dynię przekrajamy na pół, usuwamy pestki, a następnie każdą połówkę kroimy na 4 kawałki. Dynię układamy na blaszce wyłożonej papierem do pieczenia, skórka do dołu, wstawiamy do piekarnika nagrzanego do 180°C na około 30 minut, sprawdzamy widelcem (wbity w dynię, powinien lekko w nią wejść). Po przestudzeniu oddzielamy miąższ od skórki (skórkę po upieczeniu wyrzucamy). Miksujemy za pomocą blendera na puree. Jeśli jest zbyt gęste, można wlać trochę mleka lub oleju.

FASZEROWANE JABŁKA

7 jabłek, garść rodzynek i orzechów włoskich, cebula, 400 g mięsa mielonego, zioła: tymianek, sól, pieprz, olej

Do nadziewania wybieramy twardą odmianę jabłek, która nie rozpadnie się podczas pieczenia. Jabłka myjemy, odcinamy górną część jabłka, wydrążamy owoce, np. łyżką. Cebulkę obieramy, siekamy, smażymy na oleju, dodajemy rodzynki, mieszamy i jeszcze chwilę smażymy, następnie dodajemy mięso, doprawiamy do smaku, smażymy kilka minut. Pod koniec dodajemy orzechy. Przygotowanym farszem wypełniamy wcześniej wydrążone jabłka. Pieczemy około 30 minut w nagrzanym do 180°C piekarniku.

GRUSZKI Z SOSEM KARMELOWYM

7 gruszek

Syrop: 4 pomarańcze, cytryna,

2 szklanki cukru, 2 l wody

Karmel: 1/2 szklanki cukru, 1/4 szklanki cukru brązowego, 1 i 1/2 śmietanki

30%, goździk, 1/4 łyżeczki nasion kopru włoskiego, 2 ziarenka pieprzu, 2 laski

cynamonu, posiekane orzechy laskowe

Syrop: z wyszorowanych pomarańczy ucieramy skórkę na tarce o drobnych oczkach, a następnie przekrajamy je i wyciskamy sok. Otartą skórkę i wyciśnięty sok przelewamy do dużego garnka, dodajemy wyszorowaną, przeciętą na pół cytrynę oraz cukier i wodę. Wszystko gotujemy. Gruszki myjemy, obieramy (nie kroimy). Przekładamy je do cytrusowego syropu i gotujemy na małym ogniu przez 20 minut, a następnie studzimy w garnku z sosem.

Karmel: cukier i cukier brązowy wsypujemy do rondla o grubym dnie i podgrzewamy aż się rozpuści. Gdy cukier się skarmelizuje i będzie ciemnobursztynowy bardzo ostrożnie dodajemy śmietankę oraz przyprawę. Gotujemy na małym ogniu około 15 minut aż karmel zgęstnieje. Gotowy sos precedzamy przez sito i przelewamy do dzbanuszka. Gruszki układamy na talerze, polewamy sosem i posypujemy prażonymi orzechami laskowymi

JOGURTOWE CIASTO Z GRUSZKĄ

180 g mąki pszennej, 3 jajka,

160 g cukru, 170 g gęstego jogurtu

greckiego, 50 ml oleju, cytryna,

3 gruszki, cukier puder, łyżeczka skórki

cytrynowej, łyżeczka cynamonu,

1/2 łyżeczki ekstraktu waniliowego,

1 1/4 łyżeczki proszku do pieczenia,

1/4 łyżeczki sody oczyszczonej, szczypta

solu (wszystkie składniki ciasta

powinny mieć temperaturę pokojową)

Cytrynę dokładnie myjemy, sparzamy wrzątkiem i ścieramy skórkę na tarce o małych oczkach. Do dużej miski przekładamy jogurt grecki, dodajemy jajka, olej, cukier, ekstrakt waniliowy oraz skórkę z cytryny. Miksujemy mikserem na gładką masę, tylko do połączenia się składników. W drugiej misce mieszamy ze sobą przesianą mąkę z proszkiem do pieczenia, sodą oczyszczoną oraz szczyptą soli. Całość łączymy z mokrymi składnikami i krótko mieszamy. Ciasto powinno być jednolite i gładkie. Tak przygotowane ciasto przekładamy do tortownicy o średnicy około 20 cm, wyłożonej papierem do pieczenia. Gruszki obieramy, usuwamy gniazda nasienne,

kroimy w plastry. Na wierzchu ciasta układamy pokrojone gruszki, delikatnie posypujemy cynamonem. Ciasto wkładamy do piekarnika nagrzanego do 180°C. Pieczemy około 40 minut, do suchego patyczka. Upieczone ciasto studzimy, posypujemy cukrem pudrem.

ROGALIKI Z NADZIENIEM ORZECHOWO-CZEKOLADOWYM

Ciasto: 750 g mąki tortowej,

200 g masła, 2 jajka, 100 g cukru,

cukier wanilinowy, 200 ml mleka,

80 g drożdży, szczypta soli

Nadzienienie: 200 g mlecznej czekolady,

130 g grubo mielonych orzechów

włoskich

Rozkruszymy drożdże, zalewamy połową mleka, dodajemy cukier oraz 2 łyż-



ki mąki, mieszamy do połączenia się wszystkich składników. Odstawiamy w ciepłe miejsce do wyrośnięcia. Masło roztopiamy na małym ogniu. Odstawiamy do przestudzenia. Mleko podgrzewamy, ale nie doprowadzamy do wrzenia. Mąkę przesiewamy do dużej miski. Dodajemy cukier wanilinowy, szczyptę soli, rozbełtane jajka, przestudzone masło oraz wyrośnięte drożdże, a także pozostałe mleko. Wyrabiamy gładkie i lśniące ciasto, formujemy kulę i wkładamy do dużej miski wypełnionej zimną wodą. Odstawiamy do czasu, aż ciasto podrośnie i wypłynie na powierzchnię. Czekoladę rozpuszczamy w kąpieli wodnej.

łączymy ze zmielonymi orzechami.

Wyrośnięte ciasto wyjmujemy z miski. Wylewamy wodę, osuszamy miskę i oprószamy ją mąką. Dodajemy do niej ciasto i przez chwilę wyrabiamy. Dzielimy na 3 części. Każdą z nich wałkujemy na dość duży okrągły placek. Kroimy na trójkąty. Na szerszą podstawę ciasta wykładamy po łyżeczce nadzienia. Trójkąty zwijamy od podstawy, tworząc rogaliki. Układamy, zachowując odstępy, na blaszce wyłożonej papierem do pieczenia. Rogaliki przed pieczeniem smarujemy roztrzepanym jajkiem. Wstawiamy do piekarnika nagrzanego do 180°C na około 18-20 minut (do zarumienienia). Jeszcze ciepłe smarujemy lukrem (gorąca woda wymieszana z cukrem pudrem) lub posypujemy cukrem pudrem.

GRUSZKOWO-MAKOWE FALE

3 gruszki Konferencja

Ciasto: 400 g mąki tortowej, 200 g

masła, 160 g cukru pudru, 7 jajek,

kopiasta łyżeczka proszku do pieczenia,

1/3 szklanki suchego maku

Masa: 200 g masła, 400 g waniliowego

serka homogenizowanego, 2 łyżki

cukru pudru, szklanka mleka

w proszku, 2 łyżeczki żelatyny

Polewa: 100 g masła, 3 łyżki kakao,

5 łyżek cukru pudru, łyżka żelatyny,

5 łyżek gęstej, kwaśnej śmietany 18%

Masło wyjmujemy z lodówki na kilka godzin przed przygotowaniem ciasta, aby odpowiednio miękkie. Odpowiednio wcześniej wyjmujemy również serek homogenizowany.

Ciasto: miękkie masło ucieramy z cukrem na jasną i puszystą masę. Następnie dodajemy po jednym jajku, za każdym razem miksujemy do połączenia się składników. Obroty miksera zmniejszamy i stopniowo dodajemy mąkę przesianą z proszkiem do pieczenia. Mniej więcej 2/3 masy wykładamy na wyłożoną papierem do pieczenia blaszkę (22x34 cm). Pozostałą masę łączymy z makiem i wykładamy na jasną część ciasta. Gruszki obieramy, kroimy na ćwiartki, usuwamy gniazda nasienne. Układamy na cieście, delikatnie je dociskając. Wstawiamy do piekarnika nagrzanego do 180°C na około 35 minut, pieczemy do tzw. suchego patyczka. Studzimy.

Masa: żelatynę zalewamy 6 łyżeczkami zimnej wody, mieszamy i odstawiamy do napęcznienia. Miękkie masło ucieramy wraz z cukrem pudrem na puch. W dwóch turach, naprzemiennie, dodajemy serek homogenizowany oraz mleko w proszku. Na koniec dodajemy rozpuszczoną żelatynę. Masę wykładamy na przestudzone ciasto.

Polewa: żelatynę zalewamy 3 łyżkami wody. Odstawiamy do napęcznienia. Masło rozpuszczamy z cukrem pudrem oraz kakao, podgrzewamy na małym ogniu. Gdy składniki się połączą, rondelkę zdejmujemy z palnika, a w ciepłej masie kakaowej rozpuszczamy żelatynę, w wyniku czego powstaje gładka, dosyć gęsta polewa. Na koniec do masy dodajemy stopniowo po łyżce gęstej śmietany, za każdym razem mieszamy do połączenia. Polewę odstawiamy na kilka minut do przestudzenia, następnie polewamy wierzch ciasta, wyrównujemy.

GRUSZKA W CZEKOLADZIE

2 gruszki Konferencja, 4 łyżki prażonych płatków migdałowych, 50 g gorzkiej czekolady, 25 g masła

Gruszki obieramy ze skórki, pozostawiając ogonek. Usuwamy gniazda nasienne. Owoce gotujemy na małym ogniu – na parze lub w syropie z wody i cukru – krótko, by się nie rozgotowały. Czekoladę rozpuszczamy w kąpieli wodnej, dodajemy masło, dokładnie mieszamy. Gorące gruszki polewamy ciepłym sosem i posypujemy uprażonymi na suchej patelni płatkami migdałowymi. Podajemy na ciepło.

ZAPIEKANE GRUSZKI

2 gruszki, 2 szczypty imbiru, 2 szczypty cynamonu, 2 szczypty gałki muszkatołowej, 4 łyżeczki ekstraktu waniliowego, 4 łyżki mascarpone, miód, serek mascarpone lub lody

Gruszki obieramy, a następnie kroimy na połówki. Z owoców wycinamy gniazda nasienne, wlewamy po jednej łyżeczce ekstraktu waniliowego. Łączymy ze sobą przyprawy (imbir cynamon i gałkę muszkatołową), po czym posypujemy nimi gruszki. Owoce układamy w naczyniu żaroodpornym. Całość pieczemy przez około 20 minut w temperaturze 180°C. Przekładamy deser na talerze. Wgłębienia owoców uzupełniamy łyżką serka mascarpone lub lodów, np. waniliowych. Gruszki polewamy miodem, podajemy jeszcze ciepłe.

PLACUSZKI Z DYNIĄ I OWOCAMI

300 g dyni, 150 g mąki, 3 jajka, 150 ml mleka, szczypta soli, 60 g miodu, łyżeczka proszku do pieczenia, 75 g masła, 50 g oleju, garść orzechów, śliwki lub jabłka

Dynię obieramy i ucieramy na grubych oczkach. Przekładamy do miski. Dodajemy proszek do pieczenia, mąkę, jaja, mleko, sól i miód. Mieszamy, powstanie gęste ciasto. Na patelni topimy masło

z olejem, smażymy placuszki z obu stron. Orzechy kruszymy, owoce kroimy na małe kawałki. Usmażone placki posypujemy prażonymi orzechami oraz owocami. Owoce lekko podsmażamy na maśle z odrobiną miodu i podajemy z ciepłymi z placuszkami.

SERNIK Z JABŁKIEM NA CIEŚCIE ORZECHOWYM

Ciasto: 150 g mąki pszennej, 110 g masła, 50 g cukru, żółtko, 50 g mielonych orzechów laskowych, szczypta soli

Masa serowa: 1 kg tłustego twarogu, 5 jajek, 150 g cukru, 1/2 szklanki soku jabłkowego, 2 paczki budyniu śmietankowego bez cukru

Dodatkowo: puszka kajmaku (smak orzechowy), 5 jabłek, 150 g orzechów (laskowe lub włoskie)

Na stolnicę przesiewamy mąkę. Dodajemy szczyptę soli oraz zimne, starte na dużych oczkach tarki masło. Siekamy nożem. Następnie dodajemy żółtko, cukier, mielone orzechy. Szybko zagniatamy ciasto, owijamy folią, wstawiamy do lodówki na około 30 minut. Po tym czasie ciasto wykładamy na blaszkę (22x34 cm) wyłożoną papierem do pieczenia. Wstawiamy do nagrzanego do 180°C piekarnika na około 12-15 minut. Obrane i pozbawione gniazd nasiennych jabłka kroimy w drobną kostkę. Podpieczony, ciepły spód ciasta smarujemy połową masy kajmakowej, a na wierzchu rozprowadzamy pokrojone jabłka.

Do misy miksera dajemy twaróg, cukier, proszek budyniowy oraz sok jabłkowy. Miksujemy tylko do połączenia wszystkich składników. Następnie dodajemy kolejno po jednym jajku, miksujemy przez kilka-kilkanaście sekund. Przygotowaną masę serową wlewamy na podpieczony spód. Wstawiamy do piekarnika nagrzanego do 180°C na około 60 minut. Studzimy przy uchylonych drzwiczkach piekarnika. Przestudzony sernik smarujemy pozostałą masą kajmakową. Orzechy siekamy, prażymy na rozgrzanej, suchej patelni, następnie rozkładamy je równomiernie na masie kajmakowej.

CIASTO CZEKOLADOWO-ORZECHOWE

Kruche ciasto: 4 szklanki mąki pszennej, 350 g masła, 3/4 szklanki cukru pudru, 6 żółtek, 2 łyżeczki proszku do pieczenia, cukier wanilinowy

Dodatkowo: 6 białek, 200 g cukru, słoiczek (300 ml) powideł śliwkowych, 400 g łuskanych orzechów włoskich

Krem: 500 ml mleka, 2 żółtka, 3 łyżki mąki pszennej, 2 łyżki skrobi ziemniaczanej, 3 łyżki cukru, cukier wanilinowy, 150 g masła, 100 ml likieru orzechowego

Polewa czekoladowa: 75 g masła, 150 g czekolady (gorzkiej lub mlecznej)

Mąkę przesiewamy z proszkiem do pieczenia, dodajemy zimne masło, szybko ciutko siekamy nożem do momentu, gdy ciasto będzie przypominało kruszonkę. Następnie dodajemy żółtka, cukier, cukier wanilinowy. Zagniatamy ciasto, dzielimy na dwie części, zawijamy w folię spożywczą, schładzamy w lodówce przez 2 godziny. Formę (22 x 38 cm) smarujemy masłem, wykładamy papierem do pieczenia. Jedną część schłodzonego ciasta wylepiamy dno formy. Smarujemy połową powideł śliwkowych. Białka ubijamy na sztywną pianę, pod koniec dodajemy stopniowo cukier, łyżka po łyżce. Połowę ubitych białek nakładamy na powidła, posypujemy połową posiekanych orzechów. Pieczemy w temperaturze 180°C przez około 45 minut. W taki sam sposób postępujemy z pozostałym ciastem, aby powstały dwa jednakowe blaty.

Krem: jedną szklankę mleka gotujemy z cukrem oraz cukrem wanilinowym. Drugą szklankę mleka miksujemy z żółtkami, mąką i skrobią (jak na budyniu), dodajemy do gotującego się mleka i gotujemy. Studzimy, przykrywając folią spożywczą. Masło ucieramy na puch. Stopniowo dodajemy wystudzony budyni, cały czas ucieramy (miksujemy). Stopniowo dodajemy alkohol, ucieramy. Krem budyniowo-maślany wykładamy na pierwszy placek, wyrównujemy. Przykrywamy drugim blatem, odwracając go uprzednio warstwą orzechowo-śliwkową do dołu, polewamy polewą czekoladową.

Polewa: w małym garnuszku rozpuszczamy masło. Zdejmujemy z palnika, dodajemy posiekaną czekoladę, czekamy do jej roztopienia, od czasu do czasu mieszamy. Następnie plewę polewamy po cieście i dekorujemy prażonymi orzechami. Ciasto schładzamy. Przechowujemy w lodówce. ■



Kalendarz biodynamiczny

Październik 2023

PONIEDZIAŁEK	WTOREK	ŚRODA	CZWARTEK	PIĄTEK	SOBOTA	NIEDZIELA
						 00-03  03-24 1 OG/ZI Do 1.00 ☀ 6.36-18.14
 2 ZI	 00-07  07-24 3 ZI/PO	 4 PO ☺	 5 PO/WO	 00-15  15-24 6 WO ☾ III Kwadra	 7 WO	 00-01  01-24 8 WO/OG ☀ 6.48-17.58
 9 OG	 00-14  14-24 10 OG/ZI Do 00.00 do 12.00	 11 ZI	 12 ZI	 00-02  02-24 13 ZI/PO	 14 PO ● NÓW Do 21.00	 00-13  13-24 15 PO/WO Do 9.00 ☀ 6.59-17.43
 16 WO	 00-22  22-24 17 WO/OG	 18 OG	 19 OG	 00-04  04-24 20 OG/ZI ☺	 21 ZI	 00-08  08-24 22 ZI/PO ☾ I Kwadra ☀ 7.12-17.28
 23 PO	 00-11  11-24 24 PO/WO	 25 WO Do 23.00	 00-12  12-24 26 WO/OG Do 11.00	 27 OG Do 23.00	 00-14  14-24 28 OG/ZI ○ PEŁNIA Do 11.00	 29 ZI ☀ 6.25-16.14
 00-16  16-24 30 ZI/PO	 31 PO					

Listopad 2023

PONIEDZIAŁEK	WTOREK	ŚRODA	CZWARTEK	PIĄTEK	SOBOTA	NIEDZIELA
		 00-21  21-24 1 PO/WO	 2 WO	 3 WO	 00-09  09-24 4 WO/OG	 5 OG ☾ III Kwadra ☀ 6.37-16.01
 00-21  21-24 6 OG/ZI Do 17.00	 7 ZI Do 5.00	 8 ZI	 00-09  09-24 9 ZI/PO	 10 PO	 00-20  20-24 11 PO/WO Do 4.00 do 16.00	 12 WO ☀ 6.50-15.49
 13 WO ● NÓW	 00-03  03-24 14 WO/OG	 15 OG	 00-08  08-24 16 OG/ZI ☺	 17 ZI	 00-12  12-24 18 ZI/PO	 19 PO ☀ 7.02-15.40
 00-15  15-24 20 PO/WO ☾ I Kwadra	 21 WO Do 16.00	 00-18  18-24 22 WO/OG Do 4.00	 23 OG	 00-21  21-24 24 OG/ZI Do 6.00 do 18.00	 25 ZI	 26 ZI ☀ 7.14-15.32
 00-02  02-24 27 ZI/PO ○ PEŁNIA	 28 PO	 00-09  09-24 29 PO/WO	 30 WO			

FAZY KSIĘŻYCA: ● NÓW ☾ I KWADRA ○ PEŁNIA
☾ III KWADRA

Godziny sprzyjające rozwojowi roślin, której plonem ma być:

owoc  korzeń 
kwiat  liść 

Rośliny owocowe: bób, cukinia, dynia, fasola, groch, ogórek, pomidor, papryka, kukurydza, soja, truskawka, poziomka i wszystkie rośliny sadownicze.

Rośliny korzeniowe: burak, chrzan, cykoria, mar-

chew, pietruszka korzeniowa, rzepa, rzodkiewka, seler korzeniowy, skorzonera, pasternak. Także dobre efekty osiąga się zaliczając do tej grupy: ziemniak, cebulę, czosnek, pora i szparag.

Rośliny kwiatowe: wszystkie kwiatowe rośliny ozdobne, a z roślin jadalnych słonecznik.

Rośliny liściowe: kapusta, kalarepa, jarmuż, pietruszka naciowa, seler naciowy, boćwina, szczypiorek, sałata, szpinak, szczaw oraz mimo że częścią użytkową jest kwiat - brokuł i kalafior.

 00-07 - przykładowy przydział czasu sprzyjający uprawie określonych roślin

Żywioty: (ogień OG) (ziemia ZI) (powietrze PO) (woda WO)

CZAS SADZENIA - okres wspomagający wzrost roślin

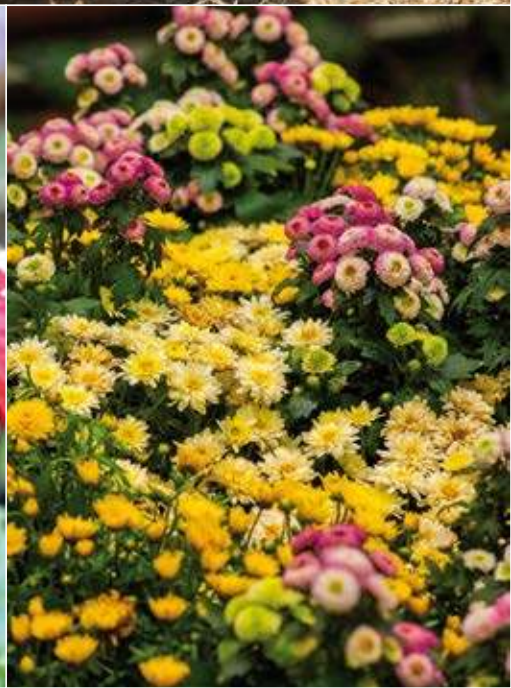
☺ - Początek sadzenia

☺☺ - Koniec sadzenia

Godziny: „od - do” prace ogrodnicze nie wykonujemy

DOROTA TOLKO, PZDR w Szczecinie

Źródło: Kalendarz biodynamiczny 2023, działkowiec



Październik w ogrodzie

Październik bywa miesiącem pogodnym, jednak wieczory i noce bywają bardzo chłodne. Pojawiają się już pierwsze poranne przymrozki. Malownicza jesień przypomina o sobie spadającymi z drzew liśćmi przebarwionymi na żółto, czerwono i brązowo. Sezon w ogrodzie zmierza do końca. To czas ostatnich zbiorów, planowania, sadzenia, porządkowania i przygotowań do zimy.

KAROLINA KIEWLICZ, ZODR w Barzkowicach

Wrzesień to intensywny miesiąc jesiennych prac, czas zbiorów i sadzenia, ale również przygotowań do zimy i następnego sezonu.

SAD

✓ Warto przemyśleć, jakich zmian chcemy dokonać w sadzie. Październik to idealny czas na nowe nasadzenia zarówno drzew, jak i krzewów owocowych, m.in. porzeczką, agrest, jabłonie, grusze, śliwy, czereśnie, wiśnie, winorośl. Wybieramy szczególnie sadzonki z tzw. odkrytym korzeniem i pozbawione liści. Rośliny możemy sadzić dopóki nie zamarznie ziemia. W wybranym miejscu wykopujemy odpowiedniej wielkości dołek i wsypujemy do niego trochę kompostu lub ziemi organicznej. Po posadzeniu rośliny obficie podlewamy i obsypujemy kopczykami, aby ochronić szyjkę korzeniową przed niskimi temperaturami. Świeżo posadzonych drzew nie przycinamy – zostawiamy to na wiosnę.

✓ Przyszła pora na ostatnie zbiory owoców. W październiku możemy jeszcze liczyć na jabłka, gruszki, śliwki, pigwę, winogrona. Pamiętajmy, aby zebrać owoce przed nastaniem mrozów.

✓ Kończymy również zbiory orzechów włoskich i laskowych.

✓ Po zakończonych zbiorach przeglądamy starannie korony drzew i w razie potrzeby usuwamy tzw. mumie (zashednięte owoce) oraz porażone choroba-

mi, uszkodzone części roślin. Najlepiej je spalić.

✓ Spod drzewek usuwamy opadłe owoce i liście. Resztki roślin i owoce, które nie wykazują objawów chorób i szkodników mogą zasilić kompostownik.

✓ Październik to dość późny termin na cięcie drzew i krzewów, ponieważ rośliny nie zdążą przygotować się do zimy. Można jednak jeszcze zająć się malinami i leszczyną.

✓ Usuwamy z drzew zakładane wcześniej opaski na szkodniki i pułapki lepowe.

✓ Na koniec miesiąca odchwaszczamy cały sad. Opóźni to ich pojawienie się wiosną.

✓ Gdy cały sad został uporządkowany, nadszedł czas na nawożenie. Najlepsze do tego będą kompost lub obornik, które rozrzucajemy pomiędzy drzewami i krzewami, i płytko przekopujemy. Godna polecenia jest również mączka bazaltowa, którą możemy łączyć z nawozami naturalnymi. Rozsypujemy ją pomiędzy roślinami i wgrabiamy w ziemię.

✓ Jesienią możemy zastosować zabiegi ochronne na drzewach. Możemy wykonać oprysk przeciw kędzierzawości liści, a na wiśniach i czereśniach przeciwko rakowi bakteryjnemu. Przed całkowitym opadnięciem liści jabłonie i grusze zabezpieczamy przed parchem.

WARZYWNIK

✓ Październik to czas na ostatni zbiór plonów z ogródka warzywnego, przede wszystkim warzyw korzeniowych i kapustnych. Zbieramy m.in. dynie, cukinie, marchew, buraki, kapustę, kalarepę oraz rzodkiewkę i rzepę z siewów poplonowych. To również idealny czas na brokuły i kalafiory. W pierwszej połowie miesiąca możemy zbierać szpinak z siewu letniego.

✓ Wykopujemy korzenie chrzanu.

✓ Na około 7-10 dni przed zbiorem endywii wybielamy jej liście poprzez ograniczenie dostępu światła (np. przykrywamy roślinę wiaderkiem). Dzięki temu zabiegowi będą delikatniejsze i łagodniejsze w smaku.

✓ Jeszcze zanim nadejdą pierwsze chłody musimy zebrać wszystkie pomidory, nawet te nie w pełni dojrzałe. Niedojrzałe egzemplarze możemy wykorzystać w przetworach lub umieścić w ciemnym, ciepłym pomieszczeniu gdzie spokojnie dojrzeją.

✓ Por, jarmuż i pietruszkę naciową możemy pozostawić w gruncie na całą zimę i wykorzystywać na bieżąco, w miarę potrzeb.

✓ Puste grządki przekopujemy i w razie konieczności odchwaszczamy. Ziemię zasilamy obornikiem lub kompostem. Możemy też wykorzystać nawozy mineralne. Dobrym sposobem na użyczenie gleby jest też zasianie poplonu, np. rośliny motylkowej.

✓ Pozostałości po warzywach warto wykorzystać do produkcji kompostu, ale tylko wtedy, gdy nie widać na nich śladów szkodników i chorób. Zwędnięte części roślin możemy również pozostawić i lekko zakopać w ziemi. Uzyskamy w ten sposób naturalny nawóz, który użyczy glebę. Musimy jednak uważać, żeby nie zostawiać chwastów i roślin chorych.

✓ Jeśli mamy szklarnię, to najwyższy czas na uporządkowanie jej i zabezpieczenie przed zimą.

✓ Październik nie ogranicza się tylko do zbiorów i porządków w ogrodzie warzywnym. Jest to również czas siania i sadzenia.

✓ Początek miesiąca to pora na sadzenie cebuli dymki. Jednak konieczne będzie przykrycie jej włókniną pod koniec listopada, aby uchronić ją przed mrozem.

✓ W październiku możemy również sadzić czosnek zimowy.

✓ Do warzyw ozimych, które siejemy na wczesny wiosenny zbiór należą np. marchew, pietruszka korzeniowa, koper ogrodowy, szpinak, bób.

✓ Jesienią możemy wysiać szybko wschodzące rośliny, których plony zbierzemy jeszcze w tym roku. Są to m.in. roszonek i sałata.

✓ Wysadzamy do gruntu zioła odporne na niższe temperatury, np. cząber, kminek czy lubczyk.



✓ W październiku piękno ukazują ostatnie jesienne kwiaty – astry, chryzantemy, akksamitki, dalie, żeniszki, kosmosy, jeżówki, gerbery, marcinki, wrzosi i późno kwitnące róże. Zjawiskowo prezentują się również trawy ozdobne.

✓ To odpowiedni czas na posianie odpornych na mrozy kwiatów jednorocznych, które zakwitną już wiosną, m.in. chabry, nagietki lekarskie, ostróżki pospolite, smagliczki nadmorskie, czarnuszki, dimorfoteki, gipsówki, kosmosy, ubiorki, maki. Siew jesienny pozwala przyspieszyć wegetację kwiatów, które do skielkowania potrzebują niskich temperatur. Uzyskamy dzięki temu wcześniejszy termin kwitnienia. Siewki, które pojawią się przed zimą powinniśmy okryć igliwem lub agrowłókniną, aby nie przemarzły. Rabaty pod siew musimy przygotować ok. 2 tygodnie wcześniej. Usuwamy pozostałości po przekwitniętych kwiatach i chwasty, a następnie przekopujemy ziemię z dodatkiem kompostu. Pamiętajmy, że nasiona wysiewamy trochę głębiej niż wiosną.

✓ Jeśli nie zrobiliśmy tego we wrześniu to na początku miesiąca, jeszcze przed zamarznięciem ziemi, możemy sadzić cebule roślin wiosennych. Są to przede wszystkim: czosnki ozdobne, przebiśniegi, krokusy, cebulice, narcyzy, szafirki, hiacynty, szachownice, lilie, pustynniki, tulipany i zimowity. Wybieramy cebule zdrowe, nieuszkodzone, bez wyrosniętych liści i korzeni. Sadzimy je na głębokości równej ich trzykrotnej wysokości. Po pierwszych przymrozkach wkopane cebulki powinniśmy okryć torfem, słomą, korą lub igliwem.

✓ Wykopujemy cebule, bulwy i kłącza roślin niezimujących w gruncie: dalie, mieczyki, frezje, tygrysówki, paciorniczki, fiołki alpejskie, galtonie, begonie bulwiaste. Obumarłe pędy obcinamy ok. 20 cm nad ziemią, a następnie kłącza i bulwy delikatnie wyciągamy i osuszamy. Przechowujemy je w skrzynkach przysypane torfem, trocinami lub korą, w miejscu zabezpieczonym przed mrozem.

✓ W październiku sadzimy i przesadzamy drzewa oraz krzewy ozdobne. Rośliny uprawiane w donicach możemy sadzić praktycznie przez cały rok, natomiast te z odkrytym korzeniem nie są tak odporne na mrozy, dlatego październik to dla nich ostatnia szansa. Warto wybierać sadzonki, które w sklepach przechowywane były na zewnątrz, przez co zahartowane są na panujące temperatu-

ry. Pamiętajmy też, że wybrana roślina powinna być w stanie spoczynku – nie może mieć rozwiniętych liści i pąków kwiatowych. Dół zaprawiamy żyznym podłożem – kompostem lub obornikiem i sadzimy roślinę, którą następnie obficie podlewamy i usypujemy ochronny kopczyk z ziemi, torfu, czy ściółki.

✓ Październik to doskonały czas na sadzenie róż. Wybieramy dla nich miejsce słoneczne i osłonięte od wiatru. Róże potrzebują wilgotnego, piaszczysto-gliniastego podłoża, o dużej zawartości próchnicy. Ziemię pod sadzenie musimy przygotować z minimum tygodniowym wyprzedzeniem. Przekopujemy i mieszamy z nawozem przeznaczonym dla róż lub z kompostem.

✓ Październik to również ostatni moment na przycięcie przekwitłych różanych krzewów, które już rosną w naszym ogrodzie.

✓ Przed pierwszymi przymrozkami musimy pamiętać o obfitym podlaniu roślin, w szczególności iglaków oraz innych roślin zimozielonych. Zapewnimy im w ten sposób wystarczającą wilgotność podłoża i zapobiegniemy suszy fizjologicznej.

✓ Październik to dobra pora na rozmnażanie, dzielenie i sadzenie bylin, szczególnie tych, które kwitły wiosną i latem. Sadzimy kłącza konwalii, fiołki, żagwiny, smagliczki, macierzanki, floksy, barwinki, astry.

✓ Przez odkłady możemy rozmnażać wiciokrzewy, powojniki, hortensje pnące oraz chmiel.

✓ Nadal możemy pobierać sadzonki ze zdrewniałych części pędów krzewów wiecznie zielonych, bluszczu, barwinka czy rozchodników. Pędy umieszczamy w skrzynkach wypełnionych wilgotnym piaskiem i przechowujemy do wiosny w chłodnych pomieszczeniach.

✓ Nadszedł czas, kiedy powinniśmy odpowiednio zabezpieczyć rośliny przed mrozem i silnym wiatrem. Zaraz po pierwszych przymrozkach okrywamy rośliny agrowłókniną, słomą lub igliwem. Uzupełniamy warstwę ściółki na rabatach, pod krzewami, drzewami i żywopłotami. Rośliny wrażliwe na mróz zabezpieczamy na zimę przez tzw. kopczykowanie, czyli obsypujemy je u nasady do wysokości 20-40 cm ziemią lub korą. W przypadku przemarznięcia pędów pozwoli to roślinie odbić na wiosnę z dolnych, okrytych części. Zabieg ten stosujemy m.in. w przypadku róż, powojników, rododendronów, azalii japońskich i budlei.

✓ Gdy ziemia lekko zamarznie zabezpieczamy rośliny cebulowe i bulwiaste zimujące w gruncie. Przykrywamy je kilkucentymetrową warstwą ściółki.

JESIENNE NAWOŻENIE

✓ Jesienią nie stosujemy nawożenia azotowego, ponieważ przedłuża okres wegetacji roślin. Na początku października można sięgnąć po jesienne nawozy, bogate w fosfor i potas lub użyć kompostu.



OCZKO WODNE

- ✓ Musimy zadbać o oczko wodne i odpowiednio przygotować je do nadchodzącej zimy.
- ✓ Przycinamy zwiędłe pędy roślin wodnych i usuwamy zaschnięte kwiatostany.
- ✓ Z powierzchni zbiornika usuwamy opadłe liście i inne zanieczyszczenia nawiane przez wiatr. W przeciwnym razie opadną na dno zbiornika i zaczną gnić. Dobrym sposobem na wyłapanie liści wpadających do wody jest rozpięcie siatki nad taflą wody.
- ✓ Oczyszczamy dno oczka z zalegającego mułu i resztek roślinnych oraz wymieniamy części wody w zbiorniku.
- ✓ Przed pierwszymi przymrozkami przenosimy do akwarium, w ciepłym, jasnym pomieszczeniu, gatunki wrażliwe na mróz, takie jak topian, hiacynt wodny i salwinia.
- ✓ Należy stopniowo ograniczać karmienie ryb, a kiedy temperatura spadnie poniżej 10 stopni zaprzestajemy dokarmiania. Jeśli oczko ma głębokość powyżej 1 m, ryby spokojnie mogą w nim przetrzymać. Musimy jednak dbać o to, by powierzchnia oczka całkowicie nie zamrzęła i nie ograniczyła dostępu tlenu. W przypadku płytszego zbiornika ryby musimy przenieść do akwarium w pomieszczeniu.
- ✓ Demontujemy wszystkie urządzenia, m.in. filtry oraz pompy, czyszcimy je i chowamy na kolejny sezon.



TRAWNIK

- ✓ Z trawnika regularnie usuwamy opadające liście, gałęzie i obumarłe części roślin. Nie możemy dopuścić do ich zalegania na powierzchni murawy, bo inaczej zaczną gnić.
- ✓ Po sezonie murawa może być zbyt zbita i może potrzebować rozluźnienia – możemy przeprowadzić aerację trawnika.
- ✓ Jeśli jest zbyt sucho – podlewamy trawnik.
- ✓ Trawnik jesienią kosi się rzadziej i nieco wyżej niż w sezonie. Ostatnie koszenie przeprowadzamy w drugiej połowie miesiąca.
- ✓ Po ostatnim koszeniu dokładnie oczyszczamy kosiarkę i chowamy ją na zimę w suchym miejscu.
- ✓ W październiku możemy jeszcze przeprowadzić nawożenie trawnika nawozem bogatym w fosfor i potas. Zwiększy to mrozoodporność traw i poprawi ich kondycję przed zimą.
- ✓ Jesień to dobry moment na założenie nowego trawnika z rolki.

ŻYWOPŁOTY

- ✓ Nie przycinamy już żywopłotów, ponieważ cięcie w tym terminie osłabi rośliny i zmniejszy ich odporność na niekorzystne warunki atmosferyczne.



GRABIE

- ✓ Jesień jest okresem, w którym opadających liści jest naprawdę sporo. Musimy zadbać o ich systematyczne grabienie.
- ✓ Liści nie traktujemy jako zbędnych śmieci. Możemy je przeznaczyć na kompost lub zrobić z nich ziemię liściową.
- ✓ Na kompost nadają się liście drzew pestkowych, liście jarzębiny, wierzby, leszczyny, lipy, klonu, jesionu, buku, dębu czy brzozy.
- ✓ Nie kompostuje się liści kasztanowca, orzecha włoskiego, topoli, platanu.

MEBLE OGRODOWE

- ✓ Jeśli chcemy, aby nasze meble dotrzymały do kolejnego sezonu musimy o nie odpowiednio zadbać. Dokładnie je czyszcimy i chowamy do suchego pomieszczenia chroniąc je przed wilgocią.
- ✓ Drewniane, wiklinowe i rattanowe meble dodatkowo konserwujemy.

KOMPOST

- ✓ Ze spodu przymy wyjmujemy gotowy kompost i rozrzucamy wokół roślin.
- ✓ Na bieżąco dorzucamy na kompost resztki roślinne z ogrodu i odpady organiczne z gospodarstwa domowego. ■

Fot. pixabay.pl, unsplash.com



Rozwój małych gospodarstw

O wsparcie na Rozwój małych gospodarstw z Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej 2023-2027 będzie się można starać od 28 września do 27 października. Płatność w formie ryczałtu to nawet 120 tys. zł.

Dofinansowanie skierowane jest do rolników, którzy spełniają definicję mikro-, małego lub średniego przedsiębiorstwa, a posiadane przez nich gospodarstwo ma powierzchnię nie większą niż 300 ha i jego wielkość ekonomiczna w roku wyjściowym nie przekracza 25 tys. euro. Kolejnymi z wymogów są nieprowadzenie działalności wyłącznie w celach naukowo-badawczych i uzyskiwanie przychodu ze sprzedaży produktów rolnych w wysokości co najmniej 5 tys. zł.

Pomoc przyznawana będzie na operacje zapewniające zwiększenie orientacji rynkowej gospodarstwa w wyniku jego restrukturyzacji w obszarze produkcji rolnej lub produkcji rolnej i przygotowywania do sprzedaży wytwarzanych produktów. Standardowo wsparcie w formie ryczałtu ma wynieść 100 tys. zł, a w przypadku gospodarstw ekologicznych – 120 tys. zł. Środki te można przeznaczyć m.in. na inwestycje budowlane czy nabycie niezbędnego wyposażenia, maszyn, urządzeń i sprzętów. ■

Źródło: www.gov.pl/web/arimr

RED.



Projektowane stawki płatności bezpośrednich za 2023 r.

Prezentujemy projektowane stawki płatności bezpośrednich oraz przejściowego wsparcia krajowego za 2023 r.

EWA WENC, ZODR w Barzkowicach

29 września Europejski Bank Centralny opublikował kurs wymiany, po którym przeliczane będą płatności bezpośrednie oraz przejściowe wsparcie krajowe (PWK) za 2023 r. Kurs wynosi 4,6283 zł za 1 EUR. Całkowita pula środków na płatności bezpośrednie i PWK za 2023 r. wynosi ok. 16,97 mld złotych. W MRiRW opracowane zostały projekty rozporządzeń określających stawki poszczególnych płatności.

Stawki określone w rozporządzeniach

Rodzaj płatności	Projektowana wysokość stawki 2023 r.	Jednostka
Podstawowe wsparcie dochodów do celów zrównoważoności (podstawowe wsparcie dochodów)	502,35	zł/ha
Uzupełniające redystrybucyjne wsparcie dochodów do celów zrównoważoności (płatność redystrybucyjna)	180,96	zł/ha
Uzupełniające wsparcie dochodów dla młodych rolników (płatność dla młodych rolników)	280,33	zł/ha
Płatność do bydła	343,46	zł/szt.
Płatność do krów	439,41	zł/szt.
Płatność do owiec	116,44	zł/szt.
Płatność do kóz	47,84	zł/szt.
Płatność do roślin strączkowych na nasiona	823,91	zł/ha
Płatność do roślin pastewnych	471,53	zł/ha
Płatność do chmielu	1 985,54	zł/ha
Płatność do ziemniaków skrobiowych	1 501,05	zł/ha
Płatność do buraków cukrowych	1 391,96	zł/ha
Płatność do pomidorów	2 047,34	zł/ha
Płatność do truskawek	1 237,42	zł/ha
Płatność do lnu	463,10	zł/ha
Płatność do konopi włóknistych	134,35	zł/ha
Płatność niezwiązana do tytoniu - grupa Virginia	3,08	zł/kg
Płatność niezwiązana do tytoniu - grupa pozostałe	3,08	zł/kg
Uzupełniająca płatność podstawowa	77,97	zł/ha

Źródło: www.gov.pl/web/rolnictwo

Więcej czasu dla młodych rolników

Na ubieganie się o przyznanie Premii dla młodych rolników w wysokości 200 tys. zł jest więcej czasu. Wnioski będzie można składać do 16 października.

Wsparcie pochodzi z budżetu Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027. Z bieżących statystyk ARiMR wynika, że o premie z PS WPR 2023-2027 stara się blisko stu młodych rolników, najwięcej z województwa mazowieckiego.

O tę pomoc finansową może wystąpić osoba w wieku od 18 do 40 lat (nieukończone 41 lat na dzień składania wniosku), która albo rozpoczyna działalność rolniczą, albo prowadzi ją nie dłużej niż 24 miesiące przed złożeniem wniosku. Kolejny wymóg to posiadanie numeru identyfikacyjnego gospodarstwa oraz odpowiednich kwalifikacji zawodowych lub uzupełnienie ich w ciągu 3 lat od wypłaty pierwszej raty premii. Oprócz tego należy złożyć w ARiMR biznesplan ze zobowiązaniem do jego realizacji w terminie nie dłuższym niż 3 pełne lata kalendarzowe następujące po roku, w którym został dostarczony wniosek o wsparcie.

Dofinansowanie ma charakter ryczałtu i wynosi 200 tys. zł. Środki są wypłacane w dwóch ratach. Pierwszą w wysokości 140 tys. zł otrzymuje się po spełnieniu warunków do przyznania pomocy, a druga – 60 tys. zł – trafia na konto młodych gospodarzy po realizacji biznesplanu. Co istotne, premię przyznaje się na dane gospodarstwo tylko raz i może ją otrzymać wyłącznie jedno z małżonków.

Przyznane środki powinny być przeznaczone na prowadzenie gospodarstwa lub przygotowanie do sprzedaży wytwarzanych w nim produktów rolnych. Minimum 70 proc. otrzymanej kwoty należy zainwestować w środki trwałe. Wsparcie finansowe można wykorzystać na zakup m.in.: gruntów rolnych; nowych maszyn, urządzeń, wyposażenia – w tym sprzętu komputerowego – niezbędnych do wytwarzania produktów rolnych lub do przygotowania ich do sprzedaży; zwierząt gospodarskich. Można je także wydać na budowę czy modernizację budynków gospodarskich. Pozostałe 30 proc. kwoty premii można przeznaczyć na przykład na zakup środków do produkcji rolnej, m.in. paszy dla zwierząt; środków ochrony ro-

ślin; paliwa rolniczego; nawozów sztucznych i organicznych.

Warto wiedzieć, że to wsparcie nie przysługuje gospodarstwom, które prowadzą plantację roślin wieloletnich na cele energetyczne czy hodowlę m.in. zwierząt laboratoryjnych, ryb akwariowych, psów i kotów rasowych, zwierząt futerkowych (z wyjątkiem królika utrzymywanego w celu produkcji surowca mięsnego). Pieniądzy nie będzie można otrzymać także na zakup gruntu od m.in. rodziców, małżonka, dzieci, a także na budowę na gruncie, który nie należy do wnioskodawcy lub nie stanowi przedmiotu małżeńskiej wspólności majątkowej. ■

Źródło: www.gov.pl/web/rolnictwo

RED.



Pomoc dla poszkodowanych sadowników

Od 5 do 20 października producenci rolni, w których gospodarstwach rolnych powstały, w bieżącym roku, szkody w owocujących uprawach drzew owocowych w wysokości co najmniej 70% na powierzchni występowania tych upraw w wyniku przymrozków wiosennych, huraganu lub gradu, mogą składać do ARiMR wnioski o udzielenie pomocy.

Stawka pomocy wynosi 5000 zł na 1 ha powierzchni owocujących upraw drzew owocowych, w których wystąpiły szkody

w wysokości co najmniej 70% na powierzchni występowania tych upraw spowodowane przez przymrozki wiosenne, huragan lub grad w 2023 r. Pomoc będzie udzielana:

- w ramach pomocy de minimis, jeżeli szkody w gospodarstwie rolnym lub dziale specjalnym produkcji rolnej wynoszą do 30% średniej rocznej produkcji z ostatnich trzech lat lub średniej z 3 lat opartej na okresie 5 ubiegłych lat, z wyłączeniem wartości najwyższej i najniższej;
- poza formułą de minimis, jeżeli szkody w gospodarstwie rolnym lub dziale specjalnym produkcji rolnej wynoszą powyżej 30% średniej rocznej produkcji z ostatnich trzech lat lub średniej z 3 lat opartej na okresie 5 ubiegłych lat, z wyłączeniem war-

tości najwyższej i najniższej.

Wysokość pomocy ustala się jako iloczyn deklarowanej przez rolnika we wniosku powierzchni upraw, na której wystąpiły szkody, oraz stawki pomocy, przy czym wysokość pomocy na jedno gospodarstwo nie może być większa niż równowartość w złotych 15 tys. euro.

Kwota pomocy będzie podlegała pomniejszeniu o 50% dla rolników nieposiadających polisy ubezpieczenia co najmniej 50% powierzchni upraw rolnych, z wyłączeniem łąk i pastwisk, w gospodarstwie rolnym lub dziale specjalnym produkcji rolnej. ■

Źródło: www.gov.pl/web/rolnictwo

RED.

INFORMACJA HANDLOWO-RYNKOWA



Na podstawie informacji zebranych w TZD opracowali
BARBARA GROBELSKA, ZODR Oddział w Koszalinie
EWA WENC, ZODR w Barzkowicach

Wybrane ceny w dniu 4.09.2023 r.

Produkty rolne - ceny skupu netto

	jedn. miary	Białogard, Koszalin, Sławno	Drawsko, Szczecinek Wałcz	Kołobrzeg, Świdwin, Łobez	Goleniów, Gryfice, Kamień	Gryfino, Szczecin, Stargard	Choszczno, Myślibórz, Pyrzyce	śr.	min.	max.
Gorczyca	dt	-	500,00	-	-	-	-	500,00	500,00	500,00
Gryka	dt	-	135,00	120,00	-	160,00	-	138,33	120,00	160,00
Jęczmień paszowy	dt	65,75	67,00	-	71,00	68,50	69,00	68,25	65,75	71,00
Kukurydza	dt	-	90,00	85,00	-	88,75	-	87,92	85,00	90,00
Łubin słodki	dt	132,50	110,00	100,00	-	120,00	-	115,63	100,00	132,50
Owies konsumpcyjny	dt	80,00	81,67	73,50	-	70,50	-	76,42	70,50	81,67
Owies paszowy	dt	72,00	60,00	-	-	69,00	-	67,00	60,00	72,00
Peluszka	dt	100,00	112,50	95,00	-	110,00	-	104,38	95,00	112,50
Pszenica konsumpcyjna	dt	91,00	89,33	87,50	89,75	95,58	91,35	90,75	87,50	95,58
Pszenica paszowa	dt	73,00	77,00	75,00	70,00	83,00	79,33	76,22	70,00	83,00
Jałówki opasane (kl. E)	kg	9,10	-	13,00	13,00	-	10,00	11,27	9,10	13,00
Maciory i braki	kg	4,35	-	3,50	-	6,11	4,00	4,49	3,50	6,11
Mleko	l	1,80	-	1,90	1,45	2,22	1,72	1,82	1,45	2,22
Młode bydło opasowe (kl. A)	kg	9,20	-	11,50	13,00	-	11,00	11,17	9,20	13,00
Tuczniki kl. I	kg	8,02	8,20	8,00	-	7,61	6,50	7,67	6,50	8,20

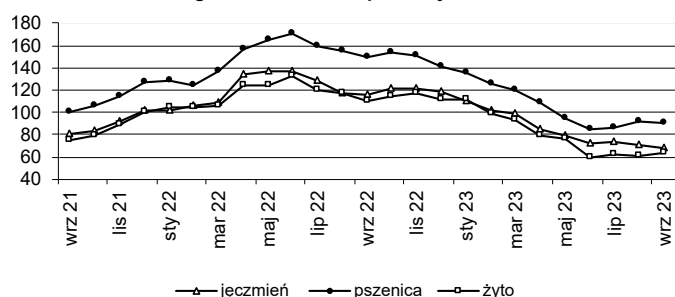
Pasze - ceny brutto

	jedn. miary	Białogard, Koszalin, Sławno	Drawsko, Szczecinek Wałcz	Kołobrzeg, Świdwin, Łobez	Goleniów, Gryfice, Kamień	Gryfino, Szczecin, Stargard	Choszczno, Myślibórz, Pyrzyce	śr.	min.	max.
dla bydła										
Koncentrat CJ	dt	-	-	286,00	350,00	-	353,00	329,67	286,00	353,00
Koncentrat KBO	dt	-	-	258,00	-	-	266,50	262,25	258,00	266,50
Mieszanka B	dt	-	-	185,00	-	-	392,00	288,50	185,00	392,00
Mieszanka BO	dt	-	-	-	280,00	-	392,00	336,00	280,00	392,00
dla trzody										
Koncentrat L	dt	-	324,00	390,00	250,00	-	325,50	322,38	250,00	390,00
Koncentrat LP	dt	-	260,00	358,00	-	-	-	309,00	260,00	358,00
Koncentrat prosiak	dt	-	300,00	338,00	-	-	357,00	331,67	300,00	357,00
Koncentrat PW	dt	-	289,00	347,00	307,50	-	-	314,50	289,00	347,00
Koncentrat T	dt	-	335,00	329,00	245,00	-	306,00	303,75	245,00	335,00
Mieszanka LK	dt	-	162,00	295,00	-	-	276,00	244,33	162,00	295,00
Mieszanka PP finisz	dt	-	240,00	269,00	-	-	252,00	253,67	240,00	269,00
Mieszanka PP grower	dt	-	190,00	236,00	-	-	244,00	223,33	190,00	244,00
Mieszanka PP starter	dt	-	220,00	290,00	-	-	266,38	258,79	220,00	290,00
Mieszanka PW	dt	-	198,00	223,00	197,00	-	244,65	215,66	197,00	244,65
Prowit T	dt	-	245,00	-	-	-	-	245,00	245,00	245,00
inne										
Otręby pszenne	dt	-	174,00	157,00	-	160,00	188,00	169,75	157,00	188,00
Śruta kukurydziana	dt	-	160,00	-	-	-	236,00	198,00	160,00	236,00
Śruta sojowa	dt	-	-	312,00	-	-	304,00	308,00	304,00	312,00

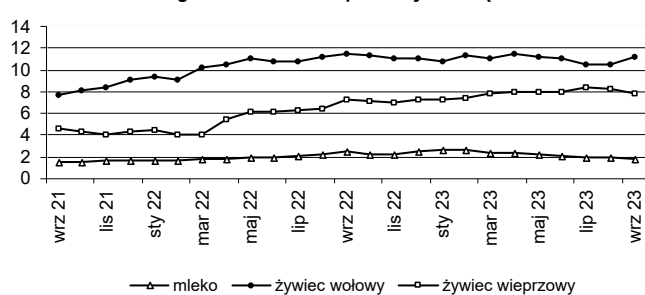
Nawozy i środki ochrony roślin - ceny brutto

	jedn. miary	Białogard, Koszalin, Sławno	Drawsko, Szczecinek, Wałcz	Kołobrzeg, Świdwin, Łobez	Goleniów, Gryfice, Kamień	Gryfino, Szczecin, Stargard	Choszczno, Myślibórz, Pyrzyce	śr.	min.	max.
Amofoska 4-16-18	dt	-	293,00	260,00	302,00	260,82	350,00	293,16	260,00	350,00
Fosforan amonu/Polidap 18-46	dt	280,00	-	320,00	264,50	-	289,00	288,38	264,50	320,00
Korn -Kali 40	dt	160,00	-	-	162,50	177,70	180,00	170,05	160,00	180,00
Lubofoska, Tarnogran lub NPK jesienne (4-6 % N)	dt	-	257,00	189,00	-	-	260,00	235,33	189,00	260,00
Mocznik bez dodatków 46	dt	220,00	197,00	250,30	-	320,00	295,00	256,46	197,00	320,00
Mocznik otoczkowany 46	dt	-	-	-	-	-	302,00	302,00	302,00	302,00
Mocznik z inhibitorem ureazy	dt	-	-	292,00	230,00	226,80	303,00	262,95	226,80	303,00
Polifoska 4-12-32	dt	-	-	163,00	-	-	-	163,00	163,00	163,00
Polifoska 6-20-30	dt	275,00	347,00	336,48	-	366,93	371,00	339,28	275,00	371,00
Polifoska 8-24-24	dt	-	358,00	373,00	-	373,67	-	368,22	358,00	373,67
Saletra amonowa 32	dt	-	174,50	181,00	190,00	-	-	181,83	174,50	190,00
Saletra amonowa 34	dt	183,75	237,00	178,35	178,75	219,72	184,67	197,04	178,35	237,00
Saletrzak/Salmag 28	dt	-	-	145,80	-	260,00	155,25	187,02	145,80	260,00
Saletrzak/Yara Bela 27	dt	170,00	145,50	146,00	150,00	150,12	161,00	153,77	145,50	170,00
Siarczan potasu (Kalisop lub inne) 50	dt	-	-	-	590,00	604,00	-	597,00	590,00	604,00
Superfosfat wzbogacony 40	dt	-	361,50	328,00	299,50	328,30	327,00	328,86	299,50	361,50
Agil-S 100 EC	l	-	119,00	-	115,00	128,55	-	120,85	115,00	128,55
Betanal MaxxPro 209 OD	l	-	-	-	-	135,00	-	135,00	135,00	135,00
Butisan 400 SC	l	-	-	-	-	132,30	-	132,30	132,30	132,30
Cabrio Duo 112 EC	l	99,00	88,00	-	-	108,28	-	98,43	88,00	108,28
Caryx 240 SL	l	158,00	124,00	-	-	190,94	-	157,65	124,00	190,94
Coragen 200 SC	l	1 314,00	1 600,00	-	1 938,80	1 748,00	-	1 650,20	1 314,00	1 938,80
Cyperkill Max 500 EC	l	-	-	-	208,00	235,00	-	221,50	208,00	235,00
Decis Mega 50 EW	l	-	181,50	173,00	172,35	191,20	-	179,51	172,35	191,20
Delan 700 WG	kg	-	269,00	-	274,85	-	-	271,93	269,00	274,85
Delmetros 100 SC	l	-	-	-	-	200,79	207,00	203,89	200,79	207,00
Dewrinol 450 SC	l	-	78,00	-	78,50	83,20	-	79,90	78,00	83,20
Goal 480 SC	l	-	392,00	-	-	-	-	392,00	392,00	392,00
Huzar Active Plus	kg	-	142,00	-	-	-	-	142,00	142,00	142,00
Inazuma 130 WG	kg	-	250,00	265,00	265,47	265,13	293,00	267,72	250,00	293,00
Infinito 687,5 SC	l	130,00	127,50	-	-	154,74	-	137,41	127,50	154,74
Metazanex 500 SC	l	-	-	-	-	86,50	-	86,50	86,50	86,50

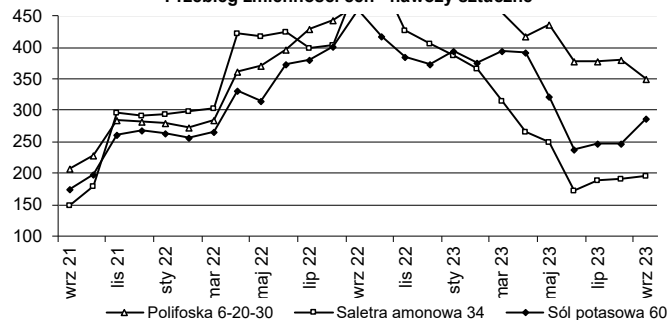
Przebieg zmienności cen - produkty roślinne



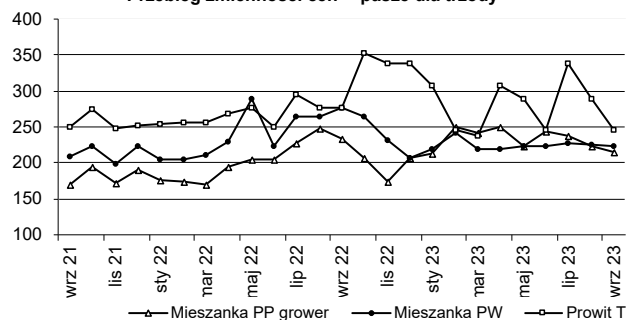
Przebieg zmienności cen - produkty zwierzęce



Przebieg zmienności cen - nawozy sztuczne



Przebieg zmienności cen - pasze dla trzody



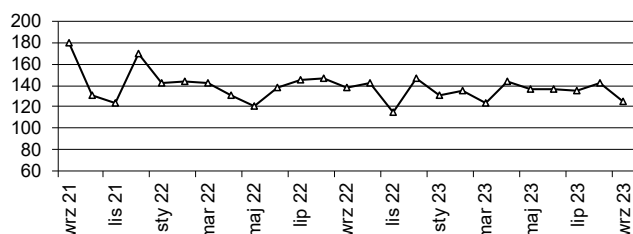
Produkty rolne - ceny sprzedaży u rolników i na targowiskach

	jedn. miary	Białogard, Koszalin, Sławno	Drańsko, Szczecinek, Wałcz	Kołobrzeg, Świdwin, Łobez	Goleniów, Gryfice, Kamień	Gryfino, Szczecin, Stargard	Choszczno, Myślibórz, Pyrzyce	śr.	min.	max.
Cielę (40-45 kg)	szt.	-	1 500,00	1 150,00	900,00	1 200,00	-	1 187,50	900,00	1 500,00
Jaja kurze średnie (50-60 g)	szt.	1,30	1,40	1,22	1,13	1,32	1,32	1,28	1,13	1,40
Jałówka cielna powyżej 1,5 r.	szt.	-	4 500	-	6 150	7 000	-	5 883	4 500	7 000
Jęczmień	dt	70,00	90,00	-	80,00	-	-	80,00	70,00	90,00
Krowa mleczna 3-5 lat	szt.	-	5 000	-	5 150	5 500	-	5 217	5 000	5 500
Mieszanka zbożowa	dt	-	-	-	80,00	-	-	80,00	80,00	80,00
Miód	l	48,50	42,67	40,83	40,00	41,17	46,25	43,24	40,00	48,50
Mleko krowie	l	5,00	3,83	2,77	3,00	4,00	2,25	3,48	2,25	5,00
Obornik	t	-	-	-	175,00	120,00	-	147,50	120,00	175,00
Owies	dt	-	90,00	-	75,00	-	-	82,50	75,00	90,00
Prosię (15 - 20 kg)	szt.	-	300,00	375,00	-	400,00	-	358,33	300,00	400,00
Pszenica	dt	82,50	100,00	-	100,00	-	-	94,17	82,50	100,00
Pszenżyto	dt	-	100,00	100,00	80,00	-	-	93,33	80,00	100,00
Siano łkowe prasowane	t	-	200,00	320,00	350,00	-	-	290,00	200,00	350,00
Słoma zbożowa prasowana	t	-	120,00	-	250,00	-	-	185,00	120,00	250,00
Ziemniaki jadalne min. 50 kg	dt	-	-	120,00	100,00	150,00	144,50	128,63	100,00	150,00

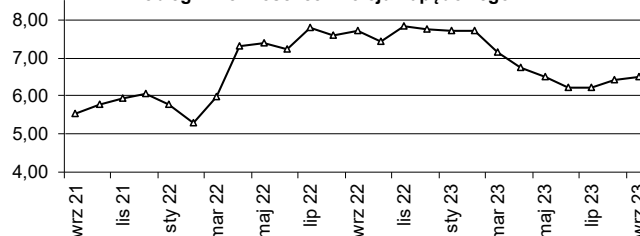
Usługi rolnicze i olej napędowy - ceny brutto

	jedn. miary	Białogard, Koszalin, Sławno	Drańsko, Szczecinek, Wałcz	Kołobrzeg, Świdwin, Łobez	Goleniów, Gryfice, Kamień	Gryfino, Szczecin, Stargard	Choszczno, Myślibórz, Pyrzyce	śr.	min.	max.
Bronowanie	ha	-	100,00	150,00	120,00	128,00	100,00	119,60	100,00	150,00
Foliowanie bel sianokiszonki	szt.	-	36,00	-	20,00	-	-	28,00	20,00	36,00
Koszenie traw	ha	-	150,00	170,00	223,33	200,00	-	185,83	150,00	223,33
Najem pracownika - prace dorywcze	h	30,00	25,00	36,00	30,00	25,00	-	29,20	25,00	36,00
Olej napędowy	l	6,47	6,41	6,62	6,63	6,45	6,43	6,50	6,41	6,63
Oprysk roślin	ha	110,00	100,00	95,00	90,00	120,63	100,00	102,61	90,00	120,63
Orka głęboka	ha	320,00	350,00	328,33	306,67	345,33	379,33	338,28	306,67	379,33
Prasa rolująca sł./siano (bele od Ø 1,5 m)	szt.	27,00	36,00	-	20,00	30,00	-	28,25	20,00	36,00
Prasa rolująca sł./siano (bele ok. Ø 1,2 m)	szt.	26,00	18,50	15,00	21,00	23,75	-	20,85	15,00	26,00
Roztrzaskanie obornika z załadunkiem	t	-	40,00	-	50,00	92,67	35,00	54,42	35,00	92,67
Sadzenie ziemniaków	ha	-	200,00	250,00	220,00	-	-	223,33	200,00	250,00
Siew zbóż agregatem uprawowo siewnym	ha	220,00	200,00	275,00	265,00	300,00	254,00	252,33	200,00	300,00
Siew zbóż siewnikiem	ha	270,00	135,00	187,50	200,00	247,20	175,00	202,45	135,00	270,00
Talerzowanie	ha	220,00	210,00	230,00	200,00	250,00	204,00	219,00	200,00	250,00
Transport ciągnik z przyczepą do 12 t	h	170,00	150,00	160,00	156,67	197,00	300,00	188,94	150,00	300,00
Transport ciągnik z przyczepą powyżej 12 t	h	210,00	-	250,00	180,00	-	-	213,33	180,00	250,00
Uprawa agregatem podorywkowym	ha	220,00	175,00	150,00	185,00	231,33	160,00	186,89	150,00	231,33
Uprawa agregatem uprawowym	ha	235,00	190,00	218,33	213,33	262,50	180,00	216,53	180,00	262,50
Włókowanie	ha	-	100,00	110,00	90,00	200,00	130,00	126,00	90,00	200,00
Wynajem ciągnika do 80 KM	h	-	100,00	-	125,00	150,00	-	125,00	100,00	150,00
Wynajem ciągnika powyżej 80 KM	h	-	250,00	-	200,00	200,00	-	216,67	200,00	250,00
Zbiór buraków kombajnem	ha	-	-	1200,00	900,00	-	-	1050,00	900,00	1200,00
Zbiór kombajnem z rozdrobn. słomy	ha	490,00	435,00	525,00	513,33	500,00	-	492,67	435,00	525,00
Zbiór kombajnem zbożowym	ha	440,00	400,00	458,33	476,67	450,00	557,67	463,78	400,00	557,67
Zbiór traw przyczepą samobieżną	ha	-	150,00	-	160,00	-	-	155,00	150,00	160,00

Przebieg zmienności cen - ziemniaki zł/t



Przebieg zmienności cen - oleju napędowego zł/l



Uwaga: Opracowano na podstawie informacji zebranych w PZDR, szersze informacje cenowo-rynkowe na naszej stronie internetowej www.zodr.pl

Wszystkie przedstawione poniżej dane są zbierane i udostępniane przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, w ramach Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej, i udostępniane w formie tygodniowych biuletynów na stronie www.minrol.gov.pl

1. Średnie ceny w przedsiębiorstwach prowadzących zakupy zboża (zł/tonę, bez VAT)

Regiony: Centralno-wschodni - województwa: lubelskie, łódzkie, mazowieckie, podlaskie, warmińsko-mazurskie; Południowy: dolnośląskie, małopolskie, opolskie, podkarpackie, śląskie, świętokrzyskie; Północno-zachodni: kujawsko-pomorskie, lubuskie, pomorskie, wielkopolskie, zachodniopomorskie. nld - niewystarczająca liczba danych do prezentacji

Towar		Polska			REGIONY								
		24.09	17.09	zmiana [%]	Centralno-Wschodni			Południowy			Północno-Zachodni		
					24.09	17.09	zmiana [%]	24.09	17.09	zmiana [%]	24.09	17.09	zmiana [%]
Pszenica	kons.	976	955	2,1	906	933	-2,9	1022	996	2,6	959	947	1,3
	pasz.	953	929	2,6	877	877	0,0	917	nld	-2,1	974	945	3,1
Żyto	kons.	664	647	2,6	630	613	2,9	nld	635	*	678	683	-0,8
	pasz.	689	690	-0,1	623	631	-1,2	nld	681	*	694	693	0,1
Jęczmień	kons.	802	735	9,1	nld	nld	*	--	--	--	804	739	8,7
	pasz.	759	753	0,8	735	727	1,0	710	702	1,1	774	768	0,9
	browar.	1080	1033	4,5	nld	nld	*	--	nld	--	1050	1023	2,7
Kukurydza	pasz. "mokra"	--	nld	--	--	nld	--	--	--	--	--	--	--
	pasz.	896	889	0,9	912	902	1,2	nld	nld	*	887	873	1,6
Owies	kons.	nld	827	*	--	nld	--	--	--	--	nld	847	*
	pasz.	nld	746	*	nld	768	*	nld	--	--	nld	743	*
Pszennyto	pasz.	788	836	-5,7	729	729	-0,1	724	nld	*	800	842	-5,0

2. Średnie miesięczne ceny netto (bez VAT) zbóż w Polsce

Rodzaj ZIARNA		sierpień '22	wrzesień '22	październik '22	listopad '22	grudzień '22	styczeń '23	luty '23	marzec '23	kwiecień '23	maj '23	czerwiec '23	lipiec '23	sierpień '23
Pszenica	kons.	1546	1520	1590	1556	1483	1378	1334	1219	1141	983	980	988	939
	paszowe	1571	1539	1596	1565	1495	1397	1303	1228	1150	1041	1000	977	930
Żyto	kons.	1219	1215	1227	1214	1180	1092	1029	942	873	744	706	692	656
	paszowe	1169	1175	1217	1229	1194	1075	1015	954	848	726	690	712	659
Jęczmień	kons.	1304	1284	1263	1273	1212	1080	1026	920	813	727	691	703	757
	paszowe	1269	1305	1340	1340	1323	1228	1140	1054	947	842	803	753	746
	browar.	1514	1435	1575	1569	1555	1495	1393	1353	1389	1256	1237	1062	1084
Kukurydza	paszowe	1425	1420	1430	1401	1354	1289	1287	1220	1135	1046	982	982	957
Owies	kons.	1192	1272	1307	1350	1346	1274	1197	1117	892	816	809	843	804
	paszowe	1073	1183	1228	1261	1251	1214	1110	1016	901	817	778	798	734
Pszennyto	paszowe	1313	1346	1366	1383	1330	1220	1146	1073	966	840	793	796	750

3. Ceny zakupu tuczników wg EUROP w kraju i makroregionach (bez VAT)

(masa ciepła poubojowa zł/t)

Regiony: Północny - województwa: kujawsko-pomorskie, pomorskie, warmińsko-mazurskie, Środkowo-wschodni: łódzkie, mazowieckie, podlaskie, Południowo-wschodni: lubelskie, małopolskie, podkarpackie, śląskie, świętokrzyskie, Zachodni: dolnośląskie, lubuskie, opolskie, wielkopolskie, zachodniopomorskie.

Klasa półtuszy	Polska			REGIONY											
	24.09	17.09	zmiana [%]	Północny			Środkowo-Wsch.			Południowo-Wsch.			Zachodni		
				24.09	17.09	zmiana [%]	24.09	17.09	zmiana [%]	24.09	17.09	zmiana [%]	24.09	17.09	zmiana [%]
S	10 580	10 433	1,4	10 502	10 361	1,4	10 622	10 469	1,5	10 545	10 362	1,8	10 598	10 469	1,2
E	10 505	10 350	1,5	10 479	10 308	1,7	10 545	10 394	1,5	10 485	10 307	1,7	10 484	10 344	1,4
U	10 171	10 019	1,5	10 184	10 013	1,7	10 227	10 093	1,3	10 131	9 981	1,5	10 132	9 984	1,5
R	9 798	9 623	1,8	9 791	9 643	1,5	9 965	9 818	1,5	9 673	9 446	2,4	9 769	9 614	1,6
O	8 864	8 546	3,7	*	*	*	9 577	9 430	1,6	*	*	*	8 620	8 308	3,8
P	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
RAZEM	10 504	10 352	1,5	10 457	10 300	1,5	10 559	10 410	1,4	10 468	10 287	1,8	10 488	10 349	1,3

4. Ceny zakupu bydła rzeźnego wg makroregionów

(waga żywca zł/t, tygodniowe zmiany cen oraz struktury zakupu w %)

Regiony: Północny - województwa: podlaskie, pomorskie, warmińsko-mazurskie, zachodniopomorskie, Centralny: kujawsko-pomorskie, mazowieckie, łódzkie, wielkopolskie, lubuskie, Południowy: lubelskie, małopolskie, podkarpackie, świętokrzyskie, dolnośląskie, opolskie, śląskie.

Kategoria bydła	REGIONY											
	Centralny				Południowy				Północny			
	24.08 w.ż.	zmiana [%]	śr. masa tuszy ciepł. [kg]	strukt. zakupu [%]	24.08 w.ż.	zmiana [%]	śr. masa tuszy ciepł. [kg]	strukt. zakupu [%]	24.08 w.ż.	zmiana [%]	śr. masa tuszy ciepł. [kg]	strukt. zakupu [%]
Bydło ogółem	9,93	0,7	310,3	100,0	9,56	-1,9	304,3	100,0	9,53	-0,6	298,7	100,0
bydło 8-12 m-cy (Z)	9,00	-7,1	215,6	0,2	9,74	-2,1	205,0	0,2	--	--	--	--
byki 12-24 m-ce (A)	10,74	1,9	340,6	33,9	10,46	-0,1	345,0	27,9	10,71	1,9	344,4	24,2
byki > 24 m-cy (B)	10,45	1,6	397,7	8,0	10,47	1,7	385,7	4,1	10,44	-0,8	393,4	2,7
wolce > 12 m-cy (C)	--	--	--	--	--	--	*	--	--	--	--	--
krowy (D)	8,20	0,0	274,5	33,7	7,94	-1,2	280,6	43,7	8,25	-3,1	275,5	53,9
jałówki > 12 m-cy (E)	10,58	-0,2	289,8	24,1	10,59	-0,5	286,9	23,9	10,08	-0,2	293,2	19,3

* z uwagi na wymóg nieidentyfikowalności danych ceny nie podano

Opracował: Andrzej Kamiński

Ogłoszenia rolników

SPRZEDAŻ

ZWIERZĘTA

Krowy mięsne po pierwszym wycieleniu z cielakami, jałówki cielne do zacielenia. Tel. 692 028 220.

Króliki, pstragi duże, 15 uli z pszczołami, leżaki dadanowskie, ule wielkopolskie i dadanowskie – 50 pustych, drób. Resko, tel. 518 558 924

MASZYNY I URZĄDZENIA

Kosiarka bębnowa Famarol, szer. 2,1 m; grabiarka 7-gwiazdowa; Orkan, rozsiewacz Kos, śrutownik Bąk, siekacz okopowych, Chlevice, gm. Boleszkowice. Tel. 604 625 062.

Kombajn zbożowy Bizon Rekord. Tel. 518 950 004.

Ładowacz Cyklop z kabiną, przetrząsacz-zgrabiarka, sieczkarnia stacjonarna, kosiarka czeska, wóz konny drabiniasty garażowany, samochód Tarpan (diesel, na

chodzie, rejestrowany, pierwszy właściciel), silnik Perkins 3-cylindrowy używany. Tel. 666 395 108 (kontakt wieczorem).

Heder z wózkiem do Bizona, nowy typ; kontener metalowy ocynkowany 1,7 m3, pompa wtryskowa na tłoczki do MS-255 używana, sprzężarka samoróbka – sprzężarka do C330; Bizon i silnik na części, Anna – koło po redlinie. Tel. 698 087 689, 698 087 681.

Opryskiwacz 400 l 12-metrowy, rozsiewacz nawozu Kemira 1600 l, cena razem 2 tys. zł. Tel. 609 095 454.

Ciągniki 360, 330, siewnik Poznaniak, maszyny różne. Tel. 889 600 257.

Siewnik Poznaniak z agregatem i redlą do ziemniaków; talerzówka 3-metrowa z bronami. Tel. 691 574 750.

Przycepa wywrotka 6-tonowa, agregat ścierniskowy, brona talerzowa. Tel. 512 975 191.

Pług 3-skibowy, rozsiewacz wapna Piast, wały posiewne 4,5 m zawieszane. Tel. 695 277 311.

GRUNTY I NIERUCHOMOŚCI

Przyjmę w dzierżawę grunty rolne – orne i łąki. Choszczno i okolice. Tel. 666 729 640.

Działki pod zabudowę położone w Łobzie przy ul. Wojcelskiej. Tel. 501 437 274.

RÓŻNE

Usługi transportowe/przeprowadzki do 3,5 t. Stargard i okolice. Tel. 696 449 143.

Naprawa pękniętych bloków silników spalinowych, pęknięcia płaszczy wodnych, dziury. Dojazd do klienta. Tel. 601 859 884.

Warunki prenumeraty, przyjmowanie reklam

WARUNKI PRENUMERATY

Prenumerata jest prowadzona w 18 PZDR na terenie całego województwa. Roczna cena prenumeraty 1 egz. u doradcy - 30,00 zł, prenumerata pocztowa - 80,00 zł (w przypadku większej ilości egz. prosimy o kontakt z redakcją). Zamówienia na prenumeratę należy przysyłać na adres: redakcja.barzkowice@home.pl lub barzkowice@home.pl, fax 91 561 37 91, albo pocztą: ZODR w Barzkowicach, Redakcja 73-134 Barzkowice 2.

Wpłaty na prenumeratę przyjmujemy na konto: Bank Gospodarstwa Krajowego Oddział w Szczecinie 10 1130 1176 0022 2146 6320 0005

ZAMIESZCZENIE REKLAM (CENY BRUTTO)

► Reklama w pełnym kolorze:

A4 - pierwsza emisja - 1 130 zł, kolejne - 910 zł

A5 - pierwsza emisja - 590 zł, kolejne - 480 zł
Artykuł reklamowy A4 - 550 zł
Moduły (1 moduł 45x62 mm) - 40 zł/moduł

PRZYJMOWANIE REKLAM I OGŁOSZEŃ

Treść reklamy wraz ze zleceniem i oświadczeniem, że zleceniodawca zapoznał się z treścią Zasad ogólnych przyjmowania ogłoszeń i reklam... należy przelać (do 10. dnia w miesiącu poprzedzającym wydanie, np. do 10 stycznia do nr lutowego) na adres redakcji. Formularz zlecenia, Zasady ogólne dot. reklamy oraz wymogi techniczne dostępne są na stronie www.zodr.pl/wydawnictwo.

Redakcja nie odpowiada za treść zamieszczonych reklam i ogłoszeń, zastrzega sobie prawo redagowania i skracania nadesłanych tekstów.

*Ogłoszenia drobne
od rolników zamieszczamy
bezpłatnie.*

Wydawca: ZODR w Barzkowicach, www.zodr.pl
Redakcja: ZODR w Barzkowicach
73-134 Barzkowice 2, tel. 91 479 40 59, 479 40 41
fax 91 561 37 91

facebook.com/zodr.barzkowice

e-mail: redakcja.barzkowice@home.pl

Zespół: Sylwia Lenard (redaktor naczelna)

Milena Worach (skład, projekt okładek)

Druk: TOP DRUK Sp. o.o. sp.k., ul. Nowogrodzka 151a, 18-400 Łomża, nakład 1300 egz.

Kontakt z nami

Zachodniopomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Barzkowicach, 73-134 Barzkowice 2
tel. (91) 479 40 10; 15, (91) 561 37 00
fax (91) 561 37 91
e-mail: sekretariat.barzkowice@zodr.pl, www.zodr.pl

Oddział w Koszalinie, ul. Przemysłowa 8
75-216 Koszalin
tel. (94) 341 87 30, fax (94) 342 79 24
e-mail: koszalin.oddzial@zodr.pl

POWIATOWE ZESPOŁY DORADZTWA ROLNICZEGO

PZDR w Białogardzie, ul. Kisielice Duże 28, 78-200 Białogard
tel. (94) 312 04 10, fax (94) 311 26 88, kom. 513 161 525
e-mail: bialogard.pzdr@zodr.pl

PZDR w Choszczynie, ul. Jagiełły 17c/6, 73-200 Choszczno
tel./fax (95) 765 27 93, kom. 513 164 889
e-mail: choszczno.pzdr@zodr.pl

PZDR w Drawsku Pomorskim
ul. Gdyńska 4, 78-500 Drawsko Pom.
tel./fax (94) 363 22 64, kom. 513 161 531
e-mail: drawsko.pzdr@zodr.pl

PZDR w Gryficach, ul. Wojska Polskiego 57/5, 72-300 Gryfice
tel./fax (91) 384 71 52, kom. 513 161 417
e-mail: gryfice.pzdr@zodr.pl

PZDR w Gryfinie **zs. w Baniach**, ul. Targowa 19
74-110 Banie, tel./fax (91) 416 80 62
kom. 513 161 505, e-mail: gryfino.pzdr@zodr.pl

PZDR w Goleniowie **zs. w Nowogardzie**
ul. Wojska Polskiego 67, 72-200 Nowogard
tel./fax (91) 392 71 75, kom. 513 161 437
e-mail: goleniow.pzdr@zodr.pl

PZDR w Kamieniu Pom. **zs. w Golczewie**
ul. Niepodległości 23, 72-410 Golczewo
tel./fax (91) 382 34 98, kom. 513 161 413
e-mail: kamien.pzdr@zodr.pl

PZDR w Kołobrzegu
ul. 6 Dyzwiji Piechoty 60, 78-100 Kołobrzeg
tel./fax (94) 352 40 30, kom. 513 161 526
e-mail: kolobrzeg.pzdr@zodr.pl

PZDR w Koszalinie, ul. Przemysłowa 8, 75-216 Koszalin
tel. (94) 342 79 29, kom. 513 164 897
e-mail: koszalin.pzdr@zodr.pl

PZDR w Łobzie, ul. Północna 10, 73-150 Łobez
tel./fax (91) 397 09 21, kom. 513 161 440
e-mail: lobez.pzdr@zodr.pl

PZDR w Myśliborzu, ul. Spokojna 13, 74-300 Myślibórz
tel./fax (95) 747 93 51, kom. 513 161 541
e-mail: mysliborz.pzdr@zodr.pl

PZDR w Pyrzycach, ul. Kościuszki 26, 74-200 Pyrzyce
tel./fax (91) 570 48 75, kom. 513 161 508
e-mail: pyrzyce.pzdr@zodr.pl

PZDR w Sławnie **zs. w Darłowie**
ul. Tynieckiego 2, 76-150 Darłowo
tel./fax (94) 314 00 00, kom. 513 164 891
e-mail: slawno.pzdr@zodr.pl

PZDR w Stargardzie
Barzkowice 2, 73-134 Barzkowice
tel./fax (91) 573 46 03, kom. 513 161 509
e-mail: stargard.pzdr@zodr.pl

PZDR w Szczecinku
ul. Witolda Pileckiego 8-9, 78-400 Szczecinek
tel./fax (94) 374 00 54, kom. 513 161 538
e-mail: szczecinek.pzdr@zodr.pl

PZDR w Szczecinie
ul. Smolańska 4, 70-026 Szczecin
tel./fax (91) 484 51 55, kom. 513 161 507
e-mail: szczecin.pzdr@zodr.pl

PZDR w Świdwinie, ul. Kołobrzeka 47, 78-300 Świdwin
tel. (94) 365 35 57, fax (94) 365 61 97, kom. 513 161 536
e-mail: swidwin.pzdr@zodr.pl

PZDR w Wałczu, ul. Chopina 53, 78-600 Wałcz
tel./fax (67) 258 97 30, kom. 513 161 411
e-mail: walcz.pzdr@zodr.pl



Zachodniopomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego
w Barzkowicach

INFORMUJE

sprzedawców środków ochrony roślin
o organizacji szkoleń w zakresie:

DORADZTWA DOTYCZĄCEGO ŚRODKÓW OCHRONY ROŚLIN

- szkolenia podstawowe (24 godz.)
- szkolenie uzupełniające (7 godz.)

więcej informacji oraz zapisy:

ZODR Barzkowice, tel. 91 479 40 60, 91 479 60 73
ZODR Barzkowice, Oddział w Koszalinie, tel. 94 341 87 32

Każdy z uczestników szkolenia po zdaniu egzaminu
otrzyma zaświadczenie o ukończeniu szkolenia (ważne 5 lat)

ZAPRASZAMY



Zachodniopomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego
w Barzkowicach

INFORMUJE

Rolników i firmy zajmujące się stosowaniem środków
ochrony roślin
o organizacji szkoleń w zakresie:

STOSOWANIA ŚRODKÓW OCHRONY ROŚLIN SPRZĘTEM NAZIEMNYM, Z WYŁĄCZENIEM SPRZĘTU MONTOWANEGO NA POJAZDACH SZYNOWYCH ORAZ INNEGO SPRZĘTU STOSOWANEGO W KOLEJNICTWIE

- szkolenia podstawowe (14 godz.)
- szkolenie uzupełniające (7 godz.)

więcej informacji oraz zapisy:

ZODR Barzkowice - tel. 91 479 40 60, 91 479 40 73
ZODR Barzkowice, Oddział w Koszalinie, tel. 94 341 87 32

Każdy z uczestników szkolenia po zdaniu egzaminu
otrzyma zaświadczenie o ukończeniu szkolenia (ważne 5 lat)

ZAPRASZAMY





Zachodniopomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Barzkowicach
organizuje

KURS W ZAKRESIE OBSŁUGI KOMBAJNÓW ZBOŻOWYCH

Osoby zainteresowane prosimy o zgłaszanie się do:

- ☛ ZODR Barzkowice, Dział MDW, tel. 91 479 40 60, 665 777 808
- ☛ ZODR Oddział w Koszalinie, tel. 94 341 87 32


**GRUPA
AZOTY**

NAJLEPSI W SWOJEJ ROLI



Poznaj wszystkie nawozy,
skanując kod lub odwiedzając stronę:



www.grupaazoty.com
www.nawozy.eu
agro@grupaazoty.com

Grupa Azoty Główny Partner

